

Beretning

om

den ved det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Maltbygudvalg
udfoldede

10aarige Virksomhed vedrørende Maltbygavlen.

Forelagt i det Kgl. Landhusholdningsselskabs Møde d. 5te April 1893
af Forsøgslederen, Forpagter Chr. Sonne.

I Begyndelsen af Aaret 1870 holdt nu afdøde Kaptain, Dr. phil. J. C. Jacobsen et Foredrag i Landhusholdningsselskabet om »Nutidens Fordringer til Maltbyg, og Betingelserne for det danske Bygs fordelagtige Afsætning i England.« Ved denne Lejlighed blev det af Foredragsholderen stærkt præciseret, at Bryggernes Hovedanke mod det danske Byg i Almindelighed gaar ud paa, at dette ikke er melet i Bruddet, men flintet eller glasagtigt. I naturlig Konsekvens heraf hævdede Foredragsholderen Nødvendigheden af, at der herhjemme lægges Vind paa Produktion af melet Byg.

Samme Foraar blev der af daværende Assistent ved Landbohøjskolen, Cand. Th. Petri foretaget Analyser af melet og glasset Byg, hvis Resultat fik en vis Betydning ved de senere Undersøgelser vedrørende Maltbygspørgsmaalet.

Dette synes i de nærmest derefter følgende Aar ikke at have sysselsat Forskningen i paaviselig Grad. Det var det kgl. danske Videnskabernes Selskab, som atter satte dette Spørgsmaal paa Dagsordenen ved d. 11te Febr. 1876 at gjøre dette til Gjenstand for en Prisopgave. Under Henvisning til, at Byg med glasagtigt Brud ofte mangler de Egenskaber, som fordres af godt Maltbyg, ud-

satte Selskabet nemlig en Præmie for en Afhandling, der dels maatte give Oplysning om den særegne Beskaffenhed af henholdsvis melet og glasset Byg, og dels maatte paa- vise de Omstændigheder, der under Byggets Væxt, Dyrking og Behandling give Anledning til de ovennævnte Fejl.

Som bekjendt kastede Professor Chr. Grønlund sig med Iver over Løsningen af den stillede Opgave, og vandt ved sit Skrift »Om Melbyg og Glasbyg«, udgivet Efteraaret 1879, den af Selskabet udsatte Pris.

Allerede i Foraaret 1879 havde iøvrigt Hr. Grønlund ved et Foredrag i Landhusholdningsselskabet »Om Melbyg og Glasbyg« meddelt et Resumé af de Resultater, hvortil han ved sin Undersøgelse var kommen. Fra det Øjeblik var Maltbygsspørgsmaalet trængt stærkt i Forgrunden paa Landbrugets Dagsorden, og vi se saaledes, at der i et Tidsrum af ca. 1 Aar — fra $17/3$ 1880 til $6/4$ 1881 — blev holdt ikke mindre end 4 Foredrag i Landhusholdningsselskabet omhandlende dette Emne.

Det var ganske naturligt, at dette Spørgsmaal netop da i særlig Grad formaaede at tage danske Landmænds Interesse fangen. Den danske Bygexport var nemlig i Aarene 1878—81 paa sit Højeste — i 1879 nærmende sig $1\frac{1}{2}$ Mill. Tønder til en Værdi af over 20 Mill. Kroner. Og netop paa hint Tidspunkt, hvor en begyndende Reaktion i Prisen paa almindelige Kornvarer var begyndt at gjøre sig gjældende, maatte der være dobbelt Anledning til at søge tilfredsstillet Markedets Krav til god Maltvare, for derigjennem at søge vor saa vigtige Maltbygexport bedst mulig garderet mod Kornmarkedets nedadgaaende Konjunkturer.

Uden paa dette Sted at turde knytte nogen indgaaende Omtale til de omfattende og betydningsfulde Publikationer vedrørende Maltbygsspørgsmaalet, der herhjemme ere foretagne, skal her blot gives en skematisk Oversigt over den Del af disse, der i de sidste Decennier er fremkommen uafhængig af den Forsøgsvirksomhed, for hvilken her nærmere skal gjøres Rede:

1870. Kapt., Dr. phil. J. C. Jacobsen. Foredrag i Landhusholdningsselskabet $2/2$ 1870: »Om Nutidens Fordringer til Maltbyg og Betingelserne for det danske Bygs fordelagtige Afsætning til England«. Tidsskrift for Landøkonomi 1870, Pag. 269.
1870. Assistent Th. Petri. »Meddelelse om Byganalyser, udførte i Foraaret 1870«. Gjengivet i Aarsberetningen om det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Virksomhed 1870.
1879. Professor Chr. Grønlund. Foredrag i Landhusholdningsselskabet $2/4$ 1879. »Om Melbyg og Glasbyg«. Tidsskrift for Landøkonomi 1880, Pag. 442.
1879. Professor Chr. Grønlund. Priselønnet Afhandling »Om Melbyg og Glasbyg«.
1879. Direktør A. Bay. »Chevalierbygget som Maltvare«. Tidsskrift for Landøkonomi 1879, Pag. 383.
1880. Redaktør Erh. Frederiksen. Foredrag i Landhusholdningsselskabet $17/3$ 1880 »Om Dyrkningen af Maltbyg«. Tidsskrift for Landøkonomi 1880, Pag. 454.
1880. Redaktør Erh. Frederiksen. Foredrag i Landhusholdningsselskabet $20/10$ 1880. »Nogle Meddelelser om Maltbygdyrkning«. Tidsskrift for Landøkonomi 1881, Pag. 193.
1881. Docent C. F. A. Tuxen. Foredrag sammesteds $19/1$ 1881. »Kemiske Undersøgelser af Melbyg og Glasbyg. Tidsskrift for Landøkonomi 1881, Pag. 240.
1881. Cand. mag. Samsø-Lund. Foredrag sammesteds $6/4$ 1881. »Glasbyg og Melbyg«. Tidsskrift for Landøkonomi 1881, Pag. 442.
1882. Professor Chr. Grønlund. »Fortsatte Bidrag til Løsning af Spørgsmaalet Melbyg og Glasbyg«. Tidsskrift for Landøkonomi 1882, Pag. 654.
1883. Statskonsulent P. Nielsen. Foredrag i Landhusholdningsselskabet $21/2$ 1883. »En Del Kulturforsøg og Undersøgelser til Belysning af Maltbygspørgsmaalet«. Et Resumé gjengivet i Ugeskrift for Landmænd Nr. 9 og 10, Marts 1883.

1884. Lektor W. Johannsen. »Om Frøhviden og dens Udvikling hos Byg«. Meddel. fra Carlsberg Labor. Bd. 2 S. 103. Ref. i Ugeskrift for Landmænd for $17/7$ 1884 (Nr. 3).
1887. Professor Chr. Grønlund. »Endnu nogle Iagttagelser angaaende Melbyg og Glasbyg«. Tidsskrift for Landøkonomi 1887, Pag. 433.
1887. Lektor W. Johannsen. »Bemærkninger om melet og glasset Byg«. Ugeskrift for Landmænd $21/10$ og $28/10$ *) 1887 (Nr. 17 og 18).
1888. Professor Chr. Grønlund. »Melet og glasset Byg«. Ugeskrift for Landmænd $20/1$ 1888, Nr. 3.
1888. Lektor W. Johannsen. »Melet og glasset Byg«. Ugeskrift for Landmænd $24/2$ 1888, Nr. 8.

Det maa iøvrigt her være tilstrækkeligt i Korthed at paapege, hvilke positive Bidrag de foranførte Publikationer have ydet til Belysning af Spørgsmaalet: Melbyg og Glasbyg.

Ved disse er da lagt for Dagen, at det med Hensyn til den anatomiske Forskjel mellem Melkorn og Glas-korn er Forekomsten af luftfyldte Melletrum i Frøhvidecellerne (jfr. W. Johannsens førstnævnte Afhandling), der betinger et Bygkorns melede Udseende. Medens der nemlig hos det melede Korn findes Luftblærer i Frøhvidecellernes Indhold, har det fuldstændig glassede Korn ingen Luftrum i disse Celler. Glassede (tørre) Korn faa derved omtrent samme lysbrydende Evne over hele Kjærnens Masse.

Saa vel i glassede som i melede Korn ere Stivelsekornene indlejrede i Celleslim. Denne findes rigeligst i Cellerne nær Kjærnens Omkreds, sparsomst i Kjærnens Midte.

I kemisk Henseende ville Glaskorn og Melkorn, tagne fra samme Afgrøde — forudsat at dennes Dyrknings- og særlig dens Høst-vilkaar vare ganske ensartede —

*) Heri omhandlet en Del af Maltbygudvalgets Forsøgsmateriale.

vide den Forskjel, at Glaskornene ere rigere paa Kvælstof end Melkornene.

Af forskjellige Bygafgrøders større eller mindre Melethedsgrad tør imidlertid intet Bestemt sluttes med Hensyn til Prøvernes respektive Kvælstofindhold.

Thi skjønt de stærkt glassede — i Bruddet mørke, graalige — Korn stedse vise stort Kvælstofindhold, og skjøndt meget fremtrædende melet Byg paa den anden Side viser sig kvælstoffattigt, kan det her angivne Forhold hos disse aldeles extreme Typer, der kun sjældent præsteres i vort Lands Maltbyegne, ikke overføres paa Bygpartierne i Almindelighed. Disse ere nemlig for den alt overvejende Del mere eller mindre blandet glassede og melede — snart med den glassede, snart med den melede Karakter som den dominerende. Og ligesom der findes glasset Byg, der er kvælstoffattigt, saaledes kan der ogsaa forekomme Byg, der i Praxis karakteriseres som melet, men som viser forholdsvis stort Kvælstofindhold.

Professor Grønlund hævder, at under Udviklingen ere Bygkornene paa et meget tidligt Stadium glassede, og gaa derefter, nogle Dage før den fulde Udvikling (Gulmodenhedsstadiet) er naaet, over til at blive betydelig mere melede. Naar derefter Gulmodenhedsstadiet er naaet, vil Bygget atter være mere glasset. Hvorvidt de glassede Korn da herefter skifte Karakter og blive melede beroer paa særegne Forhold, blandt hvilke Fugtighedsforholdene have den største Betydning.

Konsulent P. Nielsen hævder, at før Bygget er modent, kan det ikke paavirkes af Regnvandet. Samme hævder i Tilslutning hertil, ligesom Prof. Grønlund, at naar Bygget er fuldmodent eller naar det mejede Korn er bleven tørt, virker Fugtigheden (Regn eller stærk Dug) kjendelig til Frembringelse af Melethed.

Jo fattigere Bygget er paa Kvælstof, jo mere melet kan det blive, og jo lettere fremkalder Fugtighedens Indvirkning denne Omdannelse. Byg fra Landets egentlige Maltbyegne, der gjennemgaaende levere en kvælstoffattigere

Afgrøde end de andre Egne af Landet, vil derfor i den store Almindelighed, naar det først er bleven tilstrækkelig tørt, ved selv kortvarig Indvirkning af Fugtighed erholde en melet Karakter. Derimod kræver det stærkt kvælstofholdige og glassede Byg en mere gennemgribende forudgaaende Tørring eller Lagring, forinden Fugtigheden kan indvirke til dets Omdannelse i Retning af Melethed.

Paavirkes Byg i længere Tid af Vand — Prof. Grønlund angiver i Henhold til sine Undersøgelser et Tidsrum af over 70 Timer, hvilket ogsaa stemmer med Konsulent Nielsens Undersøgelser — kunne meledede Korn overgaa til atter at blive glassede.

Saa vidt Hovedpunkterne i de Resultater, der ved de her omhandlede Undersøgelser ere bragte for Dagen til Belysning af Spørgsmaalet Melbyg og Glasbyg. —

Samtidig med at Maltbygundersøgelserne herhjemme Slutningen af Halvfjerdserne vare bragte ind under videnskabelig Behandling, optog Redaktor Erhard Frederiksen en Undersøgelse af Dyrkningens praktiske Side. Dels ved Rejser i England, Preussisk Sachsen (Saaleegnen) og Alsace i Aarene 1879 og 80 — hvis Udbytte fremlagdes ved Foredrag i Landhusholdningsselskabet —, dels ved at tage Initiativet til Afholdelse af aarlige Maltbygudstillinger herhjemme, og endelig ved Iværksættelse af Forsøg i Praxis til Belysning af forskellige Dyrkningsvilkaars Indflydelse paa Bygafgrøderne, gav Hr. Frederiksen saaledes Stødet til, at de praktiske Undersøgelser kom til at gaa Haand i Haand med de videnskabelige.

Medens Hr. Frederiksen allerede i Høsten 1880 havde tilvejebragt nogle Bygprøver, høstede paa forskjelligt Modenhedsstadium til Belysning af dette Forholds Indflydelse paa Byggets Melethedsgrad og andre Egenskaber, lykkedes det ham i 1882 ved Hjælp af et Statstilskud at iværksætte mere omfattende Forsøg til Belysning særlig af Høstforholdenes Indflydelse i de nævnte Retninger.

Da Hr. F. imidlertid fandt, at der først ved Forsøg, gennemførte systematisk og i en Aarrække, kunde ventes

bragt fuld Klarhed i de Spørgsmaal, der søgtes løste, og i Henhold hertil fandt Opgaven for stor, vanskelig og mangesidig til, at dennes Interesser tilbørlig kunde varetages af en enkelt Privatmand, forebragte han i Efteraaret 1882 Landhusholdningsselskabet Ønsket om, at dette fra 1883 vilde optage Maltbygspørgsmaalets videre Forfølgelse. I denne Anledning androg Selskabet om, og erholdt, et aarligt Statstilskud af 4000 Kr. til Iværksættelse af de tilsigtede Forsøg og Undersøgelser, hvis Varetagelse blev overdraget et Udvalg med Hs. Excellence Lehnsgreve C. F. Danneskiold-Samsøe som Formand, og i hvilket naturligen ogsaa Hr. Frederiksen fik Sæde.*)

Da Sidstnævnte alt i 1882 havde bragt de af ham iværksatte Forsøg ind i et bestemt Spor, og Maltbygudvalget kun kunde ønske at optage sine Forsøg i Tilslutning hertil, blev Udvalgets Forsøg i de første Aar anlagt som umiddelbar Fortsættelse af disse. Dog satte Størrelsen af det Statstilskud, der stod til Udvalgets Raadighed, dette i Stand til yderligere at inddrage forskjellige Dyrkningsfaktorer under Forsøgenes Omraade. Det bør iøvrigt her anføres, at det for samtlige disse Forsøgsafdelingers Vedkommende var Hr. Frederiksen, som ifølge sit fortroligere Kjendskab til Maltbygspørgsmaalet stillede Forslaget til og naturligt havde Hovedindflydelsen paa Fastsættelsen af den Plan, der i de første Aar tjente som Rettesnor for Udvalgets Forsøg.

Ved disse blev der til en Begyndelse lagt en fremtrædende Vægt paa en Undersøgelse af Høstforholdenes Indflydelse paa Byggets Kvalitet og særlig paa dets Melethedsgrad. Man gik jo nemlig ud fra, at Maltbygspørgs-

*) Anm. Det paagældende Udvalg, der tillige varetager Hvedetorsøgene, bestaar desuden af følgende Herrer: Direktør A. Bay; Forpagter F. Bokelmann; Etatsraad E. Holm; Grosserer Chr. P. Jacobsen; Statskonsulent P. Nielsen; Directeur S. A. v. d. Aa Kühle; Forpagter C. Langhorn; Proprietair H. Smidt; Forpagter C. Valentiner; Lehnsgreve Wedell-Wedellsborg og Forpagter Chr. Sonne.

maalets Løsning var saa at sige identisk med Tilvejebringelsen af melet Byg. Professor Grønlund's og Konsulent Nielsen's Undersøgelser havde godtgjort, at Høstforholdene udøvede betydelig Indflydelse i saa Henseende. Følgelig laa det da nær for Maltbygudvalget særlig at optage dette Forhold til fortsat Undersøgelse.

Det vil i Henhold til det her anførte formentlig findes forklarligt, at der ved Omtalen af de forskellige Forhold vedrørende Maltbygavlen, som have været inddragne under Udvalgets Forsøgsomraade, begyndes med Omtalen af Høstforsøgene, skjøndt disse omhandle den Faktor ved Maltbygproduktionen, der strengt taget ligger sidst for til Omtale.

De paagjældende **Høstforsøg** gennemførtes i et Tidsrum af 5 Aar saaledes, at der aarlig fra 9 Gaarde ved Hjælp af en til hver Gaard udsendt Assistent foretoges Høst af Bygafgrøden ved de paa Skema 3 anførte og nærmere beskrevne Modenhedsstadier, samtidig med at Afgrøden paa hvert af disse Modenhedsstadier vejredes som beskrevet ved de paa samme Skema omtalte 7 forskellige Høstmaader. Dog udelodes Staksætning umiddelbart efter Mejning af det grønmodent høstede Byg, da Stakkene ikke kunde undgaa at tage Varme, hvilket undertiden endog vanskelig kunde undgaaes ved det strax staksatte gulmodent høstede Byg. Paa Skema 3 ere derfor Melethedstallene for disse Prøver satte i Parenthes, da adskillige af disse have været underkastede nævnte forstyrrende Faktor. Fra hver af de nævnte Gaarde indkom altsaa aarlig 20 Høstprøver.

Sideordnet med de her nævnte større Høstforsøg blev der aarlig paa en halv Snes Gaarde ved Brugernes egen Ledelse mejet Byg paa hvert af de anførte tre Modenhedsstadier. Fra hvert af nævnte Stadier tilvejebragtes dels Prøve af Afgrøden, vejret først i løse Langhobe og senere i Stak, og dels Prøver af Byg, strax efter Mejningen udgnedet af Axene, tørret paa en Presenning og omhyggelig vogtet mod Regn og Dug.

Paa atter andre Gaarde i lignende Antal blev ligeledes ved Brugernes egen Foranstaltning foretaget Forsøg med

at vejre Bygget — høstet paa det for Mejningen almindelige Modenhedsstadium, i Forsøgenes 3 første Aar Gulmodenhedsstadiet, senere Fuldmodenhedsstadiet — paa de foran nævnte 7 forskjellige Maader.

Til de Arealer, paa hvilke samtlige nævnte Forsøg udførtes, leverede Udvalget aarlig Chevaliersædebyg af Steensgaards Avl. Udvalget drog endvidere Omsorg for, at der paa de Gaarde, hvor Forsøgene ved Assistenten foretoges, forefandtes Regnmaaler.

Til den Omtale af Resultaterne fra disse Forsøg, som her følger, skal knyttes en kort Redegjørelse for de Forsøg, Hr. Frederiksen — som alt anført — i 1882 havde iværksat til Belysning af Høstforholdenes Indflydelse paa Bygafgrøderne. Da Resultaterne af nævnte Forsøg nemlig ikke hidtil har været forelagt Offentligheden, har Hr. Frederiksen med Rette fundet, at en saadan Forelæggelse hensigtsmæssig kunde finde Sted samtidig med Omtalen af Udvalgets tilsvarende Forsøg.

Anlægget for disse Forsøg samt Resultaterne af disse findes udførlig belyst paa Skema 1 og 2.

Skema 1 omhandler Forsøg paa 3 Gaarde, varetagne ved Assistenten, som paa 2 af Gaardene behandlede 2 Forsøgsserier, saaledes at der i alt fremkom 5 saadanne.

Paa hver af Gaardene blev Bygget mejet til 6 forskjellige Tidspunkter, og af den mejede Afgrøde blev dels opstillet Moyetter og dels udgnetet Prøver, der tørredes i Hus eller i det Frie uden nogensomhelst Paavirkning af Regn eller Dug. Resultaterne af Høsten paa hvert enkelt Modenhedsstadium er for samtlige 5 Forsøgsserier samlet under Et, og disses Gjennemsnitstal for Kornvægt, Spireevne, Tøndevægt og Melethedsgrad anførte for hvert Modenhedsstadium.

Det bør anføres, at da Bygget paa Algstrup ved Assistentens Ankomst var temmelig modent, blev det nødvendigt for at tilvejebringe Byg paa de 2 tidligste Modenhedsstadier hertil at benytte Afgrøden i en Lavning med delvis Lejesæd. Tallene for Kornvægten vise, at disse 2 Prøver

Skema 1.

Modenhedsforsøg ved Assisterter (ivær)

Gaardens Navn	Prøvens nærmere Betegnelse	Moyette-Prøverne									
		Mejningsdato	Hjemkjørselsdato	Vejret mellem Mejning og Hjemkjørsel	Gramvægt pr. 1000 Korn	Spirings-pCt.				Tønde vægt	
						1ste Spir. Begynd. af Oktbr.		2den Spir. sidst i Novbr.			
6 Døgn	12 Døgn	6 Døgn	12 Døgn								
Algistrup	Tidligst Høst. Nr. 1. Chevalier	⁸ / ₈	¹⁵ / ₈	Lille »Dug« d. 14.	45,24	»	97	90	99,5	177	8
Strandegd	Nr. 1. Chevalierbyg efter Brak	⁶ / ₈	¹⁹ / ₈	18. lidt Regn. 20. Fmd. Taage. 22. Regnvejrr. 24. enk. Byger.	43,10	65	93,5	68	99,5	190	13
Do.	Nr. 1. Elsassbyg efter Brak	⁶ / ₈	²⁴ / ₈		43,09	79	94	86	96,5	186	9
Rosendal	Nr. 1. Byg, Forfrugt	⁷ / ₈	²⁵ / ₈	Natten d. 16.; d. 16., 21., 23. og 25. Regn.	39,20	58	76	99	99,5	179	22
Do.	Nr. 1. Hvede, Forfrugt	⁷ / ₈	²⁵ / ₈		39,14	53	68	89	97,5	179	14
Gjennemsnit af 1ste Høstprøve:					41,95	63,8	85,7	86,4	98,5	182,2	13
Algistrup	Næste Høstprøve. Nr. 2. Chevalier	¹⁵ / ₈	²⁵ / ₈	Regn Natt. 15.-16.	44,10	»	98	91	99	181	5
Strandegd	Nr. 2. Chevalier	⁸ / ₈	¹⁹ / ₈	Se ovenfor.	39,61	62	91	93	99	187	15
Do.	Nr. 2. Elsassbyg	⁸ / ₈	²⁴ / ₈		42,21	70,5	86,5	68	98	184	10
Rosendal	Nr. 2. Byg, Forfrugt	¹¹ / ₈	²⁵ / ₈	Se ovenfor.	37,82	52	72	95,5	99	180	23
Do.	Nr. 2. Hvede, Forfrugt	¹¹ / ₈	²⁵ / ₈		40,12	84	91	87	99,5	183	19
Gjennemsnit af 2den Høstprøve:					40,77	67,1	87,7	86,9	98,9	183	14
Algistrup	Tredie Høstprøve. Nr. 3. Chevalier	⁸ / ₈	¹⁵ / ₈	Lille »Dug« d. 14.	41,43	»	98	95	99	183	55
Strandegd	Nr. 3. Chevalier	¹⁰ / ₈	¹⁹ / ₈	Se ovenfor.	41,18	81	84,5	98	99	183	20
Do.	Nr. 3. Elsassbyg	¹⁰ / ₈	²⁴ / ₈		42,66	70,5	93	76	95,5	184	11
Rosendal	Nr. 3. Byg, Forfrugt	¹³ / ₈	²⁵ / ₈	Se ovenfor.	36,32	65	84	90	99	181	23
Do.	Nr. 3. Hvede, Forfrugt	¹³ / ₈	²⁵ / ₈		41,78	58	82	85	99	184	20
Gjennemsnit af 3die Høstprøve:					40,67	68,6	88,3	88,8	98,3	183	25

*) Afrøden for de to første Modenhedsprøver paa Algistrup er, i Modsætning til de and

te 1882 af Redaktør Erh. Frederiksen).

Det afrevne Byg								Analyser af det afrevne Byg										
Hjemkjørselsdato	Gramvægt pr. 1000 Korn	Spirings-pCt.				Tøndevægt	Melkorn	I Bygget		I Urten pCt.			I Malten					
		1ste Spiring		2den Spiring				Kvælstof i 100 Dele Tørstof	Fosforsyre i 100 Dele Tørstof	Ekstrakt	Maltose	Kvælstof	Vand	Ekstrakt	Maltose	Kvælstof		
		3 Døgn	12 Døgn	6 Døgn	12 Døgn													
8/8	43,40	»	97	94	99,5	180	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
6/8	44,02	32	69	60	98,5	193	5	1,909	1,065	9,53	6,36	0,0938	5,287	76,24	50,90	0,750		
6/8	41,32	59	79	90	99	189	8,5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
7/8	39,85	29	56	89,5	95,5	179	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
7/8	41,39	30	36	86	96	183	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	42,0	37,5	67,4	83,9	97,7	185	5,5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
15/8	44,66	»	98	97	98,5	183	10	2,154	1,035	Taget i en Lavning i Marken.								
8/8	41,90	54	84	60	100	180	16	2,004	1,160	9,57	6,07	0,1076	5,329	76,56	48,58	0,861		
8/8	43,59	71	86	78	97	187	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11/8	40,85	44	69	97	98	179	22	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
11/8	42,18	60	75	78	100	186	3,5	1,824	1,083	9,52	5,78	0,1003	5,438	76,16	46,27	0,803		
»	42,64	57,3	82,4	82,0	98,7	183	10,9	1,731	0,969	9,56	6,07	0,0894	5,981	76,48	48,58	0,715		
8/8	39,08	»	98	95	98	180	27	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
10/8	40,38	65	74	96	99	183	15	2,035	1,049	9,56	6,36	0,1026	5,295	76,48	50,40	0,820		
10/8	42,23	64,5	80,5	72	98	184	9,5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
13/8	39,94	63	82	93	97,5	180	39	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
13/8	41,90	41	72	86	98,5	181	41	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	40,71	58,4	81,3	88,4	98,2	181,6	26,3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

denhedsprøver fra samme Sted, tagne i en Lavning i Marken.

Skema 1.

Modenhedsforsøg ved Assistenten (ivær

Gaardens Navn	Prøvens nærmere Betegnelse	Moyette-Prøverne										
		Mejningsdato	Hjemkjørselsdato	Vejret mellem Mejning og Hjemkjørsel	Gramvægt pr. 1000 Korn	Spirings-pCt.				Tøndvægt	Melkorn	
						1ste Spir. Begynd. af Oktbr.		2den Spir. sidst i Novbr.				
						6 Døgn	12 Døgn	6 Døgn	12 Døgn			
Algstrup	Fjerde Høstprøve. Nr. 4. Chevalier	11/8	18/8	Lille Dug d. 14.	40,90	»	98	48	98,5	180	50	
Strandegd	Nr. 4. Chevalier	12/8	19/8	18. lidt Regn, 20. Fmd. Taage, 22. Regnvej, r, 24. enk. Byger.	42,17	81	87,5	98	99	184	25	
Do.	Nr. 4. Elsassbyg	12/8	24/8		41,85	30,5	75	43	98	184	12	
Rosendal	Nr. 4. Byg, For- frugt	15/8	25/8		Natten d. 16.; d. 16., 21., 23. og 25. Regn.	39,47	66	85	92	99,5	184	38
Do.	Nr. 4. Hvede, For- frugt	15/8	25/8	41,28		41	69	57	100	181	43	
Gjennemsnit af 4de Høstprøve:					41,13	54,6	82,9	67,6	99,0	182,6	33	
Algstrup	Femte Høstprøve. Nr. 5. Chevalier	15/8	22/8	15., 16., 20., 21., 22. Regn	42,25	»	91	94,5	96	180	61	
Strandegd	Nr. 5. Chevalier	14/8	22/8		Se ovenfor.	41,57	87	95	96	98	184	32
Do.	Nr. 5. Elsassbyg	14/8	24/8			41,31	35,5	74,5	85	96	181	22
Rosendal	Nr. 5. Byg, Forfrugt	17/8	25/8	Se ovenfor.	39,62	47	60	86	99	179	48	
Do.	Nr. 5. Hvede, For- frugt	17/8	25/8		41,54	53	71	87	99	183	64	
Gjennemsnit af 5te Høstprøve:					41,25	55,6	78,3	89,7	97,6	181,4	45	
Algstrup	Sjette Høstprøve. Nr. 6. Chevalier	19/8	25/8	Se ovenfor.	40,90	»	89	95	98,5	173	78	
Strandegd	Nr. 6. Chevalier	18/8	22/8		Se ovenfor.	41,14	59	80	99	99	181	64
Do.	Nr. 6. Elsassbyg	18/8	24/8			43,17	32	69	76	99,5	186	52
Rosendal	Nr. 6. Byg, Forfrugt	21/8	25/8	Se ovenfor.	39,14	51	61	47	99	179	51	
Do.	Nr. 6. Hvede, For- frugt	21/8	25/8		41,34	63	79	82	98	183	62	
Gjennemsnit af 6te Høstprøve:					41,14	51,3	75,6	80	98,8	180,4	61	

Skema 2. Moyette-Prover fra Høst ved forskjelligt Modenhedsstadium

Gaardens Navn	Bygsort	Saadato	Foldudbytte	1ste Prøve (grønmoden)								
				Dato for		Vejret mellem Meining og Hjemkjørsel	Spiringsprocent				Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndervægt
				Meining	Hjemkjørsel		1ste Spiring		2den Spiring			
							6 Døgn	12 Døgn	6 Døgn	12 Døgn		
Brolykke . .	Chevalier	20/4	18	8/8	28/8	Sidste Halvdel af Aug. megen Regn	47	90	83	97,5	42,64	184 1/2
Nybøllegaard.	Engelsk Chevalier	5/4	13	3/8	2/9	16 Regndage ml. 3/8 og 2/9	49	91	65	97	41,91	183 5/8
Hannesborg .	Chevalier	12/4	15 à 16	6/8	23/8	Regndage 15de, 21de og 23de	33	65	96,5	99,5	40,40	179 3/8
Klintholm . .	Skotsk Chevalier	10/4 - 14/4 12/4	13 à 14	4/8	13/8	Smukt	42	80	98,5	99	44,60	186 1/2
Frihedslund .	Chevalier		16	8/8	13/8	Smukt	34	66	95,5	98	39,95	181 2/8
Orup Mølle .	Chevalier (Elsass)	14/4	16	5/8	20/8	Regnfuldt	38	62	100	100	39,35	186 3/8
Mørdrupgaard	Chevalier (Elsass)	12/4	18	7/8	25/8	Efter 15de daglig Regn	43	83	98	98,5	39,84	184 4/8
Sandholm . .	Chevalier	13/4	13	5/8	12/8	Tørt	36	79	92	99	38,74	180 1/8
Ørumgaard . .	Skotsk Chevalier	—	16 à 18	4/8	10/8	2 Dage Regn	60	85	81	96,5	41,44	177 1/8
Engelsholm .	Chevalier (Elsass)	28/3	15 1/2	7/8	14/8	3 Dage Smaaabyger	27	63	75	98	38,47	180 1/8
I Gjennemsnit							40,9	76,4	88,5	98,3	40,73	182

Lvejebragte ved Redaktør Erh. Frederiksen). 1882.

2den Prøve (gulmoden)										3die Prøve (fuldmoden)									
Dato for Hjemkjørsel	Vejret mellem Meining og Hjemkjørsel	Spiringsprocent				Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndervægt	pCt. Melkorn	Dato for Hjemkjørsel	Vejret mellem Meining og Hjemkjørsel	Spiringsprocent				Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndervægt	pCt. Melkorn		
		1ste Spir.		2den Spiring							1ste Spiring		2den Spiring						
		6 Døgn	12 Døgn	6 Døgn	12 Døgn						6 Døgn	12 Døgn	6 Døgn	12 Døgn					
$\frac{2}{8}$	Sidste Halvdel af Aug. megen Regn	40	89	82	98	42,63	184	17,5	$\frac{2}{8}$	$\frac{2}{8}$	Sidste Halvdel af Aug. megen Regn	42	90	87	98	41,73	180	51,5	
$\frac{3}{8}$	16 Regndage ml. $\frac{3}{8}$ og $\frac{2}{9}$	44	85	93,5	96,5	43,20	183	59,5	$\frac{1}{8}$	$\frac{2}{9}$	16 Regndage ml. $\frac{3}{8}$ og $\frac{2}{9}$	49	80	93	96	43,52	181	71	
$\frac{2}{3}$	Regndage 15de, 21de og 23de	31	61	94	98,5	39,94	179	21	$\frac{1}{8}$	$\frac{2}{3}$	Regn 15de, 21de og 23de	28	61	95	99,5	40,39	177	53	
$\frac{2}{5}$	Regn næsten hver Dag	37	77	94	97	44,18	179	58	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{5}$	Hypptig Regn	36	77	94,5	97,5	44,53	179	57	
$\frac{2}{8}$	15de-24de næsten dagl. lidt Regn	34	68	92,5	96,5	38,89	176	37	$\frac{2}{8}$	$\frac{2}{8}$	15de 24de næsten dagl. lidt Regn	42	67	94,5	97	38,77	173	63	
$\frac{2}{8}$	Regn fuldt	39	69	97,5	99,5	40,77	190	24	$\frac{1}{8}$	$\frac{2}{8}$	Regn fuldt	45	75	98	98,5	41,32	187	42	
$\frac{2}{8}$	Efter 15de daglig Regn	36	77	96	99	40,16	183	56,5	$\frac{1}{8}$	$\frac{2}{8}$	Efter 15de daglig Regn	37	80	95	98,5	40,19	183	67	
$\frac{1}{8}$	Tørt	40	76	91	99	38,31	179	9	$\frac{1}{8}$	$\frac{2}{8}$	1 Dags Regn	26	61	90	100	42,54	174	64	
$\frac{1}{8}$	Ingen Regn	65,5	86	78,5	99	40,40	177	4	$\frac{1}{8}$	$\frac{5}{8}$	Megen Regn	58,5	74,5	75	94,5	39,38	174	44,5	
$\frac{1}{8}$	3 Dage Smaa-byger	22	58	85	97,5	38,64	179	10	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	Den 16de $\frac{1}{2}$ Dags Regn	26	70	71	100	38,95	180	18	
		38,9	74,6	90,4	98,1	40,71	180,9	29,6				39,0	73,6	89,3	98,0	41,13	178,8	53,1	

ikke uden videre tør jevnføres med de øvrige Prøver fra samme Avlssted.

Ved denne Oversigt er der da Anledning til særlig at fæste Opmærksomheden paa:

1. At Byggets Spireevne (se sidse Kolonne for de 4 Talrækker over Spireevnen) aldeles ikke synes paavirket af det Modenhedsstadium, paa hvilket Bygget er høstet.

Hertil maa dog bemærkes, at de grønmodent høstede Kornspireevne tør ventes at ville aftage hurtigere ved Opbevaring end de mere modne Korn.

2. At Bygget spirede langt daarligere i Begyndelsen af Oktober end i Slutningen af November eller først i December, og var paa først nævnte Tidspunkt praktisk taget uskikket til Maltbrug.

(Omfattende Forsøg fra forskjellig Side have dog paavist, at en kortvarig, hurtig Tørring fuldt ud kan erstatte Lagringen.)

3. At Melethedsgraden ved de paagjældende Høstprøver stiger jævnt med den fremskridende Modenhedsgrad, og at dette Forhold ogsaa i den store Helhed gjælder for de strax afrevne Prøver, der ikke have faaet Spor af Regn efter Høsten. Disse sidst nævnte Prøver afgive altsaa Bevis for, at Byggets Melethedsgrad ved Fugtighedsforholdene paavirkes, medens Bygget staa paa Roden — og at det paavirkes stærkt, viser særlig den først nævnte af de 2 Forsøgsserier fra Rosendal, hvor Tallene for Meletheden ved de 6 Modenhedsstadier ere resp.: 4—22—39—26—59—64.

Skema 2, der omhandler Byg fra 10 Gaarde, som hver havde indsendt en Prøve af henholdsvis grønmodent, gulmodent og fuldmodent høstet Byg, viser ligeledes en ret regelmæssig Stigning i Melethedsgraden fra det grønmodent til det gulmodent høstede Byg, og fra dette atter til det fuldmodent høstede. Dog stadfæster Oversigten den af Prof. Grønlund hævdede Opfattelse, at Bygget paa selve Gulmodenhedsstadiet er mere glasset end paa et noget tidligere Tidspunkt. Thi det gulmodent høstede Byg, der — saaledes som Prøverne paa Sandholm og Ørumgaard

— ikke har faaet Regn mellem Mejning og Hjemkjørsel, er fuldt saa glasset som det tilsvarende grønmodent høstede Byg. Derimod faar ogsaa paa disse Forsøgssteder det fuldmodent høstede Byg Regn umiddelbart før Mejningen eller under Vejringen, og vinder selvfølgelig betydelig i Melethed herved.

Iøvrig maa det holdes for Øje, at Høsten 1882 netop maatte være skikket til at øge Meletheden hos det paa et mere fremskredent Modenhedsstadium høstede Byg. Thi Begyndelsen af Høsten var tør, medens sidste Halvdel af August gav megen Regn, der fortrinsvis maatte komme de sidst høstede Prøvers Melethed tilgode.

Vi skulle derefter gaa over til Omtalen af Maltbyg-Udvalgets tilsvarende Forsøg, fra hvilke der ialt har foreligget til Undersøgelse, samt til Bedømmelse paa de aarlige Udstillinger af Udvalgets Forsøgsmateriale, et Antal af 1206 Bygprøver.

Et Par forudskikkende Bemærkninger af mere almindelig Natur vedrørende de paagjældende Undersøgelser bør dog her hidsættes.

At fremlægge en detailleret Oversigt over Undersøgelserne vedrørende dette betydelige Antal Prøver — saaledes som sket for Hr. Frederiksen's Forsøg ved Skema 1 og 2 vilde formentlig være upraktisk. Da det er Tallene for Prøvernes Melethedsgrad, der i denne Forbindelse have størst Interesse, skal derfor kun her gives specificeret Oversigt over de paagjældende Tal, og kun for den Del af Prøverne, der vare udtagne ved Assistenten i de 3 Aar 1883—85. For de øvrige Forholds Vedkommende skal derimod kun Gjennemsnitstallene meddeles.

Iøvrigt bør anføres, at Bestemmelsen af Melethedsgraden, som stedse er foretaget ved Overskæring af 2×100 Korn af hver Prøve, omfattede saa at sige samtlige de Prøver, som Udvalget indsamlede i de 3 første Aar af dets Forsøgsvirksomhed. Der var da overskaaret 298,000 Korn — af 1490 forskellige Prøver — og da der paa en Dag vanskelig kunde naas at overskære og undersøge mere end

ca. 1000 Korn, repræsenterede nævnte Bestemmelse af Melethedsgraden altsaa ca. 300 Dages Arbejde. Der var saa meget større Anledning til at blive staaende herved, som Bedømmelsen paa Maltbygudstillingen af Udvalgets Forsøgsprøver bedre end nogen nok saa indgaaende videnskabelig Undersøgelse kunde fastslaa Forholdet mellem disses Handelsværdi — den Faktor, hvorpaa det Hele dog i sidste Instans kommer an paa. Og hertil kom yderligere, at Bedømmelsen noksom havde godtgjort, at Bygprøvernes Handelsværdi og Melethedsgrad ingenlunde staa i gjensidig regelmæssigt Forhold.

Endvidere skal bemærkes, at Maltbygudvalget efter at have undersøgt Spireevnen hos adskillige Hundrede af de indsamlede Høstprøver indstillede disse Undersøgelser. Det godtgjordes nemlig ved disse, at naar Prøverne blot vare bjergede i sund Tilstand og lagrede tilstrækkelig efter Høsten, spirede samtlige Prøver fra de forskjellige Modenhedsstadier praktisk taget ganske ens og med en Spireevne af fra 97—100 %.

Vi gaa saa over til kortelig at betragte de paa Skema 3 anførte Tal for de dér omhandlede Høstprøvers Melethedsgrad. Til Belysning af disse Tal er en Omtale af Vejret i Høstperioden i de enkelte Aargange absolut nødvendig.

Sommeren 1883 var meget tør indtil Midten af Juli. Fra dette Tidspunkt og indtil Midten af August var Vejret derimod ualmindelig regnfuldt og gav ogsaa efter dette Tidspunkt hyppig Regn. Samtlige Prøver fik derfor betydelig Regn mellem Mejning og Hjemkjørsel. I Skemaet er til Sammenligning særlig fremhævet Melethedsgraden hos det aldeles tørt bjergede (udgnedne) Byg og de tilsvarende Prøver af skaarlagt Byg, høstet grønmodent paa Kjørup og Algistrup, gulmodent paa Brattingsborg og fuldmodent paa Frederiksdal.

De 3 førstnævnte Sæt skaarlagte Prøver ere — formentlig ved den betydelige Regnmængdes Indvirkning — blevne kjendelig mere glassede end de tilsvarende tørt

høstede Prøver, medens det forholder sig omvendt med de paa Frederiksdal fuldmodent høstede tilsvarende Prøver.

Vejrforholdene mellem Mejning og Indkjørsel for de fremhævede skaarlagte Prøver vare følgende:

Kjørup — grønmodent, mejet $31/7$. Laa paa Skaar 3 Dage, hvoraf 2 Regndage. Yderligere 5 Regndage (6te, 7de, 9de, 10de og 11te) inden Hjemkjørselen den $13/8$.

Algstrup — grønmodent, mejet $31/7$. Laa paa Skaar 4 Dage, hvoraf 2 Regndage. Yderligere 2 Regndage inden Hjemkjørselen den $8/8$.

Brattingsborg — gulmodent, mejet $13/8$ (efter Regn den 6te, 7de, 9de, 10de, 11te og 12te Aug.). Laa paa Skaar 4 Dage, hvoraf 3 Regndage. Yderligere 1 Regndag inden Hjemkjørselen den $20/8$.

Frederiksdal — fuldmodent, mejet $14/8$. Laa paa Skaar 3 Dage, hvoraf 1 Regndag (med $6,8$ mm.) Fik inden Hjemkjørselen den 20de Aug. yderligere én Gang Regn ($1,5$ mm.).

Sommeren 1884 var meget tør indtil Midten af Juli. Sidste Halvdel af Juli gav megen Regn. Høstperioden i August var derimod tør, med Undtagelse af nogle faa Regndage med gennemgaaende ringe Regnmængde henimod Midten af Maaneden. Samtlige forskellige Høstmaader frembyde derfor kun smaa Svingninger i Prøvernes Melethedsgrad, ligesom denne for de forskellige Modenhedsstadier er temmelig ensartet.

De fuldmodent høstede Prøver a og b paa Kjørup vare de eneste af samtlige Gaardes skaarlagte Prøver, der paa dette Modenhedsstadium fik Regn paa Skaaren (2 Dages Regn med $9,9$ mm.). At disse derfor vise kjendelig højere Melethedsgrad end de øvrige sammesteds fuldmodent høstede Prøver, er let forklarligt.

Sommeren 1885 gav omtrent normal Nedbør. 1ste Halvdel af Juli var meget tør — sidste Trediedel af Maaneden ligesaa. Høstperioden i August var derimod meget regnfuld.

Skema 3. Oversigt over Melethedsgraden hos Bygprover, holdet og paa hvert af disse ved Benyttelse af 7 forskellige Høster

Gardens Navn	Modenheds- stadium	1883							Mejnings- dato	
		Mejnings- dato	Høstmaade							
			a.	b.	c.	d.	e.	f.		g.
Fannerupgaard	A	4/8	25	20	21	22	17	»	22	2/8
	B	14/8	25	20	20	21	19	(20)	24	7/8
	C	21/8	29	27	30	26	23	25	32	11/8
Skærvad	A	10/8	20	24	20	25	24	»	23	5/8
	B	15/8	24	25	20	24	25	(22)	31	9/8
	C	20/8	32	28	22	25	25	22	26	14/8
Brattingsborg	B	4/8	23	27	26	27	24	»	34	2/8
	A	13/8	26	25	22	29	30	(31)	39	7/8
	C	19/8	32	33	32	29	34	41	36	11/8
Kjørup	A	31/7	26	27	26	30	26	»	37	28/7
	B	4/8	31	33	29	25	29	(29)	34	2/8
	C	10/8	35	31	34	28	28	27	31	8/8
Sanderumgaard	A	25/7	27	33	27	35	31	»	39	28/7
	B	14/8	22	19	27	21	24	(20)	21	9/8
	C	20/8	36	35	39	29	37	37	26	15/8
Brolykke	A	1/8	28	27	30	27	30	»	34	4/8
	B	9/8	30	28	30	29	29	(31)	39	12/8
	C	16/8	35	35	31	33	39	39	31	16/8
Algistrup	A	1/8	15	16	27	20	21	»	36	30/7
	B	7/8	42	24	27	26	17	(28)	37	8/8
	C	14/8	34	34	24	31	25	26	28	18/8
Oremandsgaard	A	4/8	16	16	20	16	17	»	24	2/8
	B	8/8	19	17	18	21	19	(20)	24	9/8
	C	17/8	32	31	27	29	29	30	28	12/8
Frederiksdal	A	26/7	27	27	30	34	27	»	25	3/8
	B	3/8	29	23	24	24	32	(29)	38	11/8
	C	14/8	40	40	36	30	35	30	27	16/8
Gjennemsnit	A	»	23	24	25	26	24	»	30	»
	B	»	28	24	24	24	25	(26)	32	»
	C	»	34	33	31	29	31	31	29	»

Aarene 1883—84—85 paa 3 Modenhedsstadier
 maader (Høstmaade f dog ej benyttet paa 1ste Stadium).

1884							1885							
Høstmaade							Mønings- dato	Høstmaade						
a.	b.	c.	d.	e.	f.	g.		a.	b.	c.	d.	e.	f.	g.
32	32	29	31	28	»	42	5/8	36	37	36	28	26	»	22
25	31	28	27	28	(27)	35	13/8	26	25	29	27	31	(29)	46
28	27	28	26	26	30	30	18/8	24	21	25	24	23	25	35
45	42	40	41	38	»	44	»	»	»	»	»	»	»	»
39	39	38	36	35	(34)	40	»	»	»	»	»	»	»	»
45	44	40	37	32	36	40	»	»	»	»	»	»	»	»
48	41	46	42	51	»	42	5/8	35	33	30	30	47	»	31
29	40	34	37	38	(44)	50	12/8	28	25	39	37	31	(36)	38
34	35	27	27	34	31	40	21/8	20	19	21	15	26	33	41
24	20	25	25	29	»	25	31/7	9	12	16	15	17	»	26*
25	24	26	26	23	(25)	25	10/8	10	10	14	16	17	(18)	18
9	45	32	36	35	29	28	21/8	34	36	27	26	26	35	32
33	35	45	41	39	»	51	27/7	32	33	35	36	49	»	15
29	30	36	38	32	(38)	33	10/8	25	25	35	24	21	(21)	29
39	40	34	32	34	28	39	24/8	48	47	49	47	45	47	49
35	33	33	35	31	»	31	4/8	33	31	41	32	39	»	39
31	28	31	30	29	(31)	27	10/8	16	23	21	19	22	(16)	24
35	33	28	31	30	31	32	18/8	27	29	43	32	43	52	64
15	17	17	13	17	»	12	30/7	41	42	43	34	48	»	24
21	23	17	12	18	(8)	22	4/8	25	18	20	23	17	(17)	30
24	28	28	28	26	24	33	11/8	23	20	20	19	19	24	24
»	»	»	»	»	»	»	3/8	26	18	17	20	13	»	20
33	40	23	26	27	(33)	17	6/8	20	21	16	15	17	(13)	13
21	36	35	31	34	29	32	12/8	37	21	24	26	16	18	20
36	37	41	35	36	»	46	6/8	29	28	25	21	18	»	12
38	41	37	34	38	(38)	44	10/8	13	11	14	15	11	(13)	37
37	40	38	39	40	41	48	14/8	20	13	14	12	11	11	14
34	32	35	33	34	»	37	»	30	29	30	27	32	»	24
30	32	31	30	30	(31)	35	»	20	20	24	22	21	(20)	29
35	37	32	32	32	31	36	»	29	26	28	25	26	31	35

Ved en Fejltagelse mejet 3 Dage senere end de tilsvarende Prøver a. og b.

Forklaring til Skema 3.

De 3 Modenhedsstadier ere følgende:

- A. Grønmodenhedsstadiet, 0: naar den nederste Del af Straaet er gult, den øverste Del af Straaet endnu svagt grønligt, Kornene endnu ere grønne, meget bløde, og de mindst udviklede endnu noget mælkede.
- B. Gulmodenhedsstadiet, 0: naar alle Straa og Ax netop ere blevne fuldstændig gule, og der ikke findes flere grønne Ax, men Kornenes Indhold gjennemgaaende er saa stivt som Vox.
- C. Fuldmodenhedsstadiet, 0: Saasnaart alle Kornene ere haarde, Axene nikkende, og al Sæden fuldkommen moden.

De 7 Høstmaader ere følgende:

- a. Lagt paa Skaar, ca. 3 Dage efter Mejningen opbundet og stillet i fast Langhob.
- b. Lagt paa Skaar, ca. 3 Dage efter Mejningen opbundet og stillet i Stak dækket med Rivelse.
- c. Opbundet strax efter Mejningen og stillet i fast Langhob (sjællandsk Opstillingsmaade).
- d. Opbundet strax efter Mejningen og stillet i løs Langhob (nærmest lollandsk Opstillingsmaade).
- e. Opbundet strax efter Mejningen og stillet i løs Langhob, og da Sæden var halvtør i Stak, dækket med Rivelse.
- f. Opbundet strax efter Mejningen og strax sat i Stak, dækket med Rivelse.
- g. Samtlige Korn udgnedne af Axene strax efter Mejningen, lagte til Tørring paa en Presenning og omhyggelig vogtede mod Regn og Dug.

Af hver Prøve er overskaaret 200 Korn, og disse ere ved Over-skæringen delte i glassede, $\frac{1}{4}$ melede, $\frac{1}{2}$ melede, $\frac{3}{4}$ melede og melede Korn. Melethedsgraden udtrykkes da ved et Tal, der pr. 100 Korn angiver Summen af de melede + Trefjerdepart af Antallet af $\frac{3}{4}$ melede + Halvparten af Antallet af $\frac{1}{2}$ melede + Fjerdeparten af Antallet af $\frac{1}{4}$ melede Korn.

De i Skemaet fremhævede skaarlagte grønmodent høstede Prøver fra Fannerupgaard, Sanderumgaard, Algistrup og Frederiksdal — alle høstede efter en umiddelbart forudgaaet tør Periode — fik alle Regn i den sidste Del af Skaarlægning- og Vejningsperioden. De ere derfor alle kjendelig mere melede end de tilsvarende tørt bjergede Prøver.

De fremhævede skaarlagte gulmodent høstede Prøver paa henholdsvis Fannerupgaard, Brattingsborg og Frederiksdal — alle høstede efter en umiddelbart forudgaaet meget regnfuld Periode — laa paa Skaaren i henholdsvis 2—3 og 2 Regndage samt fik yderligere mellem Opbinding og Hjemkjørsel Regn i resp. 6—6 og 1 Dag. Alle disse Prøver ere blevne kjendelig mere glassede end de tilsvarende tørt høstede Prøver, og særlig vise de tilsvarende udgnedne Prøver, at Bygget ved Tidspunktet for Mejnningen netop havde faaet saa megen Regn, at yderligere Paavirkning af Væde maatte bringe Melethedsgraden til at kulminere.

De fremhævede fuldmodent høstede Prøver paa Fannerupgaard, Brattingsborg og Brolykke mejedes ligeledes alle umiddelbart efter en vedholdende Regnperiode, og fik paa Skaaren henholdsvis 3—2 og 2 Regndage, der gave resp. 16,₃—5,₆ og 9,₄ mm. Regn. De fik dernæst yderligere mellem Opbinding og Hjemkjørsel henholdsvis 4—1 og 3 Dages Regn, der gave resp. 18,₅—1 og 23,₄ mm.

De skaarlagte Prøver ere derfor alle mere glassede end de tørt høstede Prøver.

Samtlige Prøver fra de forskellige Modenhedsstadier paa Brolykke ere interessante derved, at jo mere Høstmaaden har udsat Prøverne for Regn, jo lavere Melethedsgrad opviser disse. Det regnede paa Brolykke den 8de, 9de, 10de, 12te, 15de, 17de, 18de, 19de, 20de, 21de, 22de og 23de Aug. — ialt 57,₆ mm. Den 15de Aug. gav 1,₅, den 17de 2,₇ og den 18de 1,₂ mm. og til dette Tidspunkt synes Bygget — jvfr. Prøve Cg — netop at have været

udsat for det Regnkvantum, der skulde til for at naa Melethedsgradens Kulminationspunkt.

Hvad fremgaar nu af disse Tal for Melethedsgraden?

Først og fremmest en Bekræftelse af den ved Omtalen af Hr. Frederiksens Forsøg anførte Regel, at Byggets Melethedsgrad kan paavirkes betydeligt medens det staar paa Roden. At denne Paavirkning er stærkest, naar Bygget nærmer sig Fuldmodenhedsstadiet er utvivlsomt — se f. Ex. Prøve C—g 1885 Brolykke — men at den ogsaa kan finde Sted inden Bygget har naaet Gulmodenhedsstadiet, derpaa tyde Prøverne B—g 1885 paa bl. a. henholdsvis Fannerupgaard og Frederiksdal.

Og dernæst synes der af de anførte Tal med Sikkerhed at turde slaas fast, at det af Prof. Grønlund i sin Tid opstillede Spørgsmaal om, hvorvidt Bygget ogsaa paa Marken kan blive glasset ved at udsættes for vedholdende Regn, i Lighed med hvad der var oplyst ved Laboratorieundersøgelser, maa besvares bekræftende.

Thi hvorledes skal det ellers forklares, at f. Ex. samtlige Brolykkeprøvers Melethedsgrad (Høsten 1885) staar i netop omvendt Forhold til den Regnmængde, for hvilken de ved Høsten ere blevne udsatte; og ganske det Samme gjælder en stor Del af de andre fremhævede skaarlagte Prøver baade for 1883 og 1885.

De her anførte Kjendsgjerninger, at Bygget, ogsaa medens det staar paa Roden, naar det almindelige Tidspunkt for Mejningen nærmer sig, kan paavirkes kjendelig af Væde med Hensyn til dets Melethedsgrad, samt at Bygget endvidere paa Marken som i Laboratoriet ved at udsættes for betydelig og vedholdende Væde atter kan antage en glasset Karakter, maa bedes fastholdt. Thi der skjønnes ikke rettere, end at disse tvende Momenter afgive en fra Praktikerens Standpunkt set værdifuld Nøgle til Besvarelsen af det Spørgsmaal:

Hvorledes skulle vi høste vort Byg?

Opgaven i saa Henseende maa selvfølgelig være at

høste saaledes, at man faar det størst mulige kvantitative Udbytte i Forbindelse med bedst mulig Kvalitet.

Hvad angaar den kvantitative Side af Sagen er det forholdsvis let at komme til et bestemt Resultat. Kornvægten eller Forholdet mellem Gramvægten pr. 1000 Korn af de henholdsvis grønmodent, gulmodent og fuldmodent høstede Prøver er jo nemlig en paalidelig Maalestok for det kvantitative Udbytte ved Benyttelsen af hvert af disse Modenhedsstadier — dog med det Forbehold, at et eventuelt Kornspild ved Høst paa Fuldmødenhedsstadiet vil forrykke Forholdet mellem Kornvægten til Gunst for Udbyttet ved Høst paa det tidligere Stadium. Thi det er jo givet, at medens vi kunne sige: 1000 Korn, høstede fuldmodent, vilde vi have været sikre paa ogsaa at faa ved at have høstet Bygget gulmodent og grønmodent — saa kunne vi ikke omvendt sige: 1000 Korn, høstede paa Grøn- eller Gulmødenhedsstadiet, vilde vi ogsaa have været sikre paa at faa allesammen ved at have opsat Høsten til Fuldmødenhedsstadiet. — En større eller mindre Procent af Kornene vilde nemlig forinden kunne være gaaet tabt ved Kjerne- og Ax-spild paa Marken.

Skemaerne 4 og 5 vise Gjennemsnitstallene for Høstprøvernes Melethedsgrad, Gramvægt og Tøndevægt.

Af Tallene for Gramvægten — se særlig de to nederste Tal paa Skema 5, der hver repræsenterer Gjennemsnit af 232 Prøver — fremgaar da, at naar Bygget har naaet Gulmødenhedsstadiet, kan der ikke ventes nævneværdig større kvantitativt Udbytte ved yderligere at opsætte Høsten. Det kvantitative Tab ved at høste endog nogle Dage før Gulmødenhedsstadiet er tilmed mindre end almindelig antaget, idet nemlig de angivne Tal for Gramvægten af Korn, høstede paa Grønmodenhedsstadiet, referere sig til Prøver, høstede gjennemsnitlig $7\frac{1}{7}$ Dag forud for Gulmødenhedsstadiet.

Den Tilvæxt, der for de anførte 232 Prøver har fundet Sted i Gramvægten hos Korn, høstede paa henholdsvis Gulmødenhedsstadiet og Fuldmødenhedsstadiet, er saa ringe,

Skema 4. Oversigt over forskellige Forhold vedrørende indvund

Modenhedsstadium. Se Beskrivelsen Skema 3 (Side 534)	Høstnaade. Se Beskrivelsen Skema 3 (Side 534)	Melethedsgrad			Gramvægt pr. 100	
		Gjennemsnit af			Gjennemsnit	
		9 Gaardes Prøver	8 Gaardes Prøver	8 Gaardes Prøver	9 Gaardes Prøver	8 Gaardes Prøver
		1883	1884	1885	1883	1884
A	a	23,1	33,4	30,1	45,695	40,52
»	b	24,2	32,1	29,1	44,109	41,16
»	c	25,0	34,3	30,3	44,975	41,63
»	d	26,2	32,9	26,9	45,317	41,46
»	e	24,2	33,7	32,1	45,736	41,83
»	g	30,0	36,6	23,6	46,350	42,73
B	a	27,4	29,7	20,1	48,012	42,25
»	b	23,7	32,0	19,5	47,671	42,64
»	c	24,0	30,8	23,4	47,734	43,21
»	d	24,3	30,1	21,9	47,688	43,13
»	e	25,0	30,1	20,8	47,746	43,61
»	f	24,9	30,6	20,4	47,220	42,96
»	g	31,1	34,5	29,3	48,988	43,95
C	a	33,8	35,1	30,2	47,549	43,59
»	b	32,7	36,6	25,8	47,677	43,37
»	c	30,7	31,6	28,6	47,087	44,01
»	d	28,7	32,0	25,1	48,228	43,37
»	e	30,3	32,2	26,0	47,520	42,91
»	f	30,6	31,1	30,6	47,320	44,12
»	g	29,3	36,2	34,8	48,554	44,42

I Maltbygdvalgets Modenheds- og Høstmaadeforsøg
 gprøver.

Korn	Tøndevægt			Gjennemsnit af		
	Gjennemsnit af			Melet- heds- grad ialt 25 Gaarde	Gram- vægt pr. 1000 Korn ialt 30 Gaarde	Tønde- vægt ialt 30 Gaarde
	9 Gaardes Prøver	8 Gaardes Prøver	8 Gaardes Prøver			
1885	1883	1884	1885			
45,468	182,2	183,2	186,8	28,6	43,509	184,3
45,153	180,5	182,6	185,4	28,3	43,225	183,2
45,003	180,8	184,8	186,8	29,7	43,489	184,3
44,885	180,8	184,3	185,8	28,6	43,740	184,2
44,933	182,2	183,1	184,8	29,8	44,040	183,8
44,946	182,2	184,5	185,2	30,1	44,488	184,5
48,699	184,2	188,7	193,3	25,8	45,880	188,4
48,274	185,5	188,8	195,4	25,0	45,735	189,3
47,949	184,8	189,8	193,6	26,0	46,061	189,1
48,032	186,0	189,3	194,2	25,4	46,065	189,7
48,391	186,5	190,3	194,9	25,3	45,653	189,9
48,485	184,7	189,3	192,2	25,3	45,862	188,9
48,123	185,8	189,8	191,6	31,6	46,553	188,7
48,328	184,0	188,7	193,3	33,1	46,189	188,7
48,740	183,8	189,0	193,6	31,7	46,010	188,6
48,159	182,2	189,3	193,9	30,3	46,153	188,6
47,861	183,7	188,9	193,6	28,6	46,147	188,8
48,238	184,2	188,9	194,4	29,5	45,923	189,0
47,973	184,0	189,4	193,9	30,8	46,261	189,0
48,379	184,0	190,3	194,8	33,3	46,803	189,7

Skema 5. Hovedgjennemsnitstal for Modenhedsforsøgene.

I. Høstforsøgene udførte ved Assistenten.

	Meletheds- grad (25 Gaarde)	Gramvægt pr. 1000 Korn (30 Gaarde)	Tøndevægt (30 Gaarde)
A. Grønmodenhedsstadiet.. (Alle 6 Høstmaader under Et)	29,2 (150 Prøver)	43,749 (180 Prøver)	184,1 (180 Prøver)
B. Gulmodenhedsstadiet... (Alle 7 Høstmaader under Et)	26,3 (175 Prøver)	45,973 (210 Prøver)	189,1 (210 Prøver)
C. Fuldmodenhedsstadiet.. (Alle 7 Høstmaader under Et)	31,0 (175 Prøver)	46,212 (210 Prøver)	188,9 (210 Prøver)

II. Modenhedsforsøgene udførte af Forsøgsstedernes Brugere, kun Høstmaade »e« lagt til Grund for Gjennemsnitstallene (34 Gaarde). Hvert Tal altsaa Gjennemsnit af 34 Prøver.

	Meletheds- grad	Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt
A-e. Grønmodenhedsstadiet	20,9	43,857	185,0
B-e. Gulmodenhedsstadiet .	21,9	45,327	186,7
C-e. Fuldmodenhedsstadiet	29,4	45,021	185,2

III. Gjennemsnitstal, fremkomne ved at sammendrage de ovenfor under I og II nævnte Tal samt Tallene fra Hr. Frederiksens Forsøg. Af disse sidste ere dog Tallene fra Algstrup udeladte (jfr. Bemærkningen om, at de to af Prøverne paa denne Gaard vare høstede i en Lavning) — samtidig med, at de paa Skema 1 anførte 6 Høststadier ved Sammendragning af 2 og 2 Stadier ere overførte til de i denne Tabel indeholdte 3 Stadier.

	Meletheds- grad (71 Gaarde)	Gramvægt pr. 1000 Korn (76 Gaarde)	Tøndevægt (76 Gaarde)
A. Grønmodenhedsstadiet.. (210 Prøver)	26,36 (210 Prøver)	43,469 (240 Prøver)	184,1 (240 Prøver)
B. Gulmodenhedsstadiet... (235 Prøver)	25,68 (235 Prøver)	45,380 (270 Prøver)	188,2 (270 Prøver)
C. Fuldmodenhedsstadiet.. (235 Prøver)	32,92 (235 Prøver)	45,568 (270 Prøver)	187,6 (270 Prøver)

IV. Udelades de ved Høstmaade »g« tilvejebragte (udgnedne) Prøver, der for Praxis ikke have Betydning, faaes som Gjennemsnit:

	Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt
232 gulmodent høstede Prøver.....	45,386	188,2
232 fuldmødent høstede Prøver.....	45,566	187,7

at den for en Afgrøde paa 15 à 16 Fold vilde andrage 12 Pd. pr. Td. Land. Og at dette Kvantum sandsynligvis mere end tabes ved det Kjerne- og Ax-spild, den senere Høst let foranlediger, vil neppe bestrides.

Vi vende os saa til den kvalitative Side af Sagen, hvis Belysning er ulige vanskelige.

Først og fremmest maa vi nemlig stille os klart, at det fuldstændig beror paa Vejrforholdene, hvorvidt Bygget ved Anvendelse af denne eller hin Høstmaade bliver melet eller ikke. Og end mere indviklet bliver Forholdet derved, at Bygget som Følge af den Fugtighed, der har tildelt det en melet Karakter, kan være gaet tilbage i Handelsværdi.

Blandt Prøverne fra den fugtige Høst 1883 karakteriserede saaledes Dommerne samtlige skaarlagte Prøver som de sletteste blandt Prøverne fra Høstmaade-Serierne. De vare nok de mest melede, men Melethedsgraden var ved den megen Fugtighed kjøbt i uforholdsmæssig Grad paa Farvens Bekostning. I Aaret 1884 var omvendt de skaarlagte Prøver de bedste, idet den Væde — i den store Helhed kun Dug — for hvilken disse havde været udsatte, ikke havde kunnet skade Byggets Farve.

Hvad ovenfor er sagt om Høstmaaden kan tildels ogsaa siges, hvad angaar Modenhedsgraden ved Mejningen — dog med Forbehold til Gunst for Mejning paa et temmelig fremrykket Modenhedsstadium.

Faar Bygget i Vejringsperioden nemlig ingen eller for lidt Regn, fremmes Meletheden kun i ringe Grad; og faar det for megen Regn — d'Hrr. Grønlund og Nielsens Angivelser om, at Bygkorn, der holdes vaade over ca. 70 Timer, gaa tilbage til at blive glassede, synes at stemme godt med Iagttagelserne ved Udvalgets her omhandlede Forsøg — bliver det ogsaa glasset samt mister Farven.

Hvis derfor Tilvejebringelsen af Melethed maatte opstilles som et nødvendigt Maal ved Høsten af Bygget, vilde Landmændene være meget vanskelig situerede. Thi skjøndt man vel ved Valget af Høstmaade indenfor visse

Grænser kan regulere Fugtighedens Adgang til det høstede Byg, vil det dog i al Almindelighed taget i altfor høj Grad komme til at bero paa et Tilfælde, om Bygget faar den for Melethedens Tilvejebringelse netop nødvendige Fugtighedsmængde og ikke mere.

Det tør imidlertid heldigvis udtales, at hvad det kommer an paa er at præstere Afgrøder, der kunne blive melede — og hvorvidt da Melethedstilstanden er naaet i Marken under Høsten, eller Bygget ved denne ikke har naaet hint Stadium, er af underordnet Betydning for Byggets Handelsværdi.

Denne Udtalelse støtter sig til vort Bygmarkeds Klassifikation af Maltbygget. Det er nemlig langt fra absolut de mest melede Prøver, der ved Bedømmelsen sættes højest, men det er de Prøver, der ved en ensartet, ren, lys — lysgul Farve give sikkert Løfte om at præstere et godt Maltningssubjekt. Ere Prøverne saa tilmed allerede blevne melede, er det godt — vel at mærke naar Meletheden ikke, som ofte sker, er kjøbt paa Bekostning af Byggets rene Farve. Thi i saa Fald er der tabt mere end der er vundet. Jevnlig foretagne Undersøgelser af Bygprøver, som Dommerne ved de aarlige Maltbygudstillinger have tildelt høj Rang og karakteriseret som meget melede, have godtgjort, at Melethedsgraden hos en betydelig Del af disse Prøver ingenlunde vil kunne sættes højt ved den Klassifikation, vi ved vore Overskæringer af Kornene ere vante til at følge. Og dog have Dommerne selvfølgelig Ret. I Henhold til Markedets Fordringer tilfredsstillende nemlig de paa gjældende Prøver fuldtud Melethedskravet. De besidde den ensartede rene Farve og det lyse, gullige — ikke mørke, graalige — Brud, der giver sikkert Løfte om, at de paa gjældende Prøver kunne blive melede og afgive et fortrinligt Maltningssubjekt.

Kort sagt: Hvad enten Bygprøverne ere blevne melede, naar de udbydes paa Markedet, eller have umiskjendelig Evne til at blive det, taxeres af dette saa at sige aldeles ens.

En Fastholden af dette Moment vil ogsaa hjælpe væsentligt til at naa frem til Fastsættelse af bestemte Regler for Byghøsten.

Der er ved Afslutningen af den 5aarige Forsøgsrække, som omhandlede Modenhedsstadiets og Høstmaadens Indflydelse paa Byggets Kvalitet, af Bygdommerne bleven afgivet den Erklæring: Om saa at sige ingen af de i disse Hundreder af Forsøgsrækker fremstillede Bygprøver har man kunnet sige, at de vare høstede paa et for sent Modenhedsstadium. Da disse Forsøgsrækker jo ogsaa omfattede Byg, høstet paa Fuldmodenhedsstadiet, vil det være forklarligt, om det anførte Resultat har foranlediget Praxis til at henlægge Høsten af Bygget til dette fremskredne Modenhedstrin.

Og dog skjønnes ikke rettere, end at der i saa Henseende kræves en Modifikation.

Der er nemlig et Forhold, som i denne Forbindelse ikke maa oversees — og det skal villig erkjendes, at dette først paa et forholdsvis sent Tidspunkt er bleven tillagt den rette Betydning. Der sigtes herved til den Omstændighed, at de Prøver, der fra ovennævnte Forsøgsrækker have været fremstillede til Bedømmelse, hidrøre fra smaa Parceller, hvis Varetagelse i den store Helhed har været overdraget til Assistenten, som ikke havde andet at varetage end Tilvejebringelsen af de paagjældende Prøver.

Det fuldmønt høstede Byg har stedse meget hurtigt været tjenligt til Hjembjergning. Og er Vejret bleven ustadigt umiddelbart efter Mejningen, har Assistenten kunnet benytte den allerførste Lejlighed til ved Hjælp af endog et Enspænderkjøretøj at bjerge samtlige Prøver hjem i Løbet af en Timestid eller 2 og derved forhindre, at disse udsattes for synderlig Regn paa et Stadium, hvor Bygget — særlig hvad Farven angaar — er overordentlig følsomt for en betydelig Fugtighedsmængde.

Men hvorledes gaar det i saa Henseende i Praxis! Der vil neppe fejles synderlig ved at gaa ud fra, at man i Maltbygegnene — og fortrinsvis om disse er der jo i

denne Forbindelse Tale — hvor man i Almindelighed har 2 Bygmarker eller omkring $\frac{1}{4}$ af Arealet besaaet med Byg, har hele Høststyrken fuldt beslaglagt 4 à 5 Dage alene med Hjemkjørselen af Bygget. Falder det saa ind med ustadigt Vejr, kan der hengaa Uger fra det Tidspunkt, hvor Bygget var tjenligt til Hjemkjørsel, og indtil det Sidste bliver hjembjerget. Og i dette Tidsrum kan Byggets Kvalitet og dermed dets Handelsværdi lide en overordentlig stor Værdiforringelse. Thi som allerede anført: Bygget kan kun taale et vist begrænset Kvantum Regn, inden det gaar ud over Farven — den allervigtigste Gradmaaler for dets Handelsværdi og Kvalitet — samt tillige over Melethedsgraden, idet denne kan gaa tilbage.

Vi have set, at Byggets Melethed paavirkes af Fugtighedsforholdene henimod Modenheden, medens Bygget endnu staar paa Roden, og i endnu højere Grad kan Farven paavirkes af samme Faktor.

Det turde formentlig være at gaa forvidt at ville hævde, at Byg i et Aar med megen Regn lige op imod det Tidspunkt, hvor Fuldmodenhedsstadiet naaes, ved at mejes paa dette Stadium kan være paavirket saa meget af Regnen, medens det stod paa Roden, at dets Kvalitet — særlig dets Farve — allerede vil kunne være gaaet tilbage i det Øjeblik, hvor Mejningen finder Sted (at Byg, der faar Lov at blive fuldstændig overmodent, og i denne Tilstand umejet staar udsat for megen Regn, ganske kan miste Farven, er derimod en ofte iagttaget Kjendsgjerning).

Men derimod tør det udtales, at høstes Byg fuldmødent efter en umiddelbart forudgaaende Regnperiode, vil det være saa følsomt for Regn, kunne taale en saa ringe Regnmængde før det gaar ud over Farven, at der under saadanne Omstændigheder er dobbelt Anledning til fuldstændig at skjærme det mod Regn mellem Mejning og Hjemkjørsel. Det maa med andre Ord i saa Fald strax ved Mejningen sættes i Stakke — hvilket fortræffeligt lader sig praktisere paa nævnte Modenhedsstadium, under Forudsæt-

ning af, at Bygget ikke er stærkt tvemodent, ukrudsfyldt eller udlagt med Kløver og Græs.

Har Perioden forud for Mejningen været temmelig tør, taaler Bygget mellem Mejning og Hjemkjørsel kjendelig mere Regn, forinden det skæbnesvangre Tidspunkt indtræder, hvor Farven og Kvaliteten i det Hele taget begynder at gaa tilbage som Følge af Fugtighedens Indvirkning. Men man bør stedse være sig bevidst, at fuldmodent høstet Byg eller i det Hele taget Byg, der er vejret og tjenligt til Hjemkjørsel, kun taaler et begrænset Kvantum vedholdende Regn — eller Regnbyger, der følge med saa smaa Mellemrum, at Bygget holdes vedblivende vaadt — inden Kvaliteten lider. Ved paa dette Stadium at udsættes for Regn, kan Bygafgrøden tabe i Kvalitet mange Gange mere, end der selv under gunstigste Forhold kan vindes ved Fugtighedens Indvirkning paa denne.

I øvrigt synes de forskellige Bygsorters Følsomhed overfor Regnens Indvirkning noget forskjellig. Det bør saaledes fremhæves, at Prenticebyg under Indvirkning af Regn hurtigere antager en graalig Farve, synes med andre Ord at taale mindre Regn, inden Kvaliteten kulminerer, end de her i Landet dyrkede Chevalierbygsorter. —

I Henhold til hvad foran er anført, skulle de paa-gjældende Betragtninger samles i følgende Regel for Byggets Høst:

1. Byg, der høstes fuldmodent, bør sikres mod Regn mellem Mejning og Hjemkjørsel — bør strax ved Mejningen stilles i Stakke, dækkede med Rivelse.

Iagttagelsen af denne Regel bliver vigtigere i samme Grad, som Perioden umiddelbart før Mejningen har været regnfuld. Hvor Forholdene tillade Iagttagelsen af denne Regel o: hvor Bygget er saa renstraet, at Staksætning umiddelbart efter Mejning lader sig praktisere, vil det iøvrigt i den store Almindelighed være rigtigt at opsætte Mejningen til Fuldmodenhedsstadiet — dette ogsaa af den Grund, at

Efternølerne i en noget tvemoden Bygafgrøde, hvilke jevnlig ere ca. 1 Modenhedsstadium bagefter i Udviklingen, gjøre Bygpartiet mindre uensartet, naar de ere naaede frem til Gulmodenhedsstadiet, end naar de fremtræde som grønmodent høstede Kjærner i en iøvrig gulmoden høstet Afgrøde.*)

I Tilslutning til ovennævnte Regel bør dog Prenticebyggets Følsomhed for Regn holdes for Øje, saaledes at man hellere maa meje dette Byg nogle Dage før end efter at Fuldmodenhedsstadiet er naaet. Kan det saaledes mejede Prenticebyg ikke taale strax at sættes i Stakke, bør det, efter strax at være bundet og sat i Langhobe — især hvis det falder ind med ustadigt Vejr — søges sat om i Stakke, naar det, ved nogle Dages Henstand i Hobene, er bleven delvis udvejret.

2. Vil man derimod ikke anvende Staksætning umiddelbart efter Mejningen, eller tillader Forholdene, som Følge af stærk Indblanding af Grønt i Bygget, ikke Anvendelse af denne Høstmaade, saaledes at Bygget under alle Omstændigheder i nogen Tid vil komme til at staa udsat for eventuel Regn, sikres Byggets Kvalitet bedst ved at foretage Mejningen paa et noget tidligere Tidspunkt, liggende mellem Gulmodenhedsstadiet og Fuldmodenhedsstadiet — dog nærmest det Førstnævnte.
3. Og for Byg, der saaledes som Udlægsbyg kræver særlig lang Vejring efter Mejningen, og endvidere for alt Byg, der agtes lagt paa Skaar, sikres Kvaliteten bedst ved at foretage Mejningen paa Gulmodenhedsstadiet.

Hvad angaar Valget af Høstmaade vil det af Foranførte være fremgaaet, at de Høstmaader, der skjærme

*) At der for Chevalierbyggets Vedkommende jo ikke er Tale om væsentligt Kjærne- og Axspild ved at udsætte Mejningen til det Tidspunkt, hvor Fuldmodenhedsstadiet lige er naaet, bør i denne Forbindelse anføres.

Bygget bedst mulig mod Regn inden Hjemkjørsel, fortrinsvis anbefales.

Skaarlægning af Maltbyg burde ingensinde benyttes, medmindre Vejrforholdene ved Mejningen ere stadige, og man raader over en saa stor Arbejdsstyrke i Forhold til Bygarealet, at man i meget kort Tid — f. Ex. paa en Dag — kan binde alt skaarlagt Byg. Og selv da er man i højere Grad end ønskeligt prisgivet Vejrforholdene, og løber en Risiko, der er i samme Grad større, som Bygget høstes paa et fremskredent Stadium samt har været udsat for megen Regn umiddelbart før Mejningen foretoges. Og kun ganske undtagelsesvis kan Skaarlægning siges at være nødvendiggjort ved Udlæg i Bygget. Thi ved at binde smaa »topbundne« og ikke for fastbundne Neg vil paa fri Mark den fornødne Vejring af den i Bygget indblandede Kløver saa at sige altid kunne finde Sted uden Skaarlægning.

Vi vende os derefter til de øvrige af Maltbygudvalget undersøgte Faktorer vedrørende Maltbygdyrkingen, blandt hvilke først skal omhandles:

Bygsortens (Saasædens) Indflydelse paa Maltbygavlen.

Udvalgets første Opgave ved Belysningen af dette Forhold maaatte naturlig gaa ud paa, ved Dyrkning af et større Antal Sorter at blive orienteret m. H. t., hvilke Sorter der fortrinsvis maatte skønnes at fortjene fortsat Dyrkning. Der har derfor i Aarenes Løb været inddraget under Udvalgets Forsøg 44 forskellige Bygsorter eller Bygstammer af saavel udenlandsk som indenlandsk Avl. Det overvejende Flertal af disse Sorter har dog snart vist sig ikke at fortjene særlig Paaagtning, og disse ere derfor blevne udeladte af Forsøgene efter faa Aars Dyrkning.

I de 5 Aar 1883—87 vare de her omhandlede Forsøg aarlig installerede paa 8 à 10 Gaarde, og paa hver af

Skema 6.

Dyrkningsforsøg 1883 m

Avlssted	Skotsk Byg Nr. 1					Skotsk Byg Nr. 2					Engelsk			
	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Grævægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tør- stof pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Grævægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tør- stof pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.	
	Korn	Halm					Korn	Halm					Korn	Halm
Saasæden:	>	>	48,22	197	69	1,58	>	>	48,30	200	66	1,80	>	>
Mineslund (Kallundborg)	3174	3034	48,44	189	39	1,74	3160	2356	48,14	190	41	1,76	3002	2800
Lindersvold (Faxø)	2642	2616	43,01	171	32	1,90	3162	3736	40,29	167	29	2,23	2208	2800
Næsbyholm (Sorø)	2640	>	43,70	182	30	1,90	2716	>	45,08	183	26	2,00	2848	
Rolykkegaard (Nakskov)	2040	2256	48,72	176	38	2,12	2124	2220	47,90	180	29	2,07	2308	2600
Christianssæde (Lolland)	2748	3272	44,01	183	41	1,80	2548	3044	45,50	182	39	1,83	2564	3200
Brattingsborg (Samsø)	3110	3085	48,40	188	37	1,88	2625	2780	47,86	182	31	2,01	2975	2900
Lykkesgaard (Kolding)	>	>	46,56	185	21	2,02	>	>	47,53	187	21	1,90	>	>
Slemmingegd. (Grenaa)	1584	1252	46,18	182	41	1,67	1424	1500	46,90	181	37	1,69	1368	1400
I Gnsnit af de 8 Gaarde	2563	(2586)	46,12	182	34,9	1,88	2537	(2606)	46,15	182	31,6	1,94	2468	(2600)

disse sammenlignedes hvert Aar 8 à 10 Sorter. Saasæden til Forsøgene leveredes selvfølgelig af Udvalget.

I de senere Aar har der paa Udvalgets 5 faste Forsøgsstationer været gjort Forsøg med et større Antal Maltbygsorter, men kun én af disse synes at kunne faa Betydning for vor Maltbygproduktion, uden at Forsøgene med denne Sort dog endnu ere saa omfattende, at den allerede nu tør anbefales til almindelig Dyrkning. Ingen af de andre Sorter synes derimod egnede til at fortrænge

Bygsorter paa 8 Gaarde.

Byg Nr. 1				Engelsk Byg Nr. 2						Saale-Byg					
pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tørstof pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tørstof pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tørstof pCt.
				Korn	Halm					Korn	Halm				
2,69	187	66	1,50	»	»	46,25	197	66	1,59	»	»	45,24	183	77	1,62
3,58	188	37	1,67	3142	2568	49,57	188	42	1,67	3058	1838	46,15	186	41	1,68
4,85	169	25	2,07	2456	3012	42,82	168	30	2,21	2112	2968	42,73	168	32	2,02
2,25	182	37	1,75	2540	»	44,68	182	27	1,93	2440	»	43,57	182	29	1,96
9,96	182	32	1,99	2196	2436	49,69	180	35	2,06	1900	2100	48,50	174	29	2,14
5,51	182	33	1,80	3052	3556	44,79	180	44	1,76	2692	3300	43,77	180	36	1,83
7,67	184	29	1,99	2990	2585	48,26	187	33	2,01	2815	2838	49,30	185	27	2,15
3,24	187	33	2,13	»	»	46,87	184	18	2,09	»	»	44,02	181	19	2,20
5,72	184	34	1,65	1564	1332	46,11	182	39	1,68	1592	1808	46,35	182	41	1,69
6,10	182	31,3	1,88	2563	(2582)	46,60	181	33,5	1,93	2373	(2475)	45,55	180	31,8	1,96

(Fortsættes.)

de 4 Bygsorter eller Bygstammer, som Udvalget særlig har fæstet Opmærksomheden paa, nemlig Prenticebyg, Hallettsbyg, Lerchenborgbyg og Steensgaardsbyg. Af disse er Prenticebygget gennemgaaende de andre overlegen med Hensyn til Foldydelse, medens Hallettsbygget gennemgaaende har kunnet opvise den fineste Kvalitet.

En Fremlæggelse af samtlige tabellariske Oversigter fra Forsøgene med Bygsorter, der efterhaanden ere blevne kasserede, skjønnes at være uden væsentlig Interesse, og

Skema 6. (Fortsat.)

Dyrkningsforsøg 1883 m

Avlssted	Elsass-Byg					Refsnæsgaards Byg					L			
	Udbytte i Pd. pr. Td.Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tør- stof pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td.Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tør- stof pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td.Ld.	
	Korn	Halm					Korn	Halm					Korn	Halm
Saasæden:	»	»	46,28	195	45	1,65	»	»	45,05	187	71	1,52	»	
Mineslund	3408	3200	46,94	192	43	1,63	3019	2938	47,26	189	38	1,70	3440	35
Lindersvold	2316	3468	39,50	168	31	1,96	2016	2716	43,92	171	32	1,97	2304	30
Næsbyholm	2708	»	44,79	183	29	1,88	2932	»	44,69	181	34	1,94	2848	
Rolykkegaard	2320	2472	49,66	180	31	2,02	2124	2340	49,42	175	29	2,10	2152	24
Christianssæde	3156	3584	44,07	182	40	1,75	3216	3984	44,48	183	36	1,75	3024	34
Brattingsborg	3230	2955	48,00	186	29	2,05	2875	2625	48,46	186	31	2,16	3075	29
Lykkesgaard	»	»	47,11	186	19	2,01	»	»	48,05	187	19	2,03	»	
Slemmingegd.	1420	2120	45,23	183	37	1,67	1748	1648	46,16	184	41	1,68	1560	16
I Gjennemsnit	2651	(2967)	45,66	182	32,4	1,87	2561	(2709)	46,56	182	32,5	1,92	2629	(28)

dette saa meget mere, som de vigtigste af de paagjældende Data findes i Udvalgets aarlige Forsøgsberetninger. Foruden en Oversigt over Resultatet af samtlige Forsøg med Dyrkning af de nysnævnte 4 Sorter skal derfor kun her gives detailleret Oversigt over Resultaterne af de 2 første Aars paagjældende Forsøg.

De nævnte Oversigter indeholdes i Skema 6 og 7. Ved Omtalen af disse bør fremhæves den iøjnefaldende nivellerende Indflydelse, som Avlsstedet i forskellige

) Bygsorter paa 8 Gaarde.

Chenborg Byg				Steensgaards Byg						Bestehorns Byg					
Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tør- stof pCt.	Udbytte i Pd. pr Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tør- stof pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tør- stof pCt.
				Korn	Halm					Korn	Halm				
5,21	192	70	1,59	»	»	43,14	185	84	1,59	»	»	44,22	183	88	1,59
7,88	187	39	1,71	3096	2736	48,05	192	41	1,65	3150	3422	48,54	188	44	1,68
4,47	173	34	1,90	2304	3164	41,75	171	28	1,84	1920	2796	43,58	171	27	2,13
4,91	182	32	1,99	2696	»	44,00	182	31	1,90	2408	»	45,63	183	29	2,07
9,81	175	28	2,09	2208	2308	48,31	177	31	1,95	1608	1848	48,72	177	27	2,36
4,63	183	39	1,71	3236	3716	44,07	183	34	1,78	2764	3636	45,33	182	36	1,93
8,85	187	27	2,07	2970	2740	47,96	185	28	2,18	3045	2905	46,08	182	29	2,08
9,18	187	21	2,09	»	»	46,03	186	17	2,01	»	»	46,80	184	22	2,02
4,93	183	41	1,56	2000	1680	46,30	185	40	1,50	1328	1728	45,47	182	40	1,68
6,83	182	32,6	1,89	2644	(2724)	45,81	183	31,3	1,85	2318	(2723)	46,27	181	31,8	1,98

Henseender udøver paa Afgrøden efter forskellige Saasæd.

Betragtes saaledes først Skemaet for 1883 (Skema 6), viser øverste Kolonne af de to Oversigter de forskellige Forhold vedrørende Saasæden, medens den tilsvarende nederste Kolonne gjengiver Gjennemsnitstallene for Avlen efter denne paa de paagjældende 8 Forsøgsgaarde.

Det maa da strax falde i Øjnene, at den betydelige Forskjel, som de 10 Saasædsprøver opviste m. H. t. Korn-

Skema 7.

Dyrkningsforsøg 1884 m

Avlssted	Steensgaards Byg						Lerchen		
	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tørstof, pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn
	Korn	Halm					Korn	Halm	
Saasæden:	»	»	46,49	186	43	1,64	»	»	45,9
Vilhemsborg (Thisted)	2508	3200	47,11	183	53	1,48	2304	2180	47,0
Slemmingegaard (Grenaa)	»	»	40,40	178	22	1,53	»	»	38,7
Sjølundgaard (Kolding)	1904	»	41,79	192	38	1,49	2076	»	42,0
Sparretorn (Middelfart)	4488	4832	47,44	194	17	1,90	3580	4076	45,1
Brattingsborg (Samsø)	3050	3075	49,21	208	32	1,59	3125	3350	48,1
Mineslund (Kallundborg)	2328	2840	46,61	196	32	1,63	2888	2760	49,2
Næsbyholm (Sorø)	2800	2980	44,13	191	29	1,57	2616	2884	44,7
Margrethenlund (Faxe)	1488	»	41,71	179	15	1,64	1116	»	42,3
Christianssæde (Lolland)	3159	4246	43,34	197	25	1,57	3231	3111	45,8
Rolykkegaard (Lolland)	2028	2120	44,46	186	22	1,70	1780	1784	42,9
Gjennemsnit af de 10 Gaarde	2639	(3328)	44,62	190	28,5	1,61	2524	(2876)	44,6
Avlssted	Saale-Byg						Elsas		
	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Melethedsgrad	Kvælstof paa Tørstof, pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn
	Korn	Halm					Korn	Halm	
Saasæden:	»	»	44,59	184	59	1,87	»	»	44,3
Vilhemsborg	2164	2849	46,30	183	60	1,47	2160	2808	47,3
Slemmingegaard	»	»	35,19	178	19	1,56	»	»	39,5
Sjølundgaard	1680	»	40,78	192	41	1,50	1916	»	41,2
Sparretorn	3184	3728	45,08	190	22	1,66	3300	3624	45,2
Brattingsborg	3255	2695	47,43	206	29	1,60	3110	2890	48,6
Mineslund	1944	2492	46,51	198	29	1,59	2396	3364	46,7
Næsbyholm	2088	2332	43,41	188	33	1,60	2332	2568	44,2
Margrethenlund	1412	»	43,81	183	17	1,70	1744	»	42,1
Christianssæde	2218	3965	44,29	199	29	1,60	3012	3532	43,1
Rolykkegaard	1988	2012	44,83	187	28	1,63	2256	2176	46,9
Gjennemsnit af de 10 Gaarde	2215	(2868)	43,76	190	30,7	1,59	2470	(2995)	44,5

Bygsorter paa 10 Gaarde.

Byg Byg			Sjællandsk Byg						Jydsk Byg					
Meletheds-grad	Kvælstof paa Tørstof, pCt.		Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Meletheds-grad	Kvælstof paa Tørstof, pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Meletheds-grad	Kvælstof paa Tørstof, pCt.
			Korn	Halm					Korn	Halm				
7	40	1,55	»	»	45,94	182	28	1,79	»	»	46,32	183	11	2,02
1	65	1,41	2440	2560	49,01	184	61	1,50	2548	2160	48,07	182	43	1,51
3	19	1,57	»	»	42,07	183	24	1,45	»	»	40,17	182	21	1,51
4	42	1,43	2024	»	42,75	192	40	1,58	2228	»	43,80	192	32	1,51
8	25	1,72	3788	3186	45,46	190	17	1,76	4004	4444	44,96	192	13	1,76
8	34	1,53	3275	3075	47,41	211	30	1,62	2850	2775	45,87	205	20	1,71
0	33	1,58	2844	2988	48,71	201	29	1,64	2256	2256	47,65	201	16	1,76
3	31	1,53	2648	3052	45,47	188	27	1,61	2360	2700	44,35	190	24	1,69
3	20	1,68	1080	»	43,15	183	16	1,72	1184	»	42,27	185	16	1,66
8	29	1,60	3070	3960	44,77	196	21	1,69	3185	3460	44,42	198	22	1,66
4	30	1,77	1804	1820	43,18	183	26	1,65	2000	2076	45,10	192	17	1,71
1	32,8	1,58	2553	(2949)	45,20	191	29,1	1,62	2513	(2839)	44,67	192	22,4	1,65
Byg			Skotsk Byg						Engelsk Prentice Byg					
Meletheds-grad	Kvælstof paa Tørstof, pCt.		Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Meletheds-grad	Kvælstof paa Tørstof, pCt.	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Gramvægt pr. 1000 Korn	Tøndevægt	Meletheds-grad	Kvælstof paa Tørstof, pCt.
			Korn	Halm					Korn	Halm				
3	49	1,82	»	»	46,73	184	65	1,39	»	»	46,28	186	67	1,40
9	61	1,47	2112	2878	49,17	180	60	1,44	2180	2780	47,60	183	73	1,35
0	21	1,52	»	»	40,99	183	23	1,46	»	»	41,40	180	32	1,34
0	40	1,56	1936	»	42,94	192	40	1,56	1664	»	43,44	190	48	1,36
8	23	1,66	3148	4082	47,14	187	31	1,64	4516	3660	48,18	196	30	1,57
8	28	1,66	3525	2950	49,03	206	38	1,51	3550	3300	48,07	206	33	1,51
5	26	1,75	1840	3682	47,64	197	28	1,68	2416	2540	50,71	205	32	1,51
8	32	1,57	2228	2492	43,62	187	35	1,56	2616	2964	44,42	191	32	1,46
9	23	1,69	1584	»	43,84	183	17	1,74	1760	»	44,45	185	23	1,59
0	24	1,57	2965	3633	45,64	200	26	1,68	3646	4377	46,94	202	34	1,59
7	20	1,65	2168	2312	47,90	189	24	1,65	2480	2764	49,14	188	32	1,51
9	29,8	1,61	2367	(3140)	45,79	190	32,2	1,59	2759	(3198)	46,44	193	36,9	1,48

vægt, Tøndevægt, Melethedsgrad og Kvælstofindhold er bleven meget kjendelig udvidsket ved Dyrkningen paa de 8 Gaarde — vel at mærke, naar Sammenligningen anstilles mellem det enkelte Avlssteds forskellige Sorter eller mellem Gjennemsnitstallene for den enkelte Sort paa samtlige Avlssteder.

Det viser sig saaledes, at medens Tøndevægten for Saasædsprøvernes Vedkommende varierede mellem 183 og 200 Pund, varierer Gjennemsnitstallene for Afgrøden kun mellem 180 og 183 Pund — Kornvægten for Saasædsprøverne varierede mellem 42,69 og 48,30 Gram pr. 1000 Korn, medens de tilsvarende Gjennemsnitstal for Afgrøderne ligge mellem 45,55 og 46,83 Gram. Endvidere var Ydergrænserne for Saasædsprøvernes Melethedsgrad henholdsvis 88 og 45, medens de tilsvarende Gjennemsnitstal for Avlen kun variere mellem 31,3 og 34,9. Og hvad endelig angaar Kvælstofindholdet, er der en Forskjel af 0,30 pCt. Kvælstof mellem de kvælstofrigeste og den kvælstoffattigste Saasædsprøve, men kun en Forskjel af 0,11 pCt. mellem Gjennemsnitstallenes højeste og laveste Kvælstofprocent.

Samtlige paa nævnte Skema omhandlede Sorter maa betegnes som Maltbygsorter.

Skema 7 viser et ganske lignende Forhold. Den største Forskjel i de enkelte Saasædsprøvers Melethedsgrad og Kvælstofprocent, der er henholdsvis 56 og 0,63 pCt., reduceres i Gjennemsnitstallene for Afgrøderne til henholdsvis 14,5 og 0,17 pCt.

De her omhandlede Talkolonner ere atter sammenstillede paa Skema 8, men saaledes, at Saasædsprøverne ere ordnede efter stigende Kvælstofmængde. (Det kan iøvrigt her paapeges, at den kvælstoffattigste og kvælstofrigeste Saasædsprøve for 1883 have akkurat samme Melethedsgrad.)

Hvis Saasædens Kvælstofindhold skulde virke bestemmende paa Afgrødens Kvælstofindhold, maatte altsaa Tallene for Afgrøden i Lighed med Saasædsprøverne i Tabellen vise jævnt stigende Kvælstofindhold. Der skjønnes imidlertid ikke at være nogensomhelst Forbindelse i saa Hen-

seende, ligesaa lidt som m. H. t. Forholdet mellem Saasædens og Afgrødens Melethedsgrad.

Det samme gjælder om de ligeledes paa Skema 8 anførte Tal for 1884. Dog maa her bemærkes, at det jydsk Byg — der ikke er Chevalierbyg, men almindeligt Landbyg — saaledes som det var at vente, tildeler Afgrøden baade højt Kvælstofindhold og lav Melethedsgrad. Dette Byg var paa samtlige Avlssteder karakteriseret ved dets korte Væxtperiode. Omvendt var Prenticebygget særegent ved en længere Væxtperiode end nogen af de øvrige Sorter, og denne Bygsort viser i den paagjældende Oversigt, som i alle øvrige Sammenstillinger, der ere foretagne med denne, en lavere Kvælstofprocent og højere Melethedsgrad end de Sorter, hvormed den i saa Henseende er sammenlignet.

Medens altsaa Saasædens Evne til at overføre sine særlige Forhold m. H. t. Kvælstofindhold og Melethedsgrad er overmaade begrænset for de almindelige Maltbygsorters Vedkommende, er det i ganske anderledes dominerende Grad Avlsstedet, som paatrykker Afgrøden dens Stempel.

Det fremgaar saaledes af Tabel II paa Skema 8, at Gjennemsnitstallene for det enkelte Avlssteds samtlige Prøver vise ganske anderledes betydelige Svingninger end de foran omhandlede Gjennemsnitstal — Svingninger, der kunne stilles ved Siden af de betydelige Afvigelser, som de forskjellige Saasædsprøver opvise m. H. til de tilsvarende Forhold.

Det samme fremgaar af Skema 9. Paa dette Skema er Byggets Kvalitet betegnet ved de Pointstal, der ved Bedømmelsen paa Bygudstillingen ere tildelte Prøverne, hvilke Tal altsaa nøje angive Forholdet mellem Prøvernes Handelsværdi.

Sammenlignes indenfor de enkelte Avlssteder f. Ex. Kvaliteten af Halletts Byg med de tilsvarende Tal for Kvaliteten af Steensgaards- og Prenticebyg, vil det sees, at der intetsteds findes større Kvalitetsforskjel end

Skema 8.

I a. Forholdet mellem Saasædens og Afgrøden

	Engelsk Byg Nr. 1		Refsnæsgaards Byg		Skotsk Byg Nr. 1		Bestehorn Byg	
	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melet- hedsgrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melet- hedsgrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melet- hedsgrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melet- hedsgrad
Saasæden	1,50	66	1,52	71	1,58	69	1,59	88
Gjnsnit af de 8 Gaardes Avl	1,88	31,3	1,92	32,5	1,88	34,9	1,98	31

I b. 1884.

	Skotsk Byg		Prentice Byg		Lerchenborg Byg		Steensgaard Byg	
	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melet- hedsgrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melet- hedsgrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melet- hedsgrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melet- hedsgrad
Saasæden	1,39	65	1,40	67	1,55	40	1,64	43
Gjnsnit af de 10 Gaardes Avl	1,59	32,2	1,48	36,9	1,58	32,8	1,61	28

II. Gjennemsnitstal af samtlige

Gjennemsnit af samtlige Prøver af	1883. 10 By	
	Gramvægt pr. 1000 Korn	Kvælstof pCt. i Tørstof
Saasæden	45,46	1,60
Vilhemsborgs Avl	"	"
Slemmingegaards -	45,92	1,65
Lykkesgaards -	46,83	2,05
Sjølundgaards -	"	"
Sparretorns -	"	"
Brattingsborgs -	48,08	2,06
Mineslunds -	47,76	1,68
Næsbyholms -	44,33	1,93
Lindersvolds -	42,69	2,02
Margrethenlunds -	"	"
Christianssædes -	44,62	1,80
Rolykkegaards -	49,09	2,08

Kvælstofindhold samt Melethedegrad. 1883. — 8 Gaarde.

Lerchenborg Byg		Engelsk Byg Nr. 2		Saale-Byg		Elsass-Byg		Skotsk Byg Nr. 2			
Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad		
59	84	1,59	70	1,59	66	1,62	77	1,65	45	1,80	66
85	31,3	1,89	32,6	1,93	33,5	1,96	31,8	1,87	32,4	1,94	31,6

Gaarde.

Sjællandsk Byg		Elsass-Byg		Saale-Byg		Jydsk Byg	
Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad
79	18	1,82	49	1,87	59	2,02	11
62	29,1	1,61	29,8	1,59	30,7	1,65	22,4

over fra det enkelte Avlssted.

Melethedegrad	1884. — 8 Bygsorter.		
	Gramvægt pr. 1000 Korn	Kvælstof pCt. i Tørstof	Melethedegrad
70	45,83	1,69	45
>	47,70	1,45	59
39	39,82	1,49	23
20	>	>	>
>	42,34	1,49	40
>	46,09	1,71	22
30	47,97	1,59	31
40	47,98	1,64	28
30	44,29	1,57	30
30	>	>	>
>	42,97	1,68	18
38	44,79	1,62	26
30	45,57	1,66	25

Skema 9.

I. 4 Bygsorter dyrke

Avlsstedernes Navne	Lerchenborg Byg				Steensgaards Byg			
	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Kvælstof pCt. paa Tørstof	Points ved Bedømmelsen	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Kvælstof pCt. paa Tørstof	Points ved Bedømmelsen
	Korn	Halm			Korn	Halm		
Brattingsborg.	3036	3188	1,87	14	2884	3060	1,81	13
Christianssæde	3092	4036	1,54	12	3152	3892	1,64	11
Frisenfeldt	3998	»	1,66	8	4095	»	1,70	13
X Holtuggaard	3212	3000	1,83	13	3112	3200	1,69	14
Mineslund	4168	»	1,65	16	3536	»	1,49	16
Næsbyholm	3216	3064	1,84	12	3372	3508	1,93	11
Øster Nordlunde	2832	3040	1,36	15	2888	3080	1,32	16
Oregaard	3446	»	1,66	14	3144	»	1,54	13
Rosenfeldt	3820	»	1,42	17	3996	»	1,56	18
Højrup	2812	3160	»	7	2696	2936	»	7
Havndal	2128	2660	»	5	2280	2624	»	5
Langeland	3332	4960	»	5	3348	5040	»	5
Skjelskør	3477	3725	»	7	3629	3752	»	6
Grenaa	1368	1736	»	3	1540	2000	»	3
Gjennemsnit.	3142	»	(1,65)	10,6	3119	»	(1,63)	10,

II. Gjennemsnitstal for Avlen fra 100 Jordbrug, som i 1885 fra Udvalget modtoges S. det lokale Byg var repræsenteret ved Chevalierb

	Lerchenborg		
	Gramvægt pr. 1000 Korn	Bedøm	
		Form	Farve
Gjennemsnit af Avlen paa 49 jydsk Avlssteder.	41,402	2,92	2,65
- - - - 51 Avlssteder paa Øerne.	43,077	3,69	3,71
Gjennemsnit af samtlige 100 Avlssteder	42,257	3,31	3,19

14 Avlssteder i 1887.

Halletts Byg				Prentice Byg				Gjennemsnit af foranførte 4 Sorter			
Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Kvælstof pCt. paa Tørstof	Points ved Bedømmelsen	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Kvælstof pCt. paa Tørstof	Points ved Bedømmelsen	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.		Kvælstof pCt. paa Tørstof	Points ved Bedømmelsen
Korn	Halm			Korn	Halm			Korn	Halm		
16	3108	1,63	14	2804	3540	1,65	12	2910	3224	1,74	13,3
00	3120	1,52	14	3356	3920	1,38	15	3125	3742	1,52	13,0
92	»	1,62	16	4095	»	1,53	15	4095	»	1,63	13,0
24	2720	1,46	17	2876	2720	1,33	14	3056	2910	1,58	14,5
56	»	1,46	17	4004	»	1,34	15	3641	»	1,49	16,0
48	2932	1,75	15	3840	3720	1,54	11	3444	3306	1,77	12,3
36	3200	1,38	15	2936	3120	1,29	14	2898	3110	1,34	15,0
48	»	1,62	13	3312	»	1,61	14	3250	»	1,61	13,5
84	»	1,87	19	3736	»	1,48	19	3784	»	1,58	18,3
68	2612	»	9	2868	3264	»	6	2733	3043	»	7,3
40	3120	»	6	2808	3680	»	4	2414	3021	»	5,0
76	4464	»	5	2928	4800	»	5	3171	4816	»	5,0
65	3935	»	7	3514	3753	»	7	3571	3791	»	6,8
08	1868	»	3	1324	1324	»	3	1385	1732	»	3,0
90	»	(1,59)	12,1	3172	»	(1,46)	11,0	»	»	»	»

af Lerchenborgbyg til Sammenligning med det lokale Byg. Alle de Jordbrug, hvor 6-rad. Byg, ere udeladte af Sammenstillingen.

Byg			Det lokale Byg					
Bedømmelsen		Melet-hedsgrad	Gramvægt pr. 1000 Korn	Bedømmelsen				Melet-hedsgrad
Kvalitet	Ialt Points			Form	Farve	Kvalitet	Ialt Points	
2,33	7,90	21,08	41,032	2,24	1,96	1,80	6,00	11,44
3,59	10,99	27,10	43,074	3,24	2,80	2,86	8,90	20,65
2,97	9,47	24,15	42,073	2,78	2,39	2,34	7,51	16,14

svarende til 4 Points. Sammenlignes derimod Hallettsbyg paa de forskjellige Avlssteder, ses det, at Pointstallene variere mellem 19 og 3 — eller med andre Ord: den Saasæd af Hallettsbyg, som det ene Sted har givet fineste Maltvare, har det andet Sted leveret et Produkt, der kun kan stemples som simpleste Fodervare.

Samme Skema godtgjør iøvrigt — i Lighed med, hvad der fremgaar af talrige af de i Udvalgets Aarsberetninger offentliggjorte Bedømmelser — at paa de Avlssteder, der gjennemgaaende levere simpel Maltvare, vil man, selv ved Benyttelsen af Maltbygsorter med særlig Evne til at fremskaffe god Kvalitet, kun i meget ringe Grad formaa at raade Bod paa Afgrødernes normale Mangler i kvalitativ Henseende.

Det turde af de her paapegede Forhold fremgaa, at det kun er de Jordbrug, der normalt kunne præstere god Maltvare, der særlig bør lægge Vægt paa at anvende Saasæd af Bygsorter, som erfaringsmæssigt vides at forlene Afgrøden med god Kvalitet. I Jordbrug derimod, der ordinairt kun præstere simpel Maltvare, maa det i endnu højere Grad end i de gode Maltbyggegne blive Hensynet til den kvantitative Ydelse, der bestemmer Valget af Saasæden.

Nederst paa Skema 9 findes en Oversigt over Kvaliteten og Melethedsgraden af henholdsvis 100 Prøver af Avl efter Lerchenborgbyg og 100 Prøver af det lokale Byg — ikke Chevalierbyg eller 6-radet Byg — som paa hvert af de paagældende 100 Avlssteder var dyrket til Sammenligning med hint — alle af Avlen 1885. At Kvaliteten og Melethedsgraden er kjendelig bedre hos Lerchenborgbygget end hos det almindelige Byg, med hvilket dette er sammenlignet, er jo kun at vente, ligesom at Prøverne fra Øerne i disse Henseender ere Prøverne fra Jylland kjendelig overlegne. Det samme Forhold gaar iøvrigt igjen i de mange Hundrede tilsvarende Dobbeltprøver, der i Aarenes Løb have foreligget til Bedømmelse paa Udvalgets aarlige Udstillinger af Forsøgsmateriale,

hvorfor der ikke findes Anledning til at fremlægge tilsvarende Oversigter fra de enkelte Aargange.

Skema 10 indeholder en Oversigt over Forholdet mellem Kvælstofindhold og Melethedsgrad hos de 160 Bygprøver, der allerede ere omhandlede paa Skema 7 og 8. Disse Prøver stamme jo fra Avlssteder, af hvilke hvert enkelt har leveret samme Antal Avlsprøver af overalt de samme Sorter, ligesom Afgrøderne overalt ved Høsten vare behandlede paa en ensartet Maade. Det var derfor at vente, at disse gennemgaaende maatte forholde sig som Afgrøder fra samme Avlssted — altsaa at der maatte være et nogenlunde regelmæssigt omvendt Forhold mellem Prøvernes Kvælstofindhold og Melethedsgrad. Og Skemaet maa alt i alt siges paa en iøjnefaldende Maade at indfri denne Forventning.

Yderligere indeholder Skema 10 en Oversigt over Udbyttet og Bedømmelsen af Prøverne fra de sammenlignende Dyrkningsforsøg mellem de 4 Bygsorter: Lerchenborgbyg, Steensgaardsbyg, Hallettsbyg og Prenticebyg. Det vil af disse fremgaa, at medens Hallettsbygget gennemgaaende har opnaaet højeste Pointstal ved Bedømmelsen, har Prenticebygget overalt hævdet sin overlegne Ydeevne — hvilken træder stærkest frem for Avlsstederne paa Øerne.

Som Maalestok for de forskellige Bygprøvers Kvalitet er i de hidtil forelagte skematiske Sammenstillinger benyttet de ved Byggets Udstillings-Bedømmelse givne Pointstal. Udvalget har imidlertid ønsket ogsaa at anlægge en videre gaaende Maalestok for Kvaliteten og har som Følge heraf i flere Aar iværksat Maltningforsøg, hvilke alle ere foretagne af Lektor W. Johannsen.

Da Dyrkningsforsøgene havde stillet Prenticebygget paa en fremtrædende Plads blandt de andre prøvede Bygsorter, hvad kvantitativ Ydeevne angaar, havde de første Maltningsundersøgelser af denne Art særlig til Opgave at orientere m. H. t. Brugsværdien af denne Bygsort i For-

Skema 10. I. Melethedsgrad og Kvalstofindhold

(160 Bygprøver).

1883: 8 Avlssteder, hvert med de samme 10 Bygsorter. — 1884: 10 Avlssteder, hvert med de samme 8 Bygsorter.

1883				1884			
Prøver	Prøvernes Kvalstofindhold, pCt. paa Tørstof	Gjennsnit	Melethedsgrad	Prøver	Prøvernes Kvalstofindhold, pCt. paa Tørstof	Gjennsnit	Melethedsgrad
2	1,50-159	1,53	40,25	3	1,30-139	1,35	50,77
14	1,60-169	—	1,67 39,80	10	1,40-149	—	1,46 45,78
10	1,70-179	—	1,74 38,53	29	1,50-159	—	1,55 31,83
7	1,80-189	—	1,84 34,86	25	1,60-169	—	1,67 25,38
15	1,90-199	—	1,94 31,26	12	1,70-179	—	1,73 19,42
20	2,00-209	—	2,04 25,98	1	1,90	—	1,90 16,50
8	2,10-219	—	2,14 28,87				
4	2,20-229	—	2,23 26,28				
80				80			

II. Gjennemsnitstal for Resultatet af de sammenlignende Forsøg mellem Lerchenborg-, Steensgaards-, Halletts- og Prenticebyg. (5 Aars Forsøg.)

	92 Avlssteder			118 Avlssteder
	Pd. Korn pr. Td. Ld.	Pd. Halm pr. Td. Ld.	Points	Pd. Korn pr. Td. Ld.
	Lerchenborg Byg.	2607	3476	10,6
Steensgaards —	2608	3455	10,6	2622
Halletts —	2542	3452	11,2	2575
Prentice —	2759	3564	10,2	2788
	33 jydsk Avlssteder			41 jydsk Avlssteder
	Pd. Korn pr. Td. Ld.	Pd. Halm pr. Td. Ld.	Points	Pd. Korn pr. Td. Ld.
	Lerchenborg Byg.	2154	3194	8,8
Steensgaards —	2121	3087	8,8	2186
Halletts —	2079	3132	9,3	2185
Prentice —	2236	3188	8,5	2291
	59 Avlssteder paa Øerne			77 Avlssteder paa Øerne
	Pd. Korn pr. Td. Ld.	Pd. Halm pr. Td. Ld.	Points	Pd. Korn pr. Td. Ld.
	Lerchenborg Byg.	2861	3634	11,6
Steensgaards —	2880	3661	11,7	2854
Halletts —	2800	3630	12,2	2782
Prentice —	3052	3774	11,3	3053

hold til de her i Landet almindelig dyrkede Chevalierbygsorter.

Af denne Grund blev der som Forsøgsmateriale benyttet dels et Udvalg af saadanne Prenticeprøver af Høsten 1889, som paa det paagjældende Aars Udstilling vare satte i de 2 højeste Bedømmelsesklasser — og dels et tilsvarende Udvalg af de højst klassificerede Prøver af Hallettsbyg. Jevnførelsen af førstnævnte Bygsort fandt altsaa Sted med den Bygsort, som af Praxis har vunden særlig gunstigt Omdømme for dens gjennemgaaende gode Kvalitet.

Det vil da fremgaa af Undersøgelsens Resultater — se Skemaa 11, særlig Tallene for Extraktudbyttet — at de paagjældende Prenticebygprøver af 1ste og 2den Bedømmelsesklasse maa betragtes som mindst lige saa god, ja vel utvivlsomt som bedre Maltvare end de bedste Hallettsprøver fra samme Egn og af samme Aargang.

Der blev herefter foretaget et betydeligt Antal lignende Maltningsforsøg med tilhørende Bestemmelse af de paagjældende Bygprøvers Kvælstofindhold m. m.

Disse Undersøgelser havde til Hensigt at konstatere dels selve Bygsortens, dels Saatidens Indflydelse paa Afgrødens Forhold i de nævnte Henseender. Skemaerne 12, 13, 14 og 15 give Oversigt over de paagjældende Undersøgelser af:

- a. De 4 Bygsorter Lerchenborg-, Halletts-, Steensgaards- og Prenticebyg fra 17 forskellige Avlssteder, af Avl 1890.
- b. De samme 4 Bygsorter fra 20 forskellige Avlssteder af Avl 1892.
- c. 24 forskellige — for første Gang under Forsøgene inddragne — Bygsorter, alle dyrkede paa 5 Avlssteder, af Avl 1891.
- d. De under a og b anførte 4 Bygsorter i Forbindelse med et Udvalg af de foldrigeste blandt de under c nævnte 24 Sorter, alle dyrkede i 1892 paa 5 Gaarde, og paa hvert Avlssted ved Udsæd til 2 forskellige Tidspunkter.

Skema 11. Maltningforsøg med Prenticebyg og Hallettsbyg af Høst 1889.

a. Prentice Bygget.

Løbe-Nr. i Bygudstillingskatalogen for 1889	Procentisk Indhold af Kvælstof	Procentisk Extrakt-udbytte ved Maltning-forsøget	Tørvægt af 1000 Korn i Gram	Vægt af 1000 friske Korn i Gram	Procentisk Vandindhold i det friske Korn
18	1,49	74,6	47,1	55,7	15,4
27	1,48	75,0	43,9	51,1	14,1
30	1,32	77,5	43,9	51,4	14,6
31 b	1,38	76,5	45,4	52,7	13,9
33	1,55	75,5	47,2	54,7	13,8
40	1,57	74,8	41,7	49,0	14,9
Gjensnit	1,47	75,7	44,9	52,4	14,5

b. Halletts Bygget.

Løbe-Nr. i Bygudstillingskatalogen for 1889	Procentisk Indhold af Kvælstof	Procentisk Extrakt-udbytte ved Maltning-forsøget	Tørvægt af 1000 Korn i Gram	Vægt af 1000 friske Korn i Gram	Procentisk Vandindhold i det friske Korn
19	1,54	70,8	41,9	49,0	14,5
20	1,48	75,0	41,3	48,0	14,0
25	1,71	74,0	44,0	51,0	13,9
28	1,50	76,4	42,1	48,9	14,0
31 a	1,48	74,4	43,8	50,9	14,0
43	1,57	74,6	44,2	52,2	15,3
Gjensnit	1,55	74,2	42,9	50,0	14,3

Sammenstilles Gjennemsnitstallene fra Udstillingsbedømmelsen og fra de foretagne Undersøgelser, faaes følgende

Oversigtstabel:

Bygsort	Udstillings-Bedømmelse:			Resultater af kem.-fysiol. Undersøgelser:		
	Points for Form	Points for Farve	Points for »Kvalitet«	Friskvægt af 1000 Korn	Procentisk Indhold af Kvælstof	Procentisk Udbytte ved Maltning-forsøg
Prentice	6,7	6,3	6,7	52,4 gr.	1,47	75,7
Halletts	6,5	6,8	6,7	50,0 -	1,55	74,2

Desuden blev der foretaget et betydeligt Antal tilsvarende Undersøgelser af Bygprøver, avlede efter forskjellig Saatid. Resultaterne af disse Undersøgelser findes derfor omhandlede under den nærmere Omtale af Saatidens Indflydelse paa Bygafgrøden (se Skemaerne 17 og 18a).

Af Tabellerne 12—15 vil det fremgaa, at Sorterne Prenticebyg og Gold Thorpe Byg ere karakteriserede ved relativ Kvælstoffattigdom, og ved tilsvarende Evne til at give stort Extraktudbytte.

Dog bør anføres, at Prenticebyg røber en fremtrædende Følsomhed overfor ugunstige Dyrkningsvilkaars Indflydelse, saaledes at de Prenticeprøver, der ved Bedømmelsen ere blevne klassificerede lavest, ved Maltningsundersøgelserne viste en kjendelig fremtrædende Underlegenhed overfor andre Bygsorter, hvad Spireevne angaar.

Tillige bør anføres, at medens Praxis i Almindelighed karakteriserer Imperialbyg som et utilfredsstillende Maltningsobjekt, vise de i Tabel 14 indeholdte Data et endog særdeles godt Extraktudbytte af denne Bygsort.

Forinden Omtalen af Spørgsmaalet om Valget af Bygsorten forlades, bør endnu henpeges paa følgende Forhold. Det er allerede fremhævet, at det er Avlsstedet, som i overvejende Grad paatrykker Bygafgrøden dens Præg; endvidere, at det tør anses for hævet over enhver Tvivl, at et stigende Kvælstofindhold hos Bygafgrøden i al Almindelighed medfører en tilsvarende Tilbagegang i de Egenskaber hos Bygget, der bestemmer dettes Handelsværdi og Værdi i det Hele taget som Maltvare. Maltbygproducenterne maa derfor være forberedte paa, at de med deres Jorders tiltagende Gødningskraft og med den stigende Tilbøjelighed, disse herved faa til at præstere kvælstofrigere Afgrøder, ville faa øgede Vanskeligheder at besejre ved Produktionen af god Maltvare.

Det samme Forhold har allerede i en Aarrække gjort sin umiskjendelige Indflydelse gjældende paa Maltbygproduktionen i preussisk Sachsen. Under de Bestræbelser, man dér udfoldede for at besejre nævnte Vanskelighed,

Skema 12.

Sammenligning af 4 à 5 forskj. Bygsorte

Avlsstedet	Lerchenborg Byg				Steensgaards Byg			
	Kvalstof i pCt. af Tørstoffet	Vægt af 1000 friske Korn i Gram	Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Kvalstof i pCt. af Tørstoffet	Vægt af 1000 friske Korn i Gram	Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen
Nr.								
1. Uldall, Frøslev, Mors. . .	1,75	46,0	71,8	8	1,88	47,2	71,3	8
2. Fuglsang, Nørholm, Nibe . .	1,88	39,8	70,2	8	1,88	43,7	71,6	8
3. Nissen, Malt, Vejen . . .	1,82	40,5	69,8	8	1,84	42,2	70,8	7
4. Madsen, Esbjerg.	1,68	39,3	73,4	9	1,61	43,5	72,6	9
5. Christensen, Slagslunde. . .	1,44	44,6	74,1	15	1,45	45,5	74,7	16
6. Christoffersen, Møen . . .	1,58*	39,5	74,7	10	1,69	42,3	74,5	9
7. Fløytrup, Nyborg	1,91	39,8	72,5	10	1,68	42,1	74,1	12
8. Langkilde, Cristianslund . .	1,66	44,2	72,6	12	1,67	42,8	71,6	12
9. Marcussen, Nykjøb. F. . . .	1,81	40,5	70,9	9	1,79	41,3	72,3	9
10. Petersen, Saxkjøbing	1,64	39,4	73,0	11	1,75	39,4	72,3	9
11. Rasmussen, Ø. Tiersted, Rødby	1,40	41,1	74,6	16	1,56	41,7	75,2	16
12. Møller, Horslunde, Naksk. .	1,76	39,4	73,5	11	1,58	38,8	73,6	11
Brattingsborg, saæt $\frac{1}{4}$	1,51	44,5	74,0	12	1,79	45,3	71,8	13
Gjorslev	2,02	41,4	69,6	10	1,73	46,3	72,6	»
Rodstenseje	1,87	44,3	69,5	9	1,75	45,8	69,9	9
Wedellsborg, saæt $\frac{1}{4}$	1,57	47,7	75,0	13	»	»	»	»
Gjensnit (undt. Wedellsborg)	1,72	41,7	72,3	10,5	1,70	43,2	72,6	10,5

Skema 13. Gjennemsnitstal af Forsøg med Lerchenborg-, Steens

Bygsort
Lerchenborg Byg
Steensgaards
Halletts
Prentice

fra 16 forskellige Avlssteder. 1890.

Halletts Byg				Prentice-Byg				Det lokale Byg			
Kvælstof i pCt. af Tørstoffet	Vægt af 1000 friske Korn i Gram	Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Kvælstof i pCt. af Tørstoffet	Vægt af 1000 friske Korn i Gram	Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Kvælstof i pCt. af Tørstoffet	Vægt af 1000 friske Korn i Gram	Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen
1,86	46,3	71,8	8	1,61	45,1	73,0	8	1,57	43,9	75,0	»
1,79	43,7	71,6	9	1,57	39,8	73,0	8	1,89	40,1	71,3	»
1,95	41,4	69,9	8	1,69	40,1	72,1	8	1,76	39,1	71,6	»
1,62	42,5	73,2	10	1,46	40,3	74,6	9	»	»	»	»
1,49	46,3	74,0	16	1,34	45,1	74,7	15	1,41	46,3	75,3	»
1,64	41,5	75,0	10	1,65	44,0	74,8	10	1,63	42,4	74,4	»
1,80	41,3	73,2	12	1,70	41,4	74,1	11	»	»	»	»
1,64	44,2	73,5	12	1,59	43,1	73,4	11	1,67	44,6	73,4	»
1,66*	38,0	71,2	9	1,72*	39,5	72,7	8	1,65	39,1	73,3	»
1,80	37,9	71,8	9	1,67	39,2	73,2	8	2,00	39,4	72,1	»
1,61	41,1	73,9	16	1,43	39,8	75,8	16	»	»	»	»
1,80	36,8	72,1	11	1,69*	40,3	73,9	13	»	»	»	»
1,57	45,5	74,3	14	1,47	43,9	75,3	12	1,62	44,2	74,0	»
1,82	43,3	71,3	12	1,69	43,9	72,0	11	»	»	»	»
1,88	44,6	68,9	9	1,75	47,0	70,8	9	»	»	»	»
1,65	48,8	74,4	14	1,58	49,0	75,9	11	1,48	47,7	73,4	»
1,73	42,4	72,4	11,0	1,60	42,2	73,5	10,5	»	»	»	»

gaards-, Halletts- og Prenticebyg fra 20 forskellige Avlssteder 1892.

Kvælstof i pCt. af Tørstoffet	Vægt af 1000 friske Korn, i Gram	Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen
1,53	41,7	66,9	12,6
1,52	41,8	67,5	12,6
1,53	40,9	67,2	13,2
1,43	41,8	68,8	12,2

Skema 14.

Sammenlignende Forsøg med

Sortens Navn	Brattingsborg				Christiansminde			
	Procent Kvalstof i Tørstoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Extraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Procent Kvalstof i Tørstoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Extraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen
1. Svensk Chevalierbyg } leveret af Skaanska	1,53	40,8	75,5	17	1,71	38,5	72,3	5
2. Kinver Chevalier orig } Frøkontoret, Malmö	1,55	41,2	76,5	18	1,87	38,0	69,0	5
3. Schottische Perlgerste } lev. af W. Rim-	1,56	40,5	76,5	17	1,64	35,5	73,5	6
4. Halletts Chevaliergerste } pau, Schlanstedt	1,50	39,6	75,8	16	1,68	35,0	72,9	5
5. Heines verbesserte Chevaliergerste } lev. af F. Heine,	1,47	40,0	75,7	19	1,62	35,7	72,3	5
6. Richardsons Chevalier-gerste } Emers-	1,52	39,8	75,4	17	1,75	39,5	71,6	6
7. Goldene Melonen — } leben	1,56	40,7	75,4	17	1,75	38,0	71,5	9
8. Parsons Imperial Chev. Barley	1,55	39,8	76,2	21	1,74	38,5	70,2	9
9. — Golden Melon —	1,52	38,0	74,3	20	1,74	38,5	74,0	6
10. Oakshotts early minting —	1,57	38,3	74,9	16	1,53	37,5	73,3	6
11. Selected Golden drop —	1,49	39,1	75,8	16	1,78	38,0	71,8	7
12. Oakshotts Pearlless white —	1,52	37,0	74,9	15	1,78	37,6	71,3	10
13. Selected beardless	1,52	40,8	75,2	17	1,80	43,5	71,0	10
14. Chevalier Byg } lev. af Almäna Svenska	1,55	41,2	76,6	17	1,59	37,0	73,6	6
15. Imperial — } Utsädes Aktiebolaget	1,49	41,5	76,2	17	1,80	46,9	73,9	10
16. Sexradet — } i Svaløf	»	»	»	»	»	»	»	»
17. Carters Prolific price } lev. af James Barley } Carter, Dunnel	1,51	41,0	76,0	18	1,68	38,0	73,2	6
18. Carters Goldthorpe Barley } & Beale	1,42	45,3	77,6	22	1,55	46,5	73,5	11
19. Webbs Kinver Chevalier Barley } lev. af	1,60	40,1	75,1	16	1,89	40,5	70,0	10
20. — Golden grain — } Ed. Webb	1,60	41,5	75,8	16	1,65	39,0	72,0	9
21. — beardless — } & Sons	1,53	40,3	76,2	15	1,85	43,4	72,4	10
22. Golden Melon Byg	1,58	40,7	75,2	17	1,67	37,5	70,2	6
23. Chevalier — } lev. af	1,55	40,0	75,2	15	1,68	38,5	71,5	9
24. Hannah — } Gamle Carlsberg	1,54	38,3	76,3	15	1,85	41,5	68,8	8
25. Oregon — }	1,53	39,1	75,5	16	1,92	40,0	69,9	6

sk. Bygsorter fra 5 Avlssteder 1891.

stoliet	Gjorslev				Knuthenborg Avlsgd				Wedellsborg				Gjennemsnits- resultat			
	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Procent Kvælstof i Tør- stoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Procent Kvælstof i Tør- stoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Procent Kvælstof i Tør- stoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Ekstraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	
81	35,6	71,0	13	2,01	39,6	65,9	6	1,52	41,4	68,5	8	1,72	39,2	70,6	9,8	
83	42,0	71,4	14	1,96	40,1	68,2	6		manglor		9	1,80	40,3	71,3	11,2	
77	38,6	69,9	13	1,96	40,0	65,5	8	1,80	44,1	71,2	9	1,75	40,3	71,3	11,0	
79	37,7	70,8	14	2,10	38,1	67,5	5	1,67	40,0	70,1	9	1,75	38,1	71,4	9,8	
85	39,1	69,7	13	1,90	40,0	68,4	9	1,61	40,7	70,6	13	1,69	38,9	71,3	11,2	
80	38,5	69,7	14	2,01	41,8	64,0	6	1,57	42,9	70,9	12	1,73	40,9	71,3	11,0	
80	37,5	69,7	13	2,14	39,5	66,0	5	1,62	42,5	71,3	12	1,77	40,5	70,8	11,2	
90	37,1	69,2	13	1,86	39,4	66,2	10	1,60	43,9	71,0	12	1,73	40,3	70,6	13,0	
95	40,1	70,0	13	2,03	41,3	67,1	6	1,74	38,9	72,9	12	1,80	39,4	71,7	11,4	
99	41,5	70,3	14	1,97	39,5	66,2	9	1,69	40,3	72,0	10	1,75	39,6	71,3	11,0	
99	36,9	71,3	14	2,05	41,6	68,1	6	1,66	40,5	72,1	11	1,77	39,2	71,8	10,8	
80	37,5	71,9	14	2,11	40,5	66,0	6	1,65	39,4	71,5	8	1,77	38,4	71,1	10,6	
83	37,5	70,7	13	1,94	40,5	68,5	9	1,68	41,7	74,3	11	1,71	40,8	71,9	12,0	
81	38,1	69,7	13	2,09	39,6	64,2	7	1,51	40,7	74,9	11	1,73	39,3	71,9	10,8	
80	44,2	73,0	14	1,80	45,0	70,2	14	1,70	47,4	73,7	12	1,71	45,0	73,4	13,4	
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
80	39,1	71,0	12	2,03	41,0	66,2	8	1,46	40,0	73,3	11	1,70	39,8	71,9	11,0	
73	43,5	72,5	14	1,69	45,0	70,1	14	1,41	49,3	75,7	19	1,56	45,9	73,9	16,0	
85	38,5	65,5	13	1,81	43,5	68,2	8	1,61	41,8	73,8	13	1,75	40,9	70,5	12,0	
82	38,5	67,2	12	1,91	43,0	67,8	11	1,76	41,5	73,0	13	1,75	40,7	71,2	12,2	
81	41,4	71,7	14	1,78	43,5	69,4	12	1,58	42,7	73,0	11	1,71	42,3	72,5	12,4	
83	38,0	71,9	11	2,03	41,2	67,9	8	1,50	42,0	72,3	13	1,74	39,9	71,5	10,8	
90	38,5	68,0	12	1,90	41,0	68,1	7	1,92	40,8	69,8	9	1,79	39,8	70,5	10,4	
87	38,5	71,0	12	1,76	42,5	66,0	11	1,65	40,8	72,4	10	1,74	40,3	70,9	11,2	
79	38,2	68,6	13	1,82	41,9	69,0	13	1,55	43,3	73,4	13	1,73	40,5	71,3	12,2	

Skema 15. Sammenlignende Forsøg med 12 forsk. Bygsorter — de

Saadato og Bygsort	Brattingsborg				Christiansminde		
	Procent Kvalstof i Tørstoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Extraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Procent Kvalstof i Tørstoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Extraktudbytte ved Maltning
1ste Saaning: den 10de à 12te April 1892:							
Richardsons Chevalier	1,84	44,5	66,0	9	1,63	40,6	68,7
Carters Prolific. price Barley	1,86	46,6	63,3	9	1,56	41,6	69,4
Carters Goldthorpe	1,89	53,5	70,4	12	1,51*	47,0	75,4
Parsons Selected beardless	1,84	48,5	69,6	11	1,63	42,4	68,8
Hallets	1,98	45,5	64,8	10	1,62	39,0	67,5
Lerchenborg	1,94	46,0	65,1	10	1,66*	41,5	66,7
Steensgaard	1,74	44,5	70,4	11	1,68	42,0	65,9
Prentice	1,72	46,9	68,0	10	1,59	41,0	67,8
Heines verbesserte Chevalier gerste	2,00	46,5	66,3	8	1,76	41,5	62,2
Schottische Perlgerste fra Rimpau	1,99	44,5	65,9	7	1,78	41,6	67,0
Golden Melonen	1,91	46,5	66,9	8	1,73	41,6	66,5
Svaløf Chevalier	1,94	46,0	64,9	8	1,74	40,1	64,8
2den Saaning: den 28de à 30te April 1892:							
Richardsons Chevalier	2,01	43,1	61,6	9	1,73	40,9	66,8
Carters Prolific. price Barley	2,02	43,0	61,8	9	1,79	41,1	67,1
Carters Goldthorpe	1,91	49,8	64,5	13	1,67	47,0	67,9
Parsons Selected beardless	2,03	45,4	64,4	11	1,63	39,1	71,8
Halletts	2,00	41,9	64,0	12	1,69	41,6	66,3
Lerchenborg	1,99	44,0	64,1	10	1,83	40,6	68,2
Steensgaard	2,02	44,0	62,5	11	1,72	41,5	67,3
Prentice	1,99	45,9	63,4	10	1,58	41,5	69,0

til 2 forskjellige Saatider — fra 5 Avlssteder 1892.

Gjorslev				Knuthenborg Avlsgd				Wedellsborg				Gjennemsnit			
stoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Extraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Procent Kvalstof i Tør- stoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Extraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Procent Kvalstof i Tør- stoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Extraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Procent Kvalstof i Tør- stoffet	Vægt af 1000 Korn i Gram	Procentisk Extraktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen
72	42,5	68,7	11	1,56	44,5	68,2	15	1,74	43,0	65,1	12	1,70	43,0	67,3	11,4
65	43,4	66,7	12	1,56	43,7	67,1	13	1,73	43,5	65,9	12	1,68	43,8	66,5	11,2
54	51,5	72,9	18	1,51	49,0	67,6	18	1,54	50,3	69,6	14	1,60	50,3	71,2	15,0
61	46,1	71,0	12	1,60	47,6	69,9	14	1,62	46,5	68,2	12	1,66	46,2	69,4	11,8
68	44,7	67,5	12	1,62	44,0	65,1	15	1,62	44,0	69,9	12	1,71	43,4	67,0	12,0
68	42,5	67,0	12	1,59	45,5	68,2	15	1,64	43,1	69,9	11	1,70	43,7	67,4	11,6
58	43,5	69,5	12	1,62	43,4	66,5	13	1,73	43,4	66,2	12	1,67	43,4	67,7	11,6
57	44,5	71,4	12	1,53	43,0	67,2	13	1,66	43,5	68,5	11	1,62	43,8	68,6	11,0
85	43,1	69,0	11	1,68	42,5	67,1	15	1,71	43,4	67,8	12	1,80	43,4	66,5	11,2
86	43,0	68,2	11	1,64	43,5	69,0	13	1,75	45,0	66,3	12	1,81	43,5	67,2	10,6
83	42,4	65,0	12	1,62	41,0	65,9	15	1,66	42,2	66,7	11	1,75	42,7	66,2	11,2
89	42,4	66,0	12	1,57	43,5	67,5	10	1,69	43,0	67,5	12	1,76	43,0	66,1	10,4
84	43,1	65,0	10	1,53	44,8	67,6	16	1,79	41,0	67,8	10	1,80	42,6	65,8	11,0
80	43,5	64,5	11	1,56	43,0	65,1	13	1,68	42,0	67,1	11	1,77	42,5	65,1	10,6
80	52,0	67,4	16	1,42	48,0	70,6	16	1,67	46,0	68,5	12	1,69	48,6	67,8	13,8
78	46,0	67,4	10	1,56	44,8	70,4	15	1,68	43,4	68,8	11	1,73	43,8	68,5	11,4
87	43,0	65,0	10	1,58	40,5	66,0	15	1,74	41,5	66,8	11	1,78	41,7	65,6	11,6
82	40,9	66,0	10	1,55	42,0	70,4	15	1,71	41,5	69,0	9	1,78	41,8	67,5	10,6
86	45,8	65,2	11	1,50	43,4	68,7	13	1,70	44,1	65,3	10	1,76	43,8	65,8	11,0
80	44,6	67,2	12	1,42	42,0	72,7	13	1,60	40,0	67,6	11	1,67	42,6	68,0	10,8

blev udtalt Haabet om, at man ved Valget af den rette Bygsort skulde kunne naa Maalet. At der i saa Henseende kan udrettes ikke lidet, er utvivlsomt. Men den Bygsort, som under alle Forhold skulde kunne fuldtud neutralisere den uheldige Indflydelse af en meget kvælstofrig Jordbund, eksisterer saa vidt bekjendt ikke, og det er formentlig tvivlsomt, hvorvidt Sædopdrætterne nogensinde formaa at præstere et saadant for Maltbygavlen ubetaleligt Dyrkningsobjekt.

Skulde her fremhæves en Egenskab, med hvilken en saadan Bygsort først og fremmest burde sidde inde, maatte dette være Stivstraaethed. Thi sideordnet med den Forringelse i Kvaliteten, som det større Kvælstofindhold i Afgrøderne paa gødningskraftige Jorder i og for sig tildeler disse, maa det ikke overses, at der ved den fremtrædende Tilbøjelighed, Bygget har til at lægge sig paa saadanne Jorder, betinges en meget betydelig Kvalitetsforringelse — særlig karakteriseret ved Byggets Uensartethed og mangelfulde, mere eller mindre graalige og jordslaaede Farve. Og Haabet om at det skulde kunne lykkes Sædopdrætterne at fremstille en Maltbygsort med kjendelig stivere Straa end de nu almindelig dyrkede, er ingenlunde udelukket. At Produktionen af god Maltvare allerede herved vilde vinde overordentlig meget, maa være indlysende.

Vi vende os saa til Spørgsmaalet om den rette **Saatid for Bygget.**

Fra Aaret 1884 havde Udvalget inddraget dette Dyrkningsvilkaar under Forsøgenes Omraade, ved aarlig paa 1 — i 1888 og 1889 paa 2 — Avlssteder at foretage Udsæd til 5 à 6 forskjellige Tidspunkter — første Udsæd tidligst muligt. Specialtallene, omhandlende Resultaterne af disse Forsøg, findes i Udvalgets Aarsberetninger for henholdsvis 1884 — 1885 — 1887 — 1888 og 1889. En Sammenstilling af disse Tal er imidlertid derved vanskelig-

gjort, at Tidspunktet for 1ste Udsæd i de forskjellige Aar, som Følge af det højst forskjellige Tidspunkt for Foraarets Indtræden, viser saa stor Forskjel som fra 18de Marts til 23de April, og var for de ovennævnte Aargange henholdsvis 31te Marts — 18de Marts — 5te April — 18de og 23de April (2 Forsøgsgaarde) samt 5te og 16de April (2 Forsøgsgaarde).

Fra Aaret 1890 bleve disse Forsøg installerede paa 4, og i de 2 paafølgende Aar paa 5 Forsøgsgaarde. Da Foraaret i disse 3 Aar er indtraadt nogenlunde samtidig, saaledes at det er lykkedes at gennemføre Saaningerne temmelig regelmæssig og ensartet baade paa samtlige Gaarde og i samtlige Aargange, ere kun Resultaterne fra disse Gaarde medtagne i den i Skema 16 indeholdte Oversigt.

1ste Saaning var ved hvert Aars Forsøgsplan berammet til 1ste April eller saa tidlig, som Jordens Tilstand tillod Udførelsen af Radsaaning.

Der tør derfor gaaes ud fra, at 1ste Saaning i al Almindelighed er foretaget 4 à 5 Dage før Jorden har naaet den Tilstand, Praxis karakteriserer ved Betegnelsen »bekvem«. 2den Saaning finder saa herefter Sted 1ste Uge efter at Jorden netop er bleven bekvem — falder med andre Ord sammen med det Tidspunkt, paa hvilket man i Maltbygegnene iværksætter og med fuld Kraft fremmer Maltbygsaaningen. At Praxis herved rammer det Rette fremgaar af Skema 16. Det viser sig nemlig, at det største Kornudbytte for hver enkelt af de 3 Sorter er naaet ved 2den Saaning, og at der fra dette Tidspunkt for samtlige Sorter finder en regelmæssig Aftagen Sted til begge Sider. For Halmens Vedkommende viser derimod gennemgaaende 3die Saaning det største Udbytte.

Hvad Afgrødens Kvalitet angaar, aftager denne for alle Sorter regelmæssig med den senere Saatid, saaledes at 1ste Saatid giver bedste Kvalitet. Afgrøden efter 2den Saaning kommer dog denne temmelig nær i saa Henseende. Den ved Udvalgets Forsøg tidligere godtgjorte Regel, at

Skema 16. Forsøg over Saatiden,

omfattende Sorterne Lerchenborg, Halletts og Prenticebyg, udsaaede i 1890, 1891 og 1892 paa resp. 4, 5 og 5, ialt 14, Forsøgsgaarde. Hvert Sted som Dobbeltforsøg. — Tallene for de enkelte Sorter ere altsaa Gjennemsnit fra 28 Forsøgsparceller — for den samlede Op-gjørelse vedrørende samtlige 3 Sorter, følgende Gjennemsnit fra 84 Forsøgsparceller.

Samtlige Prøver radsaaedes med 175 Pd. pr. Td. Ld.

Lerchenborgbyg	Middelsaatid	Udbytte i Pd. pr. Td. Ld.			Gramvægt pr. 1000 Korn	Points ved Bedømmelsen af			
		Korn	Halm	Samlet Afgøde		Form	Farve	Kvalitet	Ialt
1ste Saaning ...	3. April	2742	3499	6241	45,073	4,43	4,07	4,14	12,64
2den — ...	11. —	2803	3640	6443	43,316	4,21	3,79	3,71	11,71
3die — ...	20. —	2723	3798	6521	43,801	4,14	3,71	3,79	11,64
4de — ...	28. —	2705	3778	6483	43,743	3,93	3,71	3,79	11,43
5te — ...	6. Maj	2481	3674	6155	43,109	3,64	3,21	3,29	10,14
Hallettsbyg.									
1ste Saaning ...	3. April	2658	3745	6403	44,732	4,71	4,29	4,07	13,07
2den — ...	11. —	2766	3669	6435	42,825	4,50	4,21	4,07	12,78
3die — ...	20. —	2653	3877	6530	41,506	4,00	4,14	3,93	12,07
4de — ...	28. —	2584	3687	6271	42,207	3,93	4,07	3,57	11,57
5te — ...	6. Maj	2488	3737	6225	42,112	3,57	3,93	3,36	10,86
Prenticebyg.									
1ste Saaning ...	3. April	2996	3884	6880	45,290	4,71	3,50	3,86	12,07
2den — ...	11. —	3220	3971	7191	43,929	4,29	3,50	3,85	11,64
3die — ...	20. —	3003	4061	7064	44,028	4,36	3,36	3,57	11,29
4de — ...	28. —	2884	3867	6751	44,117	4,07	3,14	3,64	10,85
5te — ...	6. Maj	2792	4143	6935	44,520	3,71	2,93	3,29	9,93
Gjennemsnit for ovennævnte 3 Sorter.									
1ste Saaning ...	3. April	2799	3709	6508	45,032	4,62	3,95	4,02	12,59
2den — ...	11. —	2930	3760	6690	43,357	4,33	3,83	3,88	12,04
3die — ...	20. —	2793	3912	6705	43,112	4,17	3,74	3,76	11,67
4de — ...	28. —	2724	3777	6501	43,356	3,98	3,64	3,67	11,29
5te — ...	6. Maj	2587	3851	6438	43,247	3,64	3,36	3,31	10,31

Ovennævnte Saaninger fandt Sted:

	1890	1891	1892
Brattingsborg ..	1/4-9/4-17/4-25/4-3/5	1/4-9/4-17/4-25/4-3/5	1/4-10/4-19/4-28/4-7/5
Wedellsborg	1/4-9/4-17/4-25/4-3/5	1/4-12/4-20/4-28/4-6/5	1/4-12/4-22/4-30/4-8/5
Gjorslev	1/4-9/4-17/4-25/4-3/5	1/4-11/4-20/4-25/4-2/5	1/4-10/4-19/4-28/4-7/5
Knuthenb. Avlsg.	1/4-9/4-17/4-25/4-5/5	8/4-18/4-26/4-4/5-12/5	1/4-10/4-19/4-28/4-7/5
Kristiansminde .	— — — — —	9/4-20/4-27/4-4/5-11/5	1/4-10/4-19/4-28/4-7/5

tidlig Saaning betinger bedst Kvalitet, vinder altsaa herigjennem iøjnefaldende Stadfæstelse.

For at forebygge Misforstaaelse bør dog udtrykkelig fremhæves, at der i al Almindelighed ikke vil kunne være Tale om, at den bedre Kvalitet ved Skemaets tidligste Udsæd skulde kunne opveje det Mindreudbytte, der ved denne Saaning er naaet i Sammenligning med 2den Saaning; hvilken sidste følgelig vedblivende maa betegnes som den, der har givet bedste Resultat.

Endnu maa i denne Forbindelse kortelig berøres et Spørgsmaal, der ikke sjeldent ligger for i Praxis — særlig hvor Talen er om Omsaaning af mislykkede Vintersædsmarker — dette nemlig: hvor sent tør man saa Maltbyg, uden paa Forhaand at maatte opgive Haabet om et tilfredsstillende Resultat. Det synes da i denne Forbindelse ikke uden Interesse at kunne paapege, at der — jvfr. Udvalgets Aarsberetninger for de paagjældende Aar — er naaet paa Strandegaard i den tørre og varme Sommer 1889 ved Udsæd d. 19de Maj af 6 Maltbygssorter et Gjennemsnitsudbytte pr. Td. Ld. af 3077 Ø Korn og 3514 Ø Halm — ved Udsæd samme Aar og samme Sted d. 27de Maj et tilsvarende Gjennemsnitsudbytte af 2853 Ø Korn og 3366 Ø Halm — samt at der i den meget fugtige Sommer 1888 er naaet paa Brattingsborg som Gjennemsnit af 6 Maltbygssorter, der udsaaedes d. 21de Maj, et Udbytte af 3546 Ø Korn og 5652 Ø Halm, altsaa en meget stor Afrøde. Dog bør anføres, at en saa sen Saaning ifølge de paagjældende Forsøg hyppigst har givet utilfredsstillende Resultatet. — Og Fremstilling af Maltvare med god Kvalitet tør i hvert Fald ingensinde ventes ved en saa sent foretaget Udsæd.

Med den senere Saatid følger nemlig stigende Kvælstofindhold, hvorom de paa Skemaerne 17 og 18 optagne Analyser med Maltning af Afrøder efter Byg, saaet til forskjelligt Tidspunkt, aflægger Vidnesbyrd. Samme Oversigt godtgjør, at Maltbyggets Kvalitet staar i omvendt Forhold til Kvælstofindholdet, idet Prøvernes Bedømmelses-

Skema 17. Saatiden og Bygafgrødens Kvælstofindhold.

Alle Prøver radsaaede med 175 Pd. pr. Td. Ld.

Bygsort	Saadato	Kvælstof pCt. paa Tørstof	Procentisk Extraktudbytte v. Maltning	Gramvægt pr. 1000 Korn	Points ved Bedømmelsen	Bygsort	Saadato	Kvælstof pCt. paa Tørstof	Procentisk Extraktudbytte v. Maltning	Gramvægt pr. 1000 Korn	Points ved Bedømmelsen
Engelsk Golden Melon Byg	18. Marts	1,42	»	47,9	»	Lerchenborg Byg	18. Marts	1,48	»	43,7	»
	30. —	1,44	»	44,9	»		30. —	1,47	»	43,4	»
	12. April	1,53	»	43,5	»		12. April	1,52	»	43,4	»
	23. —	1,58	»	44,9	»		23. —	1,55	»	41,4	»
	4. Maj	1,87	»	44,4	»		4. Maj	1,59	»	39,6	»
Prentice Byg	16. April	1,71	»	46,0	14	Halletts Byg	16. April	1,54	»	46,3	14
	25. —	1,58	»	45,3	13		25. —	1,56	»	44,6	13
	3. Maj	1,98	»	48,8	12		3. Maj	1,83	»	47,0	12
	10. —	1,98	»	52,0	11		10. —	1,85	»	47,0	11
	15. —	1,91	»	49,4	11		15. —	1,95	»	48,5	10
Prentice Byg	16. April	2,08	»	46,7	11	Halletts Byg	16. April	2,09	»	42,3	12
	25. —	2,12	»	49,6	11		25. —	2,16	»	48,0	12
	3. Maj	2,20	»	50,4	10		3. Maj	2,30	»	51,7	11
	11. —	2,18	»	55,3	11		11. —	2,27	»	53,6	12
	19. —	2,27	»	55,0	9		19. —	2,28	»	53,7	11
	27. —	2,17	»	50,0	9		27. —	2,31	»	49,0	9
	1. April	1,55	73,9	45,3	15		Halletts Byg	1. April	1,55	74,6	44,6
9. —	1,51	74,0	44,5	13	9. —	1,57		74,3	45,5	14	
17. —	1,54	73,9	44,6	12	17. —	1,52		74,4	44,6	14	
25. —	1,60	73,1	43,0	12	25. —	1,64		74,6	43,1	11	
3. Maj	1,75	72,4	44,2	9	3. Maj	1,72		73,4	42,7	10	
11. —	1,81	69,6	42,2	8	11. —	1,82		72,5	42,7	6	
Prentice Byg Brattingsborg 1890	1. April	1,44	74,8	45,3	13	Lerchenborg-byg Wedellsborg 1890		1. April	1,62	74,4	48,8
	9. —	1,47	75,3	43,9	12		9. —	1,57	75,0	47,7	13
	17. —	1,45	75,1	43,4	12		17. —	1,70	74,3	48,7	13
	25. —	1,50	74,8	43,9	11		25. —	1,67	74,3	46,1	12
	3. Maj	1,64	73,3	45,5	9		3. Maj	1,71	74,0	47,0	12
	11. —	1,77	71,6	44,6	4		12. —	1,94	71,3	47,2	9
Halletts Byg	1. April	1,65	74,0	49,8	14	Prentice Byg	1. April	1,62	75,0	50,4	11
	9. —	1,65	74,4	48,8	14		9. —	1,58	75,9	49,0	11
	17. —	1,70	75,2	48,8	14		17. —	1,68	75,6	48,6	10
	25. —	1,64	75,5	48,1	14		25. —	1,71	74,4	48,1	9
	3. Maj	1,72	74,9	47,2	13		3. Maj	1,64	74,5	46,7	9
	12. —	2,01	71,6	48,7	9		12. —	1,85	72,7	47,2	7

marken i L yngby 1885

Høst 1889

Høst 1889

Høst 1890

Høst 1890

Points aftage med det stigende Kvælstofindhold. For Prøver af samme Bygsort og fra samme Avlsted vil dette sidst nævnte Forhold vise sig gennemgaaende. Overfor Prøver af forskellige Bygsorter eller fra forskellige Avlsteder kan en tilsvarende Lov derimod ikke gives ubetinget Gyldighed. Men i den store Almindelighed vil det dog kunne hævdes, at Byggets Værdi som Maltvare aftager med det stigende Kvælstofindhold, hvilket belyses ved den paa Skema 18 b. indeholdte Oversigt over rigelig 500 Maltprøver, bedømte ved Udstillingen i Kjøbenhavn. Medens der nemlig ved Sammenligning af de enkelte Prøver langt fra stedse kan siges at være noget bestemt regelmæssigt Forhold mellem Kvælstofindholdet og Kvaliteten, idet et forholdsvis betydeligt Kvælstofindhold jævnlig viser sig forbundet med et forholdsvis højt Pointstal, ligesom der omvendt kan findes ikke faa Prøver, hvor en lav Kvælstofprocent er forbunden med lavt Pointstal — særlig i Tilfælde, hvor ugunstige Høstforhold have indvirket uheldigt paa Kvaliteten — vil det dog af Gjennemsnitstallene ses, at i den store Helhed er der en vis Regelbundenhed tilstede, der ogsaa for Bygprøver af forskellige Maltbygsorter og fra forskelligt Avlsted godtgjør, at der bestaar et omvendt Forhold mellem Kvælstofindhold og Kvalitet. Man tør derfor være berettiget til at hævde, at det er Opgaven for Maltbygproducenterne at fremstille kvælstoffattigt Byg.

Det næste Moment, her skal omhandles, er Spørgsmaalet om Forholdet mellem Radsaaning og Bredsaaning af Bygget.

I Aarene 1890—1891 og 1892 har dette Forhold været Gjenstand for Udvalgets Undersøgelser, idet der i de paagjældende Aar paa henholdsvis 4—5 og 5, altsaa ialt paa 14 Forsøgsgaarde har været anstillet Forsøg med henholdsvis at radsaa og bredsaa 3 Maltbygsorter. Forsøgene have tillige omfattet Anvendelse af følgende 5 forskellige Saamængder: 125-175-225-275 og 325 Ø pr. Td. Ld.

Skema 18 a.

Saattiden og Bygafærodens Kvælstofindhold.

Bygsort og Avlsted	Saadato	Kvælstof pCt. paa Tørstof	Gramvægt pr. 1000 Korn	Procentisk Ex-traktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen	Bygsort og Avlsted	Saadato	Kvælstof pCt. paa Tørstof	Gramvægt pr. 1000 Korn	Procentisk Ex-traktudbytte ved Maltning	Points ved Bedømmelsen
Hallettsbyg, Brattingsborg 1891	1. April	1,45	40,5	75,4	16	Lerchenborg Byg, Brattingsborg 1891	1. April	1,50	41,4	73,7	16
	9. —	1,52	41,7	74,4	15		9. —	1,54	41,2	72,3	15
	17. —	1,54	38,9	74,7	15		17. —	1,51	39,4	73,3	14
	25. —	1,54	40,7	73,8	14		25. —	1,56	41,2	74,1	13
	3. Maj	1,65	38,8	74,3	13		3. Maj	1,69	39,2	71,2	12
	11. —	1,66	38,0	72,4	12		11. —	1,74	38,1	69,8	11
Prentice Byg, Brattingsborg 1891	1 April	1,40	40,7	77,1	15	Steensgaards Byg, Brattingsborg 1891	1. April	1,50	41,8	74,1	18
	9. —	1,38	39,8	76,8	14		9. —	1,50	39,8	74,7	15
	17. —	1,42	39,8	75,4	13		17. —	1,54	38,0	74,6	14
	25. —	1,40	41,8	74,9	12		25. —	1,52	40,1	73,7	16
	3. Maj	1,57	39,5	73,8	11		3. Maj	1,69	40,0	72,1	13
	11. —	1,59	38,8	74,3	10		11. —	1,78	39,5	69,4	12
Halletts Byg, Wedellsborg 1891	4. April	1,51	»	71,2	14	Lerchenborg Byg, Wedellsborg 1891	4. April	1,51	»	73,0	14
	12. —	1,56	»	71,2	14		12. —	1,50	»	72,0	14
	20. —	1,57	»	69,1	13		20. —	1,55	»	72,6	12
	28. —	1,65	»	69,8	11		28. —	1,61	»	71,0	11
	6. Maj	1,70	»	71,5	12		6. Maj	1,61	»	71,5	11

Prentice Byg, Wedelsborg 1891	12. —	1,51	»	73,0	13	Steenstaards Byg, Wedells- borg 1891	12. —	1,58	»	71,3	13
	20. —	1,51	»	72,9	11		20. —	1,60	»	70,4	12
	28. —	1,60	»	72,1	10		28. —	1,61	»	68,7	12
	6. Maj	1,65	»	70,4	10		6. Maj	1,73	»	68,2	11
	14. —	1,62	»	68,5	10		14. —	1,69	»	68,1	11
	Middeltal:										
Gjennemsnit af 20 Forsøgs- rækker med 5 forskellige Saattider	3. April	1,58	»	»	13,9		4. April	1,60	»	74,0	13,9
	12. —	1,59	»	»	13,3	Gjennemsnit af 16 Forsøgs- rækker med 6 forskellige Saattider	12. —	1,61	»	73,9	13,3
	20. —	1,66	»	»	12,4		20. —	1,65	»	73,7	12,5
	29. —	1,68	»	»	11,8		28. —	1,68	»	73,2	11,9
	7. Maj	1,76	»	»	10,9		6. Maj	1,74	»	72,5	10,9
	—	»	»	»	»		14. —	1,82	»	70,9	9,3

18 b. Bygprøvers Kvælstofindhold og Points ved Bedømmelsen.

Antal Prøver (ialt 509)	Kvælstof pCt. paa Tørstof Gjennemsnit	Points ved Bedømmelsen Gjennemsnit
13	1,30—1,39	15,9
34	1,40—1,49	14,3
125	1,50—1,59	13,6
128	1,60—1,69	11,1
67	1,70—1,79	10,9
67	1,80—1,89	10,8
28	1,90—1,99	10,1
47	over 2,00	9,6

Skema 19. Sammenstilling af Radsaaings- og Bredsaaningsforsøg,

omfattende Lerchenborg-, Halletts- og Prenticebygd i 1890 (4 Forsøgsaaarde), — 1891 (5 Forsøgsaaarde) og i 1892 (5 Forsøgsaaarde). Nedenstående Tal ere Gjennemsnit for alle 3 Aar — altsaa for 14 Gaarde med Dobbel-forsøg. Hvert Specialtal er saaledes Gjennemsnit af 28 Forsøg — hvert Gjennemsnitstal for den enkelte Sort repræsenterer 140 Forsøg og de nederste Hovedgjennemsnitstal repræsenterer 420 Forsøg.

Bygsort	Radsaaet										Bredsaaset									
	Saaengetal i Pd. pr. Td. Ld.	Pd. Korn pr. Td. Ld.	Pd. Halm pr. Td. Ld.	Ialt Pd. Afgørde	Gramvægt pr. 1000 Korn	Form	Farve	Kvalitet	Ialt Points		Pd. Korn pr. Td. Ld.	Pd. Halm pr. Td. Ld.	Ialt Pd. Afgørde	Gramvægt pr. 1000 Korn	Form	Farve	Kvalitet	Ialt Points		
Lerchenborg Byg	125	2803	3782	6585	45,412	4,21	3,86	3,71	11,78			2814	3714	6528	44,774	4,14	3,93	3,69	11,71	
	175	2862	3747	6609	43,493	4,14	3,71	3,64	11,49		2936	3790	6726	43,662	4,00	3,86	3,79	11,65		
	225	2901	3879	6780	42,305	4,00	3,64	3,64	11,28		3020	3943	6963	42,429	3,93	3,71	3,79	11,43		
	275	2915	3868	6783	41,405	3,71	3,64	3,64	10,99		2971	3956	6927	41,395	3,86	3,64	3,79	11,29		
	325	2932	3895	6827	40,874	3,71	3,57	3,64	10,92		2842	3886	6728	40,443	3,71	3,71	3,71	11,13		
I Gjennemsnit	>	2883	3834	6717	42,698	3,95	3,68	3,66	11,29		2917	3898	6775	42,541	3,93	3,77	3,74	11,44		
Halletts Byg	125	2767	3728	6495	43,846	4,57	4,07	4,07	12,71		2757	3713	6470	42,739	4,57	4,36	4,00	12,93		
	175	2800	3754	6554	42,819	4,43	4,14	4,00	12,57		2815	3757	6572	42,148	4,57	4,21	4,07	12,85		
	225	2749	3790	6539	40,446	4,00	4,07	3,79	11,86		2780	3781	6561	41,366	4,00	4,14	4,00	12,14		
	275	2740	3922	6662	40,310	4,00	4,14	3,79	11,93		2811	3883	6694	40,883	3,93	4,07	3,86	11,86		
	325	2758	3911	6669	38,960	3,50	3,79	3,43	10,72		2791	3847	6641	39,276	4,00	4,00	3,71	11,71		

Prentice Byg	129	3183	4077	4242	40,978	4,99	3,43	3,71	11,04	3123	1179	6300	49,418	4,90	3,29	3,54	11,43
	175	3235	4070	7305	43,977	4,21	3,43	3,79	11,43	3144	4290	7484	44,796	4,21	3,43	3,79	11,43
	225	3202	4165	7367	43,036	4,21	3,36	3,79	11,36	3172	4372	7544	42,751	4,14	3,36	3,71	11,21
	275	3193	4194	7387	42,114	4,21	3,57	3,79	11,57	3164	4357	7521	41,439	4,14	3,29	3,57	11,00
	325	3219	4117	7336	40,406	3,93	3,36	3,64	10,93	3192	4346	7538	40,955	3,93	3,36	3,64	10,93
I Gjennemsnit		3207	4121	7328	43,102	4,21	3,43	3,74	11,38	3159	4308	7467	43,132	4,18	3,35	3,67	11,20
Gjennemsnit af de tre Sorter	125	2918	3856	6774	45,079	4,43	3,79	3,83	12,05	2899	3867	6766	44,410	4,40	3,86	3,76	12,02
	175	2966	3837	6823	43,430	4,26	3,76	3,81	11,83	2965	3946	6911	43,535	4,26	3,83	3,88	11,97
	225	2951	3945	6896	41,929	4,07	3,69	3,74	11,50	2991	4032	7023	42,182	4,02	3,74	3,83	11,59
	275	2949	3995	6944	41,276	3,97	3,78	3,74	11,49	2982	4065	7047	41,239	3,98	3,67	3,74	11,39
	325	2970	3974	6944	40,080	3,71	3,57	3,57	10,85	2943	4026	6959	40,225	3,88	3,69	3,69	11,26
Gjennemsnit af alle Prøver		2951	3925	6876	42,339	4,09	3,72	3,74	11,55	2956	3987	6943	42,318	4,11	3,76	3,78	11,65

Hovedgjennemsnitstal	Kvantitet			—	Kvalitet				Ialt Points	
	Pd. Korn pr. Td. Land	Pd. Halm pr. Td. Land	Pd. Af- grøde pr. Td. Land		Gramvægt pr. 1000 Korn	Form	Farve	Kvalitet		
										Farve
Radsaaet.....	2951	3925	6876	—	42,359	4,09	3,74	3,72	3,74	11,55
Bredsaet.....	2956	3987	6943	—	42,318	4,11	3,76	3,78	3,78	11,65

Skema 19 indeholder Oversigt over de ved disse Forsøg indvundne Resultater*).

Lade vi ved Betragtningen af dette Skema Spørgsmaalet om Saamængdens Indflydelse paa Afgrøden ude af Betragtning, og holde os udelukkende til Sammenligning af Udbyttet ved henholdsvis Radsaaning og Bredsaaning, se vi af Gjennemsnitstallene for hver af de 5 Saamængder, at ved den mindste og største Saamængde — respektive 125 og 325 Ø pr. Td. Ld. — har det radsaaede Byg givet en Bagatel større Kornudbytte end det bredsaade (henholdsvis 19 Ø og 27 Ø pr. Td. Ld.). Ved en Saamængde af 175 Ø pr. Td. Ld. — altsaa hvad man nærmest regner for normal Saamængde — er Kornudbyttet aldeles ens (kun 1 Ø Forskjel pr. Td. Ld.) og ved Saamængderne 225 og 275 Ø pr. Td. Ld. har det bredsaade Byg givet lidt større Kornudbytte end det radsaaede. Gjennemgaaende har det bredsaade Byg normalt givet lidt mere Halm end det radsaaede — fra 11—89 Ø Merudbytte.

Kvaliteten af de radsaaede og bredsaade Afgrøder staa saa at sige ens, dog saaledes at Kvaliteten af det Bredsaade som Gjennemsnit af alle Saamængder bliver 0,1 Points bedre end af det Radsaaede.

Tages Gjennemsnittet af samtlige Saamængder og sammenlignes Gjennemsnitsudbyttet af de respektive 420 Radsaanings- og 420 Bredsaaningsparceller, ses det af Skemaets nederste Talrække, at det Bredsaade har givet i Gjennemsnit 5 Ø Korn og 62 Ø Halm mere pr. Td. Ld. end det Radsaaede, og som anført er Gjennemsnitkvaliteten af begge Seriers Afgrøder saa at sige ens, dog snarest med et lille Plus for det Bredsaade.

*) Anm. Af de 420 Tal for Halmudbyttet pr. Td. Ld., der omhandles i nedenstaaende Resultater fra denne Forsøgsrække — se Udvalgets Aarsberetninger for 1890—1891 og 1892 — ere 2 Tal, der skjønnes vitterlig urigtige, udeladte af Beregningen og replacerede med Tal, hvis Forhold til de paagjældende Parcellers Kornudbytte harmonerer med det tilsvarende gjennemsnitlige Forhold hos Seriens samtlige øvrige analoge Parceller.

Alt i alt kan altsaa siges, at Resultatet af henholdsvis Radsaaningen og Bredsaaningen har været praktisk taget ens, samt at Fordelen — hvis der i det Hele taget kan være Tale om Udslag til nogen af Siderne — snarest ligger hos Bredsaaningen.

Dog bør hertil knyttes følgende Bemærkninger.

Fæstes Opmærksomheden paa Skemaets Gjennemsnit-tal for henholdsvis Lerchenborg- og Hallettsbyg, ses, at det Bredsaede — med Undtagelse af største Saamængde for Lerchenborgbyg og mindste Saamængde for Hallettsbyg — har givet lidt større Kornudbytte end det Radsaaede. Betragtes derimod Tallene for Prenticebyg, vil det sees, at for denne Bygsorts Vedkommende har det Radsaaede gennemgaaende givet lidt større Udbytte end det Bredsaede.

Prenticebygget har imidlertid ifølge Skemaets Tal gennemgaaende givet et Par Fold mere end de 2 andre omhandlede Bygsorter.

Det kunde da ligge nær at antage, at Forholdet mellem Udbyttet ved henholdsvis Radsaaning og Bredsaaning i den store Almindelighed vil vise sig forskjelligt, eftersom Talen er om de større eller mindre Afgrøder, eller — hvad der bliver det Samme — om mere eller mindre produktive Jorder.

For paa Grundlag af det foreliggende Forsøgsmateriale at komme til Klarhed herover, ere Forsøgsserierne med henholdsvis radsaaet og bredsaet Lerchenborgbyg og Hallettsbyg grupperede efter Afgrødernes Størrelse, og de forskjellige Grupper da sammenstillede til Sammenligning.

Skemaerne 20 og 21 vise denne Sammenstilling. Nævnte Skemaers Afdeling A. er tilvejebragt paa følgende Maade: For hvert enkelt af de ialt 14 Forsøgsarealer, paa hvilke Sorterne Lerchenborg- og Hallettsbyg i Aarene 1890—1891 og 1892 have været saavel radsaaede som bredsaede — med 5 forskjellige Saamængder og overalt som Dobbeltforsøg — er der for hver af de 2 Bygsorter udregnet Summen af de 5 Kornafgrøder efter det med 5 forskjellige Saamængder

Skema 20.

Radsaainings- og Bredsaainingsforsøg.

A. Lerchenborg- og Hallettsbyg, begge henholdsvis radsaaede og bredsaaeede med henholdsvis 125, 175, 225, 275 og 325 Pd. pr. Td. Land paa ialt 14 Forsøgsaar (4 saadanne i 1890, 5 i 1891 og 5 i 1892) og overalt som Dobbeltforsøg. Hvorved altsaa fremkommer $2 \times 14 \times 5 \times 2 = 280$ radsaaede og et tilsvarende Antal bredsaaeede Forsøgsparceller.

Grupperingen af Afgrøderne efter disses Størrelse er foretaget paa Grundlag af Summen af det enkelte Forsøgssteds Kornudbytte efter alle Saamængder for hver af de 2 Bygsorter. Gruppe I omhandler den Fjerdepart af disse Summer for henholdsvis radsaaede og tilsvarende bredsaaeede Afgrøder, der opvise denne Series største Tal for Kornudbyttet — uanset om det er Størrelsen af Summen af de 5 Kornafgrøder efter Radsaainingen eller efter den tilsvarende Bredsaainig, der fører begge disse Tal til nævnte Gruppe. Gruppe II omhandler paa lignende Maade tillige den næstbedste Fjerdepart af Afgrøderne o. s. v.

	Kornudbytte pr. Td. Land		Det Radsaaede givet Pd. Korn mere pr. Td. Land end det Bredsaaeede
	Radsaaet	Bredsaet	
Gruppe I. Bedste Fjerdepart af Afgrøderne	3224	3213	+ 11
— II. — Halvpart —	3056	3055	+ 1
— III. — Trejferdepart —	2955	2957	- 2
— IV. Samtlige Afgrøder	2823	2854	- 31
— V. Daaerligste Trejferdepart af Afgrøderne	2689	2734	- 45
— VI. — Halvpart —	2590	2653	- 63
— VII. — Fjerdepart —	2497	2545	- 48

	Kornudbytte pr. Td. Ld.		Det Radsaaede givet Pd. Korn mere pr. Td. Land end det Bredsaede
	Radsaaet	Bredsaet	
Gruppe I. Bedste Fjerdepart af Afgrøderne	3286	3201	+ 35
— II. — Halvpart -	3058	3068	÷ 10
— III. — Trefjerdepart -	2942	2962	÷ 20
— IV. Samtlige Afgrøder	2814	2854	÷ 40
— V. Daarligste Trefjerdepart af Afgrøderne	2673	2738	÷ 65
— VI. — Halvpart -	2570	2639	÷ 69
— VII. — Fjerdepart -	2428	2530	÷ 102

C. Som A, men Prenticebyg her medtaget — altsaa 420 radsaaede og 420 bredsaede Forsøgsparceller.

	Kornudbytte pr. Td. Ld.		Det Radsaaede givet Pd. Korn mere pr. Td. Land end det Bredsaede
	Radsaaet	Bredsaet	
Gruppe I. Bedste Trediedel af Afgrøderne	3331	3295	+ 36
— II. — Totrediedel -	3132	3121	+ 11
— III. Samtlige Afgrøder	2951	2956	÷ 5
— IV. Daarligste Totrediedel af Afgrøderne	2761	2786	÷ 25
— V. — Trediedel -	2588	2624	÷ 36

Skema 21.

Radsaanings- og Bredsaaningsforsøg.

D. Som B, men Prenticebyg medtaget. — Saamængderne 125, 175 og 225 Pd. pr. Td. Land.

	Kornudbytte pr. Td. Land:		Det Radsaaede givet Pd. Korn mere pr. Td. Land end det Bredsaede
	Radsaaet.	Bredsaet.	
Gruppe I. Bedste $\frac{1}{4}$ Part af Afgrøderne	3393	3334	+ 59
— II. — — — — — $\frac{1}{2}$ — — — — —	3207	3178	+ 29
— III. — — — — — $\frac{3}{4}$ — — — — —	3090	3069	+ 21
— IV. Samtlige Afgrøder	2945	2951	- 6
— V. Daarligste $\frac{3}{4}$ Part af Afgrøderne	2786	2815	- 29
— VI. — — — — — $\frac{1}{2}$ — — — — —	2657	2702	- 45
— VII. — — — — — $\frac{1}{4}$ — — — — —	2482	2575	- 93

E. Lerchenborg- og Hallettsbyg.

	Saamængde 125 Pd. pr. Td. Ld.		Saamængde 175 Pd. pr. Td. Ld.		Saamængde 225 Pd. pr. Td. Ld.		
	Kornudbytte pr. Td. Ld:	Radsaaning givet Pd. Korn mere pr. Td. Land end Bredsaaning:	Kornudbytte pr. Td. Ld:	Radsaaning givet Pd. Korn mere pr. Td. Land end Bredsaaning:	Kornudbytte pr. Td. Ld:	Radsaaning givet Pd. Korn mere pr. Td. Land end Bredsaaning:	
							Rad- saet:
I. Bedste $\frac{1}{4}$ Part af Afgrøderne...	3278	+ 148	3190	3301	3174	3277	- 103
— II. — — — — — $\frac{1}{2}$ — — — — —	3069	+ 61	3064	3099	3052	3112	- 60
— III. — — — — — $\frac{3}{4}$ — — — — —	2914	+ 26	2972	2991	2958	3020	- 62
— IV. Samtlige Afgrøder	2785	0	2831	2876	2825	2900	- 75
— V. Daarligste $\frac{3}{4}$ Part af Afgrøderne	2622	- 48	2711	2734	2709	2774	- 65
— VI. — — — — — $\frac{1}{2}$ — — — — —	2502	- 60	2578	2652	2598	2688	- 90

Antal Radsaainings- og tilsvarende Bredsaainings-parceller	Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 3000 Pd. Korn pr. Td. Ld. Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 2800 Pd. Korn pr. Td. Ld. (ikke over 3000) Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 2550 Pd. Korn pr. Td. Ld. (ikke over 2800) Saavel Radsaainings- som Bredsaainingsparcellen givet under 2550 Pd. Korn pr. Td. Ld.	Kornudbytte pr. Td. Ld.		Radsaainings mere pr. Td. Ld. end Bredsaainings.
		Radsaainings.	Bredsaainings.	
38	Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 3000 Pd. Korn pr. Td. Ld.	3260	3174	+ 86
22	Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 2800 Pd. Korn pr. Td. Ld. (ikke over 3000)	2824	2822	+ 2
10	Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 2550 Pd. Korn pr. Td. Ld. (ikke over 2800)	2553	2610	- 57
14	Saavel Radsaainings- som Bredsaainingsparcellen givet under 2550 Pd. Korn pr. Td. Ld.	2402	2478	- 76
Saamængde 175 Pd. pr. Td. Ld.				
26	Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 3200 Pd. Korn pr. Td. Ld.	3379	3321	+ 38
26	Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 2900 Pd. Korn pr. Td. Ld. (ikke over 3200)	3203	3207	- 4
32	Saavel Radsaainings- som Bredsaainingsparcellen givet over 2900 Pd. Korn pr. Td. Ld.	2614	2662	- 52
Saamængde 225 Pd. pr. Td. Ld.				
24	Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 3200 Pd. Korn pr. Td. Ld.	3395	3357	+ 38
34	Enten Radsaainings- eller Bredsaainingsparcellen givet over 2900 Pd. Korn pr. Td. Ld. (ikke over 3200)	2930	3002	- 72
26	Saavel Radsaainings- som Bredsaainingsparcellen givet under 2900 Pd. Korn pr. Td. Ld.	2568	2637	- 69

henholdsvis radsaaede og bredsaede Byg. For hver Bygsort faaes altsaa 14 Summer for Kornudbyttet ved Radsaaening med tilsvarende 14 Hovedtal for Udbyttet ved den analoge Bredsaaning — ialt for de 2 Sorter følgende 28 Hovedtal for de radsaaede med tilsvarende 28 Hovedtal for de bredsaede Afgrøder. Disse ere da samlede i 4 Grupper, og saaledes at Gruppe I indeholder de 7 Hovedtal for Udbyttet af det radsaaede Byg med tilsvarende 7 Hovedtal for det Bredsaede, i hvilke findes denne Series 7 største Hovedtal for Kornudbyttet, uanset om det er Tallet for Kornudbyttet af det radsaaede eller for det tilsvarende bredsaede Byg, der foranlediger at Tallene henføres til denne Gruppe. I Gruppe II er paa lignende Maade henført de 7 Dobbelt-Hovedtal, der indeholder de næstefterfølgende 7 største Hovedtal for Afgrøderne efter de 5 Saamængder — og saaledes fremdeles.

Der kan imidlertid indvendes, at der ikke blot ingen Anledning er til at medtage de store Saamængder 275 og 325 ø pr. Td. Ld. i en saadan Oversigt, men at disse, der saa at sige ingensinde finde Anvendelse i Praxis, mulig forrykke det Resultat, der vilde komme frem ved blot at sammenligne de Saamængder, der nærme sig mest den i Praxis almindelig anvendte Udsædsmængde — altsaa de 3 mindste Saamængder ø : henholdsvis 125—175 og 225 ø pr. Td. Ld.

En saadan Oversigt indeholdes i Skemaets Afdeling B.

Af disse 2 Oversigter fremgaar da, at for de største Afgrøder har den radsaaede Sæd givet lidt større Kornudbytte end den Bredsaede, samt at dette Plus gradvist med Afgrødernes Aftagen slaar over til et Minus, der voxer jævnt med det aftagende Kornudbytte — eller med Jordernes aftagende Produktionsevne.

Medtages Prenticebygget i de foran nævnte Sammenstillinger — se Skemaets Afdelinger C og D — faaes samme Resultat.

Prøves dernæst Forholdet for hver enkelt af de 3 sidstnævnte Saamængder, viser Skemaets Afdeling E, at

ved en Saamængde af 125 Ø fremkommer atter en smuk Skala til Belysning af Radsaaningens Overlegenhed paa de stærkest produktive Jorder. Ved den bedste Fjerdepart af Afgrøderne har nemlig det Radsaaede givet 148 Ø Korn pr. Td. Ld. mere end det Bredsaede — dette Merudbytte synker proportionalt med Afgrødernes Aftagen — Gjennemsnitskornudbyttet af samtlige radsaaede og bredsaede Afgrøder viser sig ved denne Saamængde aldeles ens — og alt efter som Oversigten derefter udelader en mindre eller større Del af de bedste Afgrøder ændres Forholdet til Gunst for Bredsaaning.

Det bør iøvrigt anføres, at Rækkeafstanden ved denne Saamængde overalt var 6"*) hvilket mulig kan have bidraget noget til, at Udbyttet paa de mindre produktive Jorder er bleven mindre, end en noget snevrere Rækkeafstand vilde have betinget.

Overmaade tiltalende vilde det have været, om den fortsatte Sammenstilling af Forsøgsmaterialet efter det her omhandlede System yderligere havde bekræftet Tilstedeværelsen af den i og for sig sandsynlige Regel, at paa stærkt produktive Jorder er Radsaaning at foretrække fremfor Bredsaaning, men at Forholdet forrykkes til Gunst for Bredsaaning i samme Grad som Talen er om Jorder med ringere Produktionsevne.

Man fristes derfor til at beklage, at de tilsvarende Sammenstillinger paa Skema 21 E af Afgrøderne efter Saamængderne 175 og 225 Ø godtgjøre, at den nævnte Regel ikke uden videre lader sig opstille paa Grundlag af det her foreliggende Forsøgsmateriale. Omfatter nemlig de paagældende Sammenstillinger alene Halletts- og Lerchenborgbyg, pege disse ikke i samme Retning som de foran omhandlede Grupperinger. Disse Saamængder — der i al Almindelighed kunne anses som de for Bredsaaning mest passende — have nemlig overalt givet størst Udbytte ved Bredsaaning

*) Samme Rækkeafstand benyttedes ved Saamængden 175 Ø . Ved de større Saamængder var Rækkeafstanden derimod 4 $\frac{1}{2}$ ".

med størst Udslag ved de simpleste og — chikanøst nok! — ved de største Afgrøder. Hvor Talen er om en Saamængde af 225 Ø kunde dette Forhold jo nok forklares derved, at Radsaaning af et saa stort Udsædskvantum paa stærkt produktive Jorder let kan antages at medføre Forringelse i Udbyttet. Overfor en Saamængde af 175 Ø pr. Td. Ld. lader en tilsvarende Forklaring sig imidlertid ikke opstille.

Medtages Prenticebygget i Sammenstillingen over de sidstnævnte 2 Saamængder, — se Skema 21 F — og ordnes samtlige 42 radsaaede Afgrøder med de tilsvarende 42 bredsaaede Afgrøder i 3 Grupper efter Afgrødernes Størrelse, træder imidlertid den forannævnte Regel atter frem.

Alt i alt maa det paa Grundlag af det her foreliggende Forsøgsmateriale synes mest korekt m. H. t. Forholdet mellem Radsaaning og Bredsaaning at udtale:

Medens Hovedresultatet af de 420 radsaaede og tilsvarende 420 bredsaaede Forsøgsparcer er praktisk taget ens, har dog Radsaaning af det stærkere foldende Prenticebyg vist et kjendeligt Plus i Sammenligning med Bredsaaning, og dette særlig ved den af Praxis mest almindelig anvendte Saamængde: 175 Ø pr. Td. Ld. — For de 2 andre mindre stærkt foldende Sorters Vedkommende har derimod Bredsaaning gennemgaaende givet det største Udbytte — uden at Forskjellen dog er synderlig fremtrædende.

Ligesom Radsaaning saaledes har givet bedst Resultat, hvor Talen er om det stærkere ydende Prenticebyg, saaledes giver det øvrige Forsøgsmateriale en kjendelig Antydning af, at Forholdet mellem Radsaaning og Bredsaaning vil i samme Grad forrykkes til Gunst for Radsaaning, som Jordernes Produktionsevne tiltager. Og hvor man paa stærkt produktive Jorder vil nøjes med ringe Udsædsmængde, bør Radsaaning foretrækkes. —

I kvalitativ Henseende har de radsaaede Afgrøder ikke været de bredsaaede overlegne, ligesom Kornstørrelsen hos de radsaaede og bredsaaede Afgrøder praktisk taget er

ganske ens. Oversees bør det dog ikke, at Radsaaning ved den ensartede Nedbringning af Saasæden bedst sikrer ensartet og hurtig Spiring. Under normale Forhold fyldestgør ogsaa omhyggelig udført Bredsaaning — jvfr. de foran omhandlede Forsøgsresultater — de praktiske Fordringer i saa Henseende. Men Foraaret kan være saa tørt, at der med Hensyn til dette Moment maa tillægges Radsaaning en ubetinget betydningsfuld Overlegenhed i Sammenligning med Bredsaaning.

Det kunde ved første Øjekast synes underligt, at der ved Udvalgets her omhandlede Radsaanings- og Bredsaaningsforsøg er naaet et Resultat, der taler saa lidt til Gunst for Radsaaning, medens man andetsteds, og da særlig i Tydsklands fremmeligste Landbrug — Preussisk Sachsen f. Ex. — stærkt fremhæver Radsaaningens Overlegenhed. Naar det imidlertid erindres, at man dersteds arbejder med stærkt produktiv Jord samt benytter, hvad vi anse for en ringe Saamængde, i Forbindelse med en forholdsvis stor Rækkeafstand, lader Forbindelsen mellem den dér erhvervede Erfaring og de Resultater, der her er erhvervede ved Radsaaning af ringe Saamængde paa gode Jorder, sig dog let paavise — (jvfr. Skema 21. Afd. E og F).

Det næste Dyrkningsvilkaar, her skal omhandles, er **Saamængdens** Indflydelse paa Bygafgrøden. Skemaerne 22 og 23 indeholde Oversigt over de Data, der vedrøre disse Forsøg.

I den paagældende Oversigt omhandles ikke Kornvægten og Kvaliteten, idet allerede Skema 19 har godtgjort, at Kornvægten — som det er at vente — aftager jævnt med den stigende Udsædsmængde. Det Samme gjælder tillige Byggets Kvalitet, i det denne ligeledes aftager regelmæssigt med den stigende Udsædsmængde, dog uden stærkt fremtrædende Udslag i saa Henseende. Ommeldte Skema 19

Skema 22 (Radsaaning).

Saamængdeforsøg I,

foretagne med 3 Bygsorter 1889 paa Bratingsborg og Strandgaard, 1888 paa de samme 2 Gaarde samt 1887 og 1885 i Lyngby — altsaa 6 Forsøgsserier.

Gjennemsnit af samtlige 6 Serier.

Bygsort:	Saa- mængde i Pd. pr. Td. Ld.	1ste Saaninger. Middeltaal: 18. April				Næste Saaninger. Middeltaal: 5 Maj				Gjennemsnit af de 2 Saaninger			
		Pd. Korn		lalt Pd. Afgørde pr. Td. Ld.		Pd. Korn		lalt Pd. Afgørde pr. Td. Ld.		Pd. Korn		lalt Pd. Afgørde pr. Td. Ld.	
		pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.	pr. Td. Ld.
Lerchenborg- byg.	50	2321	3647	5968	2450	3590	6040	2386	3619	6005	2386	3619	6005
	95	2534	3544	6078	2572	3571	6143	2553	3558	6111	2553	3558	6111
	135	2663	3517	6180	2677	3895	6572	2670	3708	6376	2670	3708	6376
	180	2757	3841	6568	2943	3927	6870	2850	3869	6719	2850	3869	6719
	225	2974	3972	6946	3044	4027	7071	3009	4000	7009	3009	4000	7009
	270	2837	3883	6720	3017	4183	7200	2927	4033	6960	2927	4033	6960
Steensgaards- byg.	50	2120	3488	5608	2668	4075	6743	2394	3782	6176	2394	3782	6176
	95	2469	3900	6369	2760	4046	6806	2614	3973	6587	2614	3973	6587
	135	2557	3802	6359	2896	4071	6967	2727	3937	6664	2727	3937	6664
	180	2612	3962	6574	2893	4042	6935	2753	4002	6755	2753	4002	6755
	225	2775	4085	6860	2943	3937	6880	2859	4011	6870	2859	4011	6870
	270	2807	4027	6834	2973	3896	6869	2890	3962	6852	2890	3962	6852
Hallettsbyg.	50	2468	3566	6054	2478	3610	6088	2473	3698	6071	2473	3698	6071
	95	2617	3737	6354	2604	3796	6400	2611	3767	6378	2611	3767	6378
	135	2810	3860	6690	2912	3952	6864	2861	3916	6777	2861	3916	6777
	180	2853	3885	6738	3005	4012	7017	2929	3948	6877	2929	3948	6877
	225	2873	3828	6701	2972	4038	7010	2923	3933	6856	2923	3933	6856
	270	2943	3890	6831	2970	4183	7153	2965	4083	7001	2965	4083	7001

Gjennemsnit af alle ovennævnte 3 Sorter à 6 = 18 Forsøgsrækker.	50	2505	3974	9877	2552	3768	6290	2418	3666	6084
	95	2540	3727	6267	2645	3804	6449	2593	3766	6359
	135	2677	3733	6410	2828	3973	6801	2753	3855	6606
	180	2741	3886	6627	2947	3994	6941	2844	3940	6784
	225	2874	3962	6836	2986	4001	6987	2930	3981	6911
	270	2868	3933	6801	2987	4087	7074	2927	4010	6937

Saamængdeforsøg II.

omfattende 5 Serier med Prenticebygd (2: 1889; 2: 1888; 1: 1887); 2 Serier med Saale-; 2 do. med Golden-melonens-; 1 do. med Valsøllille-; 1 do. med Rodstenseje-; 1 do. med Elsass-; 1 do. med Skotsk-; 1 do. med Slavokisk og 1 do. med Fannerupgaard's Byg — ialt 15 Serier.

	Saa-mængde i Pd. pr. Td. Ld.	1ste Saaning.				Næste Saaning.				Gjennemsnit af de 2 Saaninger			
		Middelsaaid: 10. April				Middelsaaid: 29. April							
		Pd. Korn pr. Td. Ld.	Pd. Halm pr. Td. Ld.	Ialt Pd. Afgrøde pr. Td. Ld.		Pd. Korn pr. Td. Ld.	Pd. Halm pr. Td. Ld.	Ialt Pd. Afgrøde pr. Td. Ld.		Pd. Korn pr. Td. Ld.	Pd. Halm pr. Td. Ld.	Ialt Pd. Afgrøde pr. Td. Ld.	
Gjennemsnit af ovennævnte 15 Forsøgsrækker.	50	2170	3209	5379	2129	3477	5606		2150	3343	5493		
	95	2451	3604	6055	2399	3592	5991		2425	3698	6023		
	135	2741	3666	6407	2542	3656	6198		2642	3661	6303		
	180	2729	3820	6549	2583	3751	6334		2656	3786	6442		
	225	2731	3975	6706	2718	3779	6497		2725	3877	6602		
270	2833	4108	6941	2508	3930	6438		2671	4019	6690			
Gjennemsnit af alle ovennævnte 18 + 15 = 33 Forsøgsrækker.	50	2243	3408	5651	2349	3631	5980		2296	3519	5815		
	95	2499	3671	6170	2533	3708	6241		2516	3690	6206		
	135	2706	3703	6409	2698	3829	6527		2702	3766	6468		
	180	2735	3865	6591	2782	3883	6665		2759	3870	6629		
	225	2809	3968	6777	2865	3900	6765		2837	3934	6771		
270	2852	4013	6865	2769	4016	6785		2811	4014	6825			

gør tillige Rede for Udbyttet ved Bredsaaning med forskellige Saamængder.

Det fremgaar af de dér anførte Tal, at Kornudbyttet kulminerer ved en Saamængde af 225 Ø , dog saaledes at en Saamængde af 175 Ø giver et lidt større Nettoudbytte \circ : Kornudbytte efter Fradrag af Udsædsmængden. Til Gjengjæld har saa den tykkere Udsæd givet noget større Halmudbytte.

Praktisk taget kan det derfor siges, at ved Bredsaaningsforsøgene har — naar hele det foreliggende Forsøgsmateriale tages under Et — en Udsædsmængde af 175 og 225 Ø pr. Td. Ld. givet saa at sige samme Nettoafgrøde.

Afdeling I paa Skema 22 omhandler Radsaaning med forskellige Saamængder. Forsøgene ere foretagne med de 3 Sorter: Lerchenborg- Steensgaards- og Halletsbyg. Disse ere udsaaede i Aarene 1885 — 87 — 88 og 89 paa 6 Avlssteder med 6 forskellige Saamængder, og hvert Sted med Udsæd til 2 forskellige Tidspunkter. For første Saaning er Middeldato for Udsæden d. 18de April og for anden Saaning er 5te Maj den tilsvarende Dato. —

Tallene nederst tilhøjre paa Skemaets ommeldte Afd. I vise Gjennemsnitsudbyttet for alle 3 Sorter samt for begge Saaningers Vedkommende. Det vil deraf ses, at Kornudbyttet stiger jevnt indtil Saamængden 225 Ø pr. Td. Ld., og at denne Saamængde — selv naar Udsæden fradrages Afgrøden — giver bedst Udbytte.

Afdeling II omhandler paa lignende Maade 15 Forsøgsrækker foretagne med 9 forskellige Bygsorter og iværksatte i Aarene 1885 — 87 — 88 og 89.

Ved 1ste Saaning, for hvilken Middelsaadatoen var 10de April, har en Udsædsmængde af 135 Ø givet lidt større Kornudbytte end de større Udsædsmængder, men væsentlig mindre Halm end disse. Ved 2den Saaning, hvis Middeldato er 29de April, har derimod en Udsæd af 225 Ø afgjort givet bedst Udbytte.

Tages samtlige under Afgrøderne I og II omhandlede Forsøgsrækker under Et — se nederste Talrækker paa Skema 22 — vil det ses, at en Udsædsmængde af 225 ø pr. Td. Ld. ved baade tidligste og seneste Saaning har givet bedst Resultat — ogsaa naar de respective Udsædsmængder fradrages Tallene for Kornudbyttet.

Sidstnævnte Resultat synes jo at staa noget i Modstrid med den almindelige Erfaring, der gaar ud paa, at i al Almindelighed vil en Udsædsmængde af 7 à 8 Skpr. Byg pr. Td. Ld. ved Bredsaaning og ca. 1 Skp. mindre ved Radsaaning være mest passende.

Alene den paagjældende Erfaring maatte vække Tvivl om Berettigelsen til paa Grundlag af det saaledes sammenstillede Forsøgsmateriale at fremhæve den forannævnte store Saamængde som den i al Almindelighed hensigtsmæssigste.

Det maatte endvidere paa Forhaand anses for givet, at Jordens Gødningskraft og Produktionsevne i det Hele taget, er en Faktor, der i væsentlig Grad maa tages i Betragtning ved Valget af Saamængden. Maalestokken for denne er Afgrødernes Størrelse, og der er derfor paa Skema 23 saavel for de bredsaede som for de radsaede Afgrøders Vedkommende foretaget en Gruppering paa Grundlag af Kornudbyttet. Det fremgaar da heraf med ønskelig Klarhed, at medens der paa de Jorder, der give Afgrøder paa 17—18 Fold og derover, er naaet størst Udbytte ved Anvendelse af en Saamængde af ca. 135 ø pr. Td. Ld. — saavel ved Radsaaning som ved Bredsaaning — har det med Jordernes gradvist aftagende Produktionsevne vist sig mest lønnende at benytte stigende Saamængde — lige op til 225 ø pr. Td. Ld.

Iøvrigt er det i denne Forbindelse værd at lægge Mærke til, dels det Moment, at Saamængden i og for sig kan vexle indenfor temmelig vide Grænser, uden at Afgrødens Størrelse i stærkt fremtrædende Grad paavirkes deraf, og dels det Moment, at Risikoen ved at anvende, hvad Praxis

Skema 23. Jordens Produktionsevne og Udsædsmængden.

A. Bredsaaning. Det i Skema 19 omhandlede Materiale fra Bredsaaningsforsøgene er for de 3 Saamængders Vedkommende grupperet efter Kornudbyttets Størrelse. Grupperingen er foretaget efter Gjennemsnittet af Kornudbyttet efter de 3 Saamængder af samme Bygsort paa det enkelte Avlssted.

Kornudbytte pr. Td. Ld.	Antal af Forsøgs- rækker	Udbytte i Korn pr. Td. Ld.			Kornudbytte pr. Td. Ld. med Fradrag af Udsæden ved en Saamængde pr. Td. Ld. af
		ved			
		125 Pd.	175 Pd.	225 Pd.	
Over 3400 Pd.....	5	3720	3692	3628	125 Pd. 3595 175 Pd. 3517 225 Pd. 3503
Over 3100 Pd., under 3400.....	6	3212	3245	3234	125 Pd. 3087 175 Pd. 3070 225 Pd. 3009
Over 2800 Pd., under 3100.....	18	2873	2944	2987	125 Pd. 2748 175 Pd. 2769 225 Pd. 2762
Under 2800 Pd.....	13	2473	2585	2638	125 Pd. 2348 175 Pd. 2410 225 Pd. 2413

B. Rødsaafting. De paa Schema 22 omhandlede 33 dobbelte (altsaa 66 enkelte) Forsøgsrækker med Rødsaafting af forskellige Saamængder; i Forening med de paa Schema 21 omhandlede 42 tilsvarende Forsøgsrækker — ialt 108 Forsøgsrækker — ere grupperede efter Kornudbyttet ved Benyttelse af ganske samme System som angivet ovenfor under A.

Kornudbytte pr. Td. Ld.	Antal af Forsøgs- rækker	Udbytte i Korn pr. Td. Ld. ved			Kornudbytte pr. Td. Ld. med Fradrag af Udsæden ved en Saamængde pr. Td. Ld. af		
		ca. 185 Pd.*)	ca. 180 Pd.	ca. 225 Pd.			
Over 3500 Pd.....	9	3744	3715	3662	ca. 135 Pd. ca. 180 Pd. ca. 225 Pd.	3535	3437
Over 3100 Pd., under 3500 Pd.....	25	3275	3333	3319	ca. 135 Pd. ca. 180 Pd. ca. 225 Pd.	3140	3094
Over 2700 Pd., under 3100 Pd.....	29	2882	2926	2956	ca. 135 Pd. ca. 180 Pd. ca. 225 Pd.	2747	2731
Over 2300 Pd., under 2700 Pd.....	28	2461	2512	2562	ca. 135 Pd. ca. 180 Pd. ca. 225 Pd.	2326	2337
Under 2300 Pd.....	17	1935	2038	2222	ca. 135 Pd. ca. 180 Pd. ca. 225 Pd.	1800	1997

*) Saamøngerne have for Rødsaaftningsforsøgenes Vedkommende ikke været ganske ens, idet 42 af de 108 Forsøgsrækker ere foretagne med en Udsæd af..... 125, 175 og 225 Pd. pr. Td. Ld.

16 - - - - - 135, 175 og 215 - - - - -

50 - - - - - 6, 8, 10 Skpr. = 141, 188 og 235 - - - - -
 En Behandling af de paagjældende Forsøgsrækker under Et, saaledes som det ovenfor er sket, er dog forment at være tilstedelig paa Grund af de praktisk taget mindre væsentlige Afvigelser i Saamøngden.

betegner som en tyk Udsæd, er mindre end gennemgaaende antaget. Dette harmonerer iøvrigt godt med, at enkelte Maltbygproducenter med stærkt gødningskraftige Jorder erfaringsmæssig have valgt en Udsædsmængde ved Radsaaning af ca. 1 Td. Byg pr. Td. Ld. Og at en saa tæt saaet Bygmark har mere at staa imod med overfor eventuelt indtrædende Gjenvordigheder af forskellig Art — særlig overfor Angreb af Smelderlarver o. lign. — er jo utvivlsomt.

Vi skulle herefter gaa over til Omtalen af en anden Side af Maltbygudvalgets Virksomhed, nemlig den fra Aaret 1885 iværksatte aarlige **Fordeling af Saabyg** af saadanne Sorter, som ved Udvalgets Dyrkningsforsøg havde tildraget sig Opmærksomhed.

Hensigten med denne Fordeling har været en dobbelt, nemlig dels at faa de paagjældende Bygsorters Dyrkningsværdi for de forskellige Egne af Landet prøvet saavel indbyrdes som i Forhold til den forud paa Avlsstedet dyrkede Bygsort — og dels at give Modtagerne af Bygget let og billig Adgang til at faa deres hidtil dyrkede Byg afløst af det tilsendte Byg, forsaavidt det sammenlignende Dyrkningsforsøg skulde konstatere dettes større Dyrkningsværdi.

Det maa ligge i Sagens Natur, at det sidst anførte Formaal har været det Vigtigste. Udvalget maatte nemlig fra første Færd være sig bevidst, at de Oplysninger angaaende Resultaterne af sammenlignende Forsøg, der indsendtes fra de Hundreder af fortrinsvis mindre Jordbrugere, som rekvirerede og modtog Udvalgets Saabyg, langt fra alle turde anses for fuldt paalidelige. Og særlig maatte man gaa ud fra, at en stor Del af de nævnte Modtagere af Saabyg ikke havde anlagt de paagjældende sammenlignende Dyrkningsforsøg med behørigt Blik for den uomgængelige Nødvendighed af at installere disse paa aldeles

ensartet Jordbund. Dette Sidste tiltrods for, at nævnte Moment blev stærkest mulig fremhævet i den udførlige Anvisning til Forsøgenes Anlæg, der tildeltes hver enkelt Modtager af Saabygget. Det her Anførte gjælder fortrinsvis overfor de modtagne Oplysninger om det kvantitative Udbytte af Udvalgets Maltbygsorter, sammenlignede med det lokale Byg. En Sammenligning mellem Kvaliteten af de forskellige Afgrøder har derimod paa Udvalgets aarlige Maltbygudstillinger kunnet foretages, uden i det store Hele at forrykkes ved mangelfuld Iværksættelse af Forsøgene.

Udvalgets aarlige Beretninger om Forsøgene have indeholdt nærmere Redegjørelse for saavel den Form, hvorunder, og de Betingelser, hvorpaa den nævnte Fordeling af Saabyg har fundet Sted, som om de Oplysninger, der ere indgaaede om Resultatet af Dyrkingen heraf.

Det maa derfor være tilstrækkeligt her at anføre, at Udvalget af de indsendte Oplysninger modtog det bestemte Indtryk, at den paagjældende Fordeling maatte anses for at være en hensigtsmæssig Foranstaltning, idet Udvalgets Byg gennemgaaende tildelte Avlen en bedre Kvalitet end det lokale Byg, ligesom Udbyttet i kvantitativ Henseende ogsaa i det overvejende Antal Tilfælde var størst for det af Udvalget leverede Byg. Fordelingen blev derfor fortsat Aar efter Aar — fra 1892 ved Landboforeningernes Medvirkning — saaledes at der i Aarenes Løb er uddelt til ialt 1473 Jordbrugere 2274 Partier Saabyg à 50 Pd. — ialt følgende 113,700 Pd.

Udvalget maatte imidlertid anse det for ønskeligt at faa de efter 1ste Aars Avl modtagne Oplysninger supplerede med yderligere Materiale til Bedømmelse af, i hvilket Omfang den paagjældende Sædekornsfordeling turde antages at stifte en Nytte, der staar i det rette Forhold til de ikke ubetydelige Udgifter, denne Foranstaltning Aar efter Aar har medført. Og særlig maatte det i saa Henseende være Udvalget magtpaaliggende at faa nærmere Oplysning om, hvorvidt den fremsendte Saasæd havde havt blivende

Betydning for saavel Modtagerne selv, som for disses nærboende Kolleger.

I denne Anledning blev i afvigte Efteraar af Udvalget udsendt Skema til Udfyldning til de ca. 1350 Jordbrugere, som indtil Foraaret 1891 havde faaet Del i ommeldte Fordeling af Saabyg. Tiltrods for, at nævnte Skemaer fra Udvalgets Side vare frankerede til Indsendelsen, indkom i behørig udfyldt Stand imidlertid kun 531 af disse saa betimeligt, at disse have kunnet medtages i den Oversigt, som gjør nærmere Rede for de Oplysninger, der fremgaa af Skemaerne.

Hele det paagjældende Skemamateriale er bleven overladt Landbrugskand. K. N. Kristensen til Bearbejdning, efter forud truffen Aftale om Formen for Resultaternes Opstilling i skematisk Oversigt.

Skema 24 gjengiver denne. Det vil deraf ses, at Udvalget fortrinsvis har fordelt Saasæd af Lerchenborgbyg, men desuden af Prentice-, Halletts- og Steensgaardsbyg. Den i Skemarubrikkerne anførte Overskrift svarer til Spørgsmaalene paa de udfyldte Skemaer, og kræver gennemgaaende ingen særlig Forklaring. Dog bør anføres, at Tallene for »Merudbytte i Fold« ere fremkomne ved at dividere Antallet af Besvarelser ind i det Tal, der faas ved at sammenlægge de Fold, som de vedblivende Dyrkere af Avlen efter Udvalgets Byg have angivet at have vundet ved Dyrkningen af dette i Sammenligning med deres tidligere dyrkede Byg.

Materialet vedrørende hver enkelt af de 4 Bygsorter er sammenstillet for sig, og tillige grupperet for de enkelte Landsdeles Vedkommende.

Merudbyttet i Fold er størst for Prenticebyggets Vedkommende, ligesom det vil ses, at de Jordbrugere, som modtog denne Bygsort, paa 3 nær alle vedblivende have benyttet Avlen herefter til Dyrkning.

Taget under Et — se Skemaets nederste Talrække — viser det sig, at de to Trediedele af Modtagerne af Udvalgets forskjellige Bygsorter vedblivende have anvendt

dette Byg til Dyrkning. Den ene Trediedel derimod har efter kortere eller længere Tids Benyttelse atter opgivet Dyrkningen deraf — hyppigst som Følge af, at Bygget angives at modnes for sent (særlig for Jyllands nordlige Egne), at give for megen Lejesæd, eller af lignende Aarsager.

Den skematiske Oversigt viser endvidere, at ifølge de modtagne Besvarelser er den af disse omhandlede Del af det Saabyg, Udvalget har fordelt, samt Avlen herefter, bleven dyrket af Modtagerne paa i alt 8100 Tdr. Ld. Udvalgets Byg angives af de paagjældende Jordbrugere at have ydet i Gjennemsnit 1.⁶¹ Fold mere end deres tidligere dyrkede Byg. Dette skulde altsaa svare til et Merudbytte af ialt rigelig 13,000 Tdr. Byg eller til et Beløb af ca. 130,000 Kr., medens Fordelingen af Bygget til de paagjældende 531 Jordbrugere vil have kostet Udvalget 3 à 4000 Kr.

Det nævnte Beløb af 130,000 Kr. bør dog ikke opfattes som det egentlige Udtryk for Nytten af den paagjældende Foranstaltning. Som anført har nemlig ikke engang Halvparten af Modtagerne af Udvalgets Saabyg besvaret det dem tilstillede Spørgsmaalsskema. Det kunde ligge nær at antage, at det fortrinsvis er de Jordbrugere, som have været tilfredse med det modtagne Byg, som have indsendt Skemaet, medens det særlig skulde være den Del af disse, som har opgivet Dyrkningen deraf, som har lagt Skemaet ubesvaret til Side. Her skal imidlertid ikke dømmes nærmere om, hvorvidt denne Version er mere eller mindre rigtig. Kun skal det anføres, at medens Skemaerne udsendtes først i Decbr. Maaned, er der dog i Slutningen af Februar og Begyndelsen af Marts indgaaet en halv Snes udfyldte Skemaer — ikke medtagne paa Skema 24 — der alle stamme fra Jordbrugere som vedblivende med Tilfredshed benytte Avlen efter Udvalgets Byg til Dyrkning. Paa Grundlag heraf at multiplicere det anførte Beløb af 130,000 Kr. med 2, maa imidlertid synes utilstedeligt.

Skema 24. Delvis Oversigt over Resultatet af Maltbyg.

Bygsort:	Landsdel:	Antal Modtagere af Saabyg	Tilfredse med 1ste Aars Avl		Avlen benyttet til Dyrkning 2det Aar		Avlen ved-
			Ja	Nej	Ja	Nej	blivende be- nyttet til
Lerchenborg- byg	Jylland	202	156	46	164	38	128
	Fyn	55	49	6	49	6	35
	Sjælland	111	81	30	83	28	65
	Lolland osv.	66	55	11	59	7	42
	Hele Landet	434	341	93	355	79	270
Prenticebyg	Jylland	18	17	1	17	1	17
	Fyn	6	6	"	6	"	5
	Sjælland	20	20	"	20	"	19
	Lolland osv.	14	14	"	14	"	14
	Hele Landet	58	57	1	57	1	55
Hallettsbyg	Jylland	6	6	"	6	"	6
	Fyn	4	3	1	3	1	3
	Sjælland	9	6	3	8	1	7
	Lolland osv.	4	4	"	4	"	4
	Hele Landet	23	19	4	21	2	20
Steensgaards- byg	Jylland	10	7	3	6	4	5
	Sjælland	4	3	1	3	1	3
	Lolland osv.	2	2	"	2	"	2
	Hele Landet	16	12	4	11	5	10
Alle 4 Sorter under Et:	Hele Landet	531	429	102	444	87	355

Udvalgets Fordeling af Saabyg til fortrinsvis mindre Jordbrugere.

Bygningens Tdr. Land	Udvalgets Bygdyrket ialt siden Fremsendelsen paa Tdr. Ld.	Fordel af Udvalgets Byg ved bedre						Merudbytte angivet i Fold	Har Udvalgets Byg vedligeholdt			
		Kvalitet		Foldudbytte		Salgspris			Ydeevne		Kvalitet	
		Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej		Ja	Nej	Ja	Nej
64	2151	87	7	76	18	68	11	1,44	44	14	45	15
64	761	32	2	35	2	32	2	2,03	16	11	16	11
46	1328	50	6	41	6	32	6	1,92	19	6	19	6
98	1282	35	5	27	6	25	5	1,31	13	5	13	7
72	5522	204	20	179	32	157	24	1,60	92	36	93	39
20	302	8	2	11	1	5	1	1,70	»	1	1	»
73	89	1	3	3	1	»	3	2,00	2	»	1	1
62	517	10	3	15	»	9	3	2,05	6	1	6	1
60	575	9	2	14	»	6	2	1,85	7	2	7	2
15	1483	28	10	43	2	20	9	1,89	15	4	15	4
13	34	2	1	2	1	2	1	1,16	»	»	»	»
7	16	1	1	1	1	1	»	0,66	»	»	»	»
31	55	3	2	3	2	2	2	1,14	»	»	»	»
53	558	3	1	2	2	2	1	»	»	»	»	»
04	663	9	5	8	6	7	4	0,85	»	»	»	»
50	357	3	»	3	»	3	»	1,80	»	»	»	»
15	63	1	1	1	1	1	1	1,00	»	»	»	»
5	14	2	»	2	»	2	»	2,75	»	»	»	»
70	434	6	1	6	1	6	1	1,75	»	»	»	»
61	8102	247	36	236	41	190	38	1,61	107	40	108	43

Noget andet er, at der fra Modtagerne af Udvalgets Saasæd er spredt Udsæd til nærboende Kolleger i temmelig stort Omfang. Det udsendte Skema indeholdt Spørgsmaal om, i hvilket Omfang saadan Spredning af Sædebyg havde fundet Sted. Det maatte imidlertid paa Forhaand anses for givet, at Besvarelsen af dette Spørgsmaal maatte blive meget mangelfuld. De modtagne Skemaers paagjældende Data ere derfor ikke indlemmede i Oversigten. De godt-gjøre imidlertid, at Modtagerne af Udvalgets Saabyg have solgt Saasæd af Avlen efter dette til flere Tusinde Tdr. Ld. Men foruden at der saaledes af Mange er angivet bestemte Tal for Størrelsen af de Arealer, hvortil de have leveret Saasæd, have Flere angivet, at deres Avl efter det modtagne Saabyg er spredt saa vidt omkring, at det paagjældende Forhold ganske har unddraget sig deres Kontrol.

Tages det saaledes alene i Betragtning, at alt det Prenticebyg, der dyrkes her i Landet af indenlandsk Avl, skriver sig fra et lille Parti Byg, som Maltbygudvalget i 1884 fordelte til indledende Dyrkningsforsøg med denne Sort, samt at dette Byg særlig paa de sydlige Øer dyrkes i meget vid Udstrækning, tør det udtales, at det ved Udvalgets Foranstaltning fordelte Byg nu anvendes til Dyrkning paa mange Tusinde Tønder Land samt tør forudsættes at have forøget Landets aarlige Bygproduktion med ikke faa Tusinde Tønder.*)

Ved Fremsendelsen af det bearbejdede Materiale vedrørende ommeldte Sædekornsfordeling bemærkede førnævnte Landbrugscand. Kristensen: Selv om man indskrænker sig til blot at se paa de 130,000 Kr., hvormed den her omhandlede Del af Udvalgets Saabyg maa have gavnet

*) Det kan maaske i denne Forbindelse have sin Interesse at paapege, at 50 Pd. Saabyg vilde — naar hele Avlen vedblivende anvendtes som Saabyg, og der paaregnes gennemsnitlig 12 Fold — allerede ved 6te Høst kunne levere en Afgrøde paa ca. 750.000 Tdr. — eller rigelig Saasæd til hele Danmarks Bygareal.

Modtagerne af dette, synes Resultatet af Saasædsfordelingen mig at være storartet.

Denne Udtalelse faar staa for Hr. Kristensens egen Regning. Udvalget forlanger ikke nogen saa vidtgaende Godkjendelse af Nyttens af Saasædsfordelingen. Men formentlig tør det uden Modsigelse hævdes, at Udvalget gennem de her fremlagte Kjendsgjerninger bør kunne faa Decharge for Betimeligheden af ogsaa at have inddraget den her omhandlede Foranstaltning under sit Virksomhedsomraade.

Under Omtalen af Maltbygudvalgets Virksomhed i de forløbne Aar bør kortelig erindres om, at Udvalget ved forskellige Lejligheder har foranlediget dansk Maltbyg udstillet paa saadanne Steder i Udlandet, hvor et heldigt Udfald af Konkurrencen maatte kunne antages at gavne Afsætningen af dansk Maltbyg.

Paa Maltbygudstillingen i Magdeburg 1884 fremstillede Udvalget saaledes en Samling af 59 danske Maltbygprøver — endvidere paa det 8de alm. norske Landbrugsmøde i Trondhjem 1887 en Samling af 46 Maltbygprøver, og endelig en tilsvarende Samling paa samme Aars Udstilling i Newcastle. Ved de 2 førstnævnte Udstillinger erholdt Udvalgets Samlinger de paagjældende Udstillingers højeste Pris; og medens der ved Udstillingen i Newcastle ikke blev tildelt den fremstillede Samling nogen officiel Anerkjendelse, tildrog denne sig dog megen Opmærksomhed. Det kan saaledes anføres, at et anset engelsk Landbrugsblad tog Anledning af Udvalgets nævnte Udstilling med bilagte Redegjørelse for Udvalgets Arbejder i Maltbygavlens Interesse til at anbefale det kgl. engelske Landbrugsselskab at optage tilsvarende Arbejder efter det af Maltbygudvalget benyttede System.

Det skal iøvrigt aabent erkjendes, at Udvalgets paagjældende Præsentation af dansk Maltbyg i Udlandet næppe kan siges at have baaret Frugt i ønskeligt Omfang. Men naar Forholdet er dette, at Udvalget ved samtlige nævnte

Lejligheder i fuldeste Maal har hævdet det danske Maltbyggs Renommé, bør det billigvis ikke lægges dette til Last, at dels modgaaende Konjunkturer, dels ugunstige Aaringer for Produktion af fin Maltvare og dels en ved forskellige Forhold foranlediget Aftagen i Landets aarlige Bygexport har bidraget til at modvirke den Nytte, som den paagjældende Præsentation af dansk Maltbyg i og for sig ellers maatte have kunnet stifte for dettes Afsætning paa Udlandets Marked.

At Danmarks Export af Byg i de senere Aaringer ikke har spillet en nær saa stor Rolle som for godt en halv Snes Aar tilbage er nemlig des værre en Kjendsgjerning. Skema 25 viser Statistiken over Landets Bygexport i de sidste 15 Aar samt endvidere dennes Fordeling til de forskellige Lande.

Det vil da ses, at Udførselen kulminerede i Aaret 1879 med et Overskud af 1365000 Tdr., men derefter er aftaget betydelig, saaledes at Gjennemsnittet af de sidste 10 Aars Overskudsudførsel har været ca. 410,000 Tdr. og i de sidste 3 Aar har holdt sig aarlig mellem 2 og 3 Hundrede Tusinde Tønder. Da Indførselen i de sidste 3 Aar har andraget ca. 160,000 Tdr. aarlig, vil dette altsaa svare til en Bruttoudførsel i disse Aaringer af omkring 400,000 Tdr. aarlig.

Betragtes Oversigten over Fordelingen af vort Lands Bygexport til de forskellige Lande vil det ses, at Tilbagegangen i Export saa at sige udelukkende rammer Exporten til Storbritanien, medens den samlede Udførsel til de øvrige Lande har holdt sig temmelig konstant i de 14 Aar, som Oversigten omhandler. Blandt disse Lande er det særlig Norge og Tyskland, der spille nogen Rolle som Aftagere for vort Byg, og i Aaret 1891 have disse 2 Lande tilsammen endog aftaget betydelig mere dansk Byg end Storbritannien. Medens sidstnævnte Land i Aarene omkring 1880 modtog ca. 4 Gange saa meget dansk Byg som alle øvrige Lande tilsammen, er Forholdet i de senere Aar vendt om saaledes, at Storbritanien i 1891 kun har

Skema 25. Danmarks Udførsel og Indførsel af Byg.

Aar	Udført	Indført	Overskuds- udførsel
1877	693,000Td.	106,000Td.	587,000Td.
1878	1,220,000 -	48,000 -	1,172,000 -
1879	1,409,000 -	44,000 -	1,365,000 -
1880	1,329,000 -	50,000 -	1,279,000 -
1881	1,034,000 -	20,000 -	1,014,000 -
1882	781,000 -	66,000 -	715,000 -
1883	510,000 -	185,000 -	325,000 -
1884	352,000 -	234,000 -	118,000 -
1885	592,000 -	108,000 -	484,000 -
1886	776,000 -	13,000 -	763,000 -
1887	666,000 -	124,000 -	542,000 -
1888	599,000 -	196,000 -	403,000 -
1889	413,000 -	167,000 -	246,000 -
1890	386,000 -	158,000 -	228,000 -
1891	434,000 -	152,000 -	282,000 -

Den danske Bygudførsels Fordeling angivet i Tusinder Tdr.

Aar	Udført til							
	Storbrit. og Irland	Norge	Tyskland	Sverige	Holland	Belgien	Rusland	Frankrig
1878.....	949	135	80	25	3	10	4	11
1879.....	1129	115	78	23	15	20	»	26
1880.....	1086	127	69	22	15	7	1	»
1881.....	660	219	64	45	8	12	12	10
1882.....	541	126	36	35	14	18	»	3
1883.....	352	95	27	18	5	6	3	»
1884.....	130	115	47	33	4	6	5	5
1885.....	347	97	45	37	13	45	4	»
1886.....	460	101	35	33	21	120	2	»
1887.....	437	72	15	29	3	94	5	3
1888.....	470	43	5	6	2	30	11	»
1889.....	244	63	47	7	8	26	12	»
1890.....	153	79	78	8	27	34	6	»
1891.....	142	101	92	17	10	42	15	10

aftaget halv saa meget dansk Byg som de øvrige i Oversigten anførte Lande, blandt hvilke foruden Norge og Tyskland tillige Belgien fortjener at nævnes. Med andre Ord: i 1891 har Storbritanien kun aftaget Trediedelen af vort Lands samlede Bygexport.

Overfor denne Kjendsgjerning maa det synes at have Interesse i Korthed at dvæle ved Forholdene paa det engelske Bygmarked.

Den danske Landbrugskonsulent i England, Hr. Harald Faber, har havt den Godhed at fremsende forskjellige statistiske Data vedrørende Englands Indførsel af Byg i de senere Aar, samt vedrørende andre dermed i Forbindelse staaende Forhold. De først nævnte Data ere — omskrevne til dansk Vægt og Mønt — sammenstillede paa Skema 26, paa hvilket tillige er medtaget tilsvarende Data for Aaret 1878, gjengivne efter »Tidsskrift for Landøkonomi«.

Af nævnte Oversigt vil da fremgaa, at Storbritaniens samlede aarlige Bygindførsel ingenlunde er aftaget siden 1878, men endog undergaaet en ret iøjnefaldende Stigning, hvilken for samtlige Aargange 1877—91 belyses ved de paa Skema 27 optagne Talstørrelser. Af Skema 26 vil imidlertid ses, at en Del af de Lande, som i 1878 leverede Storbritanien et betydeligt Kontingent af højt betalt Maltbyg, ere komne til i de senere Aar at indtage en i saa Henseende kjendelig mere tilbagetrukken Stilling. Som det allerede af Foranførte vil være fremgaaet, befinder Danmark sig blandt disse. Og skjøndt Danmarks Udførsel af Byg til England ikke i de senere Aar er undergaaet en saa stærk Reduktion, som f. Ex. Sveriges — der er bleven ganske betydningsløs — eller som Tydslands*), er Reduktionen dog meget iøjnefaldende. I det Hele taget vil det fremgaa af Oversigten, at det er de Lande, der levere billigt Byg — fremfor alt Rusland, men tillige

*) De paagjældende Landes Korntold spiller formentlig i saa Henseende en ikke uvæsentlig Rolle.

Rumænien og Tyrkiet samt i 3die Række Ægypten, Tunis og Marocco — der i stigende Grad dække Storbritaniens Bygforbrug. Medens de anførte Lande saaledes i 1878 leverede Storbritanien 49 % af den samlede Bygimport, leverede de i 1891 tilsammen 77 % af denne.

Af Lande, der levere England bedre betalt Maltvare var det i 1891 kun Frankrig, Forenede nordamerikanske Stater samt for Fuldstændigheds Skyld tillige Danmark, der spillede nævneværdig Rolle, og disse 3 Lande tilsammen ydede kun 12 % af Storbritaniens samlede Bygimport.

Det kan vel ikke være underkastet Tvivl, at den engelske Maltskats Omdannelse til Ølskat — 30 Septbr. 1880 — har bidraget væsentlig til i stigende Grad at aabne det engelske Marked for det billige Byg. Da Bygpriserne i de enkelte Aar have været underkastede store Svingninger, er det jo i og for sig vanskeligt af ommeldte Oversigt at tilvejebringe et paalideligt Udtryk for den Forskydning paa det engelske Bygmarked, der skjønnes at have fundet Sted til Gunst for det prisbilligere Byg. En Antydning i saa Henseende kan imidlertid faaes ved at udregne, hvor stor en Procent af Englands Indførsel, der for hvert enkelt Aar har betinget en Pris, som overstiger Gjennemsnittet af henholdsvis den højeste og laveste Pris, som det engelske Marked — jfr. Skema 26 — har betalt for et enkelt Lands Bygtilførsel. Nævnte Middelpriis er for de i Skemaet omhandlede 7 Aargange resp. Kr. 7,35, 6,53, 5,87, 6,20, 6,20, 6,40 og 6,55 pr. Cntr. Og af Englands samlede aarlige Bygindførsel har for de 7 Aar henholdsvis 43—33—29—27—23—14 og 15 Procent betinget en Pris, der overstiger de anførte tilsvarende Middelpriiser — altsaa en iøjnefaldende Aftagen i Indførselen af det dyrere Byg.

Skema 27 viser, at Forbruget af Sukker til Ølbrygning er stærkt tiltaget i Storbritanien særlig siden Aaret 1884. Men sideordnet dermed tyder — jfr. Skema 27 — den kjendelige Stigning i Ølskattens Beløb paa, at Stor-

Skema 26.

Storbritanniens Indførsel af B.

Indført fra	Indført Kvantum, angivet i danske Centner:						
	1878*)	1886	1887	1888	1889	1890	1891
Danmark	1,825,000	957,978	809,355	989,569	529,412	296,378	319,4
Sverige	460,000	531,748	592,752	510,731	63,727	60,799	68,0
Rusland	4,752,000	5,453,781	7,346,095	11,348,822	7,731,791	8,124,574	6,337.2
Tydskland	3,100,000	1,186,762	917,275	2,389,438	1,582,778	536,223	224.7
Holland	69,000	66,568	54,651	39,101	63,804	47,974	48.1
Belgien	»	27,301	25,713	»	»	»	»
Spanien	»	»	»	10,236	8,745	»	»
Frankrig	452,000	1,017,050	614,717	403,556	601,966	432,672	1,094.7
Italien	»	»	14,690	11,923	»	»	»
Østrig- Ungarn	81,000	473,708	360,728	645,574	302,399	432,793	228.9
Grækenland	»	»	»	27,165	»	»	»
Bulgarien	»	36,726	»	28,824	72,947	30,217	223.6
Rumænien	1,052,000	2,309,338	2,272,909	3,156,698	2,966,001	1,933,673	2,707.8
Tyrkiet	1,011,000	638,576	173,113	892,132	1,869,783	2,315,519	3,084.6
Ægypten	»	»	43,792	63,751	267,885	234,867	406.0
Tripolis	»	»	»	»	»	224,762	108.4
Tunis	»	»	»	»	»	395,659	347.9
Algier	»	330,904	245,370	65,367	187,232	713,461	276.7
Marokko	»	16,634	»	»	»	»	365.9
Persien	»	16,000	»	»	»	14,439	14.0
Foren. Stater i							
Amerika	1,067,000	49,025	363,355	51,594	382,516	408,792	737.6
Chili	»	162,734	71,930	321,646	292,373	64,015	202.6
Argentina	»	10,371	13,878	»	»	»	»
Engl. Ostindien	»	197,394	68,121	»	»	»	»
— Ny Zeeland	»	12,128	10,673	»	»	70,508	32.1
— Kanada	57,000	339	3,006	4,336	51,616	6,254	342.1
Andre engl. Besiddelser	»	»	»	»	»	22,927	1.8
Andre fremmede Lande	14,000	2,111	13,196	9,366	151,905	48,835	17.4
Ialt Indførsel:	13,940,000	13,497,676	14,015,319	20,969,829	17,126,880	16,415,341	17,190.6

*) Tallene for 1878 ere tagne efter »Tidsskrift for Landøkonomi«.

Aarene 1878, samt 1886—91.

af hvert Lands samlede Aars-Indførsel, angivet i Millioner Kroner							pr. dansk Cntr., angivet i Kroner						
1878*)	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1878*	1886	1887	1888	1889	1890	1891
16,200	6,936	5,364	6,694	3,784	2,154	2,241	8,89	7,24	6,63	6,77	7,15	7,26	7,01
4,000	3,784	3,703	3,169	0,455	0,416	0,452	8,72	7,12	6,25	6,21	7,14	6,85	6,53
26,500	23,274	29,642	50,837	33,543	40,420	37,687	5,58	4,27	4,04	4,48	4,27	4,90	5,95
27,000	8,630	6,221	16,571	11,430	4,047	1,717	8,72	7,27	6,78	6,94	7,22	7,55	7,64
0,600	0,482	0,405	0,310	0,476	0,348	0,370	8,89	7,24	7,40	7,93	7,46	7,26	7,67
"	0,206	0,179	"	"	"	"	"	7,54	6,95	"	"	"	"
"	"	"	0,064	0,053	"	"	"	"	"	6,14	5,94	"	"
4,000	7,143	4,225	2,934	4,276	3,129	8,239	8,89	7,02	6,87	7,27	7,10	7,23	7,53
"	"	0,097	0,054	"	"	"	"	"	6,61	4,52	"	"	"
0,800	3,468	2,559	4,721	2,249	3,511	1,858	9,45	7,32	7,10	7,31	7,44	8,11	8,12
"	"	"	0,146	"	"	"	"	"	"	5,36	"	"	"
"	0,158	"	0,142	0,352	0,153	1,268	"	4,30	"	4,93	4,82	5,05	5,67
5,500	10,047	9,441	16,150	14,941	9,909	16,445	5,26	4,35	4,15	5,12	5,04	5,12	6,07
5,700	2,988	1,003	5,334	10,063	13,073	19,640	5,64	4,68	5,79	5,98	5,38	5,65	6,37
"	"	0,220	0,315	1,527	1,245	2,298	"	"	5,01	4,93	5,70	5,30	5,66
"	"	"	"	"	1,358	0,647	"	"	"	"	"	6,04	5,97
"	"	"	"	"	2,486	2,273	"	"	"	"	"	6,28	6,53
"	2,024	1,493	0,423	1,130	4,274	1,776	"	6,12	6,09	6,47	6,04	5,99	6,42
"	0,074	"	"	"	"	2,164	"	4,48	"	"	"	"	5,91
"	0,082	"	"	"	0,066	0,070	"	5,12	"	"	"	4,59	4,97
7,800	0,431	2,795	0,407	2,928	2,742	5,093	7,33	8,78	7,69	7,88	7,66	6,71	6,95
"	1,106	0,495	2,129	1,875	0,429	1,315	"	6,79	6,88	6,43	6,42	6,69	6,49
"	0,059	0,083	"	"	"	"	"	5,65	5,98	"	"	"	"
"	1,111	0,374	"	"	"	"	"	5,61	5,48	"	"	"	"
"	0,092	0,076	"	"	0,579	0,255	"	7,62	7,14	"	"	8,21	7,92
0,400	0,002	0,018	0,022	0,419	0,040	2,223	6,97	5,26	5,85	5,15	8,12	6,43	6,50
"	"	"	"	"	0,108	0,011	"	"	"	"	"	4,73	5,84
0,100	0,012	0,067	0,054	0,855	0,246	0,101	6,88	5,61	5,08	5,76	5,63	5,05	5,79
Gjennemsnit pr. Centner:													
8,600	72,109	68,460	110,476	90,356	90,733	108,143	7,07	5,34	4,88	5,27	5,28	5,53	6,29

britaniens Konsum af Øl er i Tiltagen. Og dette Forhold i Forbindelse med den kjendelige Aftagen i det Areal, der aarlig anvendes til Bygdyrkning i Storbritanien, harmonerer godt med den stigende Import af Byg.

Alt i alt tør man derfor sikkert nære den Overbevisning, at det engelske Bygmarked er saa rummeligt i Forhold til vor Produktion, at denne altid vil kunne finde tilfredsstillende Anbringelse paa dette, naar vi blot formaa at præstere en Kvalitet, der tiltaler Kjøberne. Thi vel tyder som anført alt paa, at det engelske Marked nu i langt højere Grad end forhen søger det billigere Byg. Men det fremgaar tillige af Oversigten, at Storbritanien vedblivende benytter et betydeligt Kvantum fin Maltvare, der betales med en god Pris. Og det kan ingenlunde siges, at Konkurrencen om Leveringen af denne Del af Storbritaniens Bygimport er bleven skærpet i de senere Aar. Snarere er det omvendte Tilfældet, idet flere af de Lande, med hvilke vi tidligere konkurrerede — f. Ex. Tydskland og Sverige — have trukken sig stærkt tilbage. Det fremgaar jo dog af de meddelte Oversigter, at det engelske Marked vedblivende gjør en Forskjel mellem det bedste og daarligste Byg af 3 à 4 Kr. pr. Cntr. — en Forskjel der nok kan opmuntre til at søge fremstillet en 1ste Klasses Maltvare.

Og i denne Forbindelse maa det selvfølgelig holdes for Øje, at vor Maltbygproduktion jo ingenlunde alene har Udlandets Marked at støtte sig til, men at den har og forhaabentlig vedblivende vil bevare en værdifuld Støtte i vor hjemlige Bajersk-Øl-Industri.

For at komme under Vejr med Størrelsen af det Bygkvantum, som den paagjældende Ølproduktion aarlig aftager, er der i indeværende Aar af Maltbygudvalget rettet Anmodning til Landets 34 Bajerskølbryggerier om velvillig at opgive Udvalget deres respektive aarlige Indkjøb af henholdsvis dansk og udenlandsk Byg eller Malt i den sidste halve Snes Aar.

Fra saa godt som alle de paagjældende Bryggerier ere de ønskede Oplysninger indgaaede, og det fremgaar da af

disse, at der til Brygning af Bajerskøl her i Landet i de sidste 7 Aar er indkjøbt*):

	Dansk Byg og Malt, svarende til Cntr. Byg.	Udenlandsk Byg og Malt, svarende til Cntr. Byg.	Ialt, svarende til Cntr. Byg.
$\frac{1}{10}$ 1891— $\frac{30}{9}$ 1892	368,400	78,300	446,700**)
» 1890— » 1891	419,500	89,100	508,600
» 1889— » 1890	415,400	84,000	499,400
» 1888— » 1889	343,800	133,500	477,300
» 1887— » 1888	469,700	36,100	505,800
» 1886— » 1887	457,100	5,200	462,300
» 1885— » 1886	453,800	18,100	471,900

Det vil altsaa ses, at den indenlandske Bajerskøltilvirkning i de senere Aar har anvendt Byg og Malt af dansk Produktion svarende til rigelig 200,000 Tdr. Byg — samt at denne ialt har haft Anvendelse for rigelig 250,000 Tdr. Og selv om der maa gaas ud fra, at Ølskatten vil have reduceret det indtil dennes Ikrafttræden stedfundne Bygforbrug med omkring en Snes Procent, repræsenterer den paagældende Afsætningskilde dog en ingenlunde uvæsentlig Faktor for Landets Maltbygproduktion.

Skal imidlertid Landmændenes Interesse for Produktionen af god Maltvare holdes vedlige herhjemme, maa der kræves et uomgængelig nødvendigt Stimulants i saa Henseende o: Markedets Honorering af Byggets Kvalitet.

*) Det er kun nogle mindre Provinsbryggerier, der have undladt at indsende de ubedede Oplysninger om deres aarlige Bygindkjøb. Efter Samraad med Fagmænd er dette anslaaet til ialt 20,000 Cntr. aarlig, hvilket Kvantum er medindbefattet i hosstaaende Oversigt.

***) De paagældende Tal angive Bryggeriernes Indkjøb i de resp. Aar. Generalinspektoratets Redegjørelse for Forbruget i 1891—92 viser imidlertid, at dette er ca. 90,000 Cntr. mindre end i det forudgaaende Aar — altsaa en kjendelig større Nedgang end udtrykt ved ovenstaaende Tal.

Skema 27. Storbritanniens og Irlands Bygavl, Bygindførsel, Skat af Ölproduktion osv.

Aar	I Storbritanien og Irland dyrket Areal med Byg, angivet i Tusinde Acres.	Bygavl, angivet i Mill. Bushels. Denne Statistik findes først fra Aaret 1884.	Indgaaet Skattebeløb i Storbrit. og Irland for Malt og Sukker til Ølbrygn. indtil 1880 og for Øl fra 1881, angivet i Mill. Pd. Sterl.	Forbrug af Sukker til Ølbrygning, angivet i Tusinder Cwts. 101,5 Pd. dansk.	Samlet Indførsel af Byg, angivet i Mill. Cwts.	Samlet Værdi af Bygindførsel, angivet i Mill. Pd. Sterl.
1877.....	2652	"	Malt Sukker	871	12,960	5,396
78.....	2723	"	7,722 0,526	1128	14,157	5,543
79.....	2832	"	7,739 0,641	1067	11,546	4,804
80.....	2695	"	6,732 0,628	1334	11,705	5,011
81.....	2663	"	6,661	1125	9,806	4,068
82.....	2452	"	8,531	1142	15,540	5,530
83.....	2486	"	8,400	1126	16,461	5,742
84.....	2346	79,917	8,488	1186	12,953	4,220
85.....	2447	85,722	8,545	1286	15,366	4,532
86.....	2433	78,310	8,404	1347	13,714	3,962
87.....	2255	69,948	8,496	1489	14,240	3,761
88.....	2264	74,546	8,712	1583	21,305	6,070
89.....	2316	74,704	8,770	1866	17,401	4,964
90.....	2301	80,794	9,410	1995	16,678	4,895
91.....	2299	79,555	9,390	2046	17,466	5,942

Igjennem et Tidsrum af de sidst forløbne Maaneder har imidlertid Kjøbenhavns Børs noteret en Forskjel mellem ordinairt Byg og bedre Maltvare af — 15 Øre pr. Cntr! En Præmie af saa diminutiv Betydning er absolut utilstrækkelig til at tildele Produktionen af god Maltvare den Plads blandt Landbrugets Produktionsbrancher, som den i og for sig fortjener herhjemme. Man maa under Forhold som de anførte ikke undre sig over, at Tusinder af Tønder god Maltvare i afvigte Vinter have fundet Anvendelse som Fodermateriale paa Produktionsstederne. Producenterne have i Virkeligheden ifølge de forhaandenværende Konjunkturer været henviste hertil.

Et Forhold maa dog i denne Forbindelse vække Forundring: Naar man paa Skema 26 betragter den Værdi, hvortil den engelske Statistik angiver henholdsvis det indførte danske Byg og det billige Byg fra Persien, Ægypten, Rusland o. s. v., maa det falde i Øjnene, at det danske Byg sættes til en Gjennemsnitspris, der er op til næsten 3 Kr. højere pr. Cntr. end Værdiangivelsen for Bygget fra de anførte Lande. Med disse Data for Øje fristes man uvilkaarlig til at spørge: Hvad er Grunden til, at vor Handelsstand ikke bringer dette prisbillige Byg ind paa vort Marked og dermed atter puster Liv i den hensygnende Byghandel og Bygexport! Thi naar vi her i Landet have forholdsvis gunstige Betingelser for Produktionen af god Maltvare, hvorfor saa ikke i videste Udstrækning udnytte disse! At det stigende Forbrug af Foderbyg nødvendig maa reducere Landets Overskudsudførsel af Byg turde være givet. Dette Forhold lader sig næppe ændre. Men saafremt Handelsstanden blot formaar at skaffe os billigt Foderbyg, vil en første Forudsætning for en betydelig Bruttoexport være tilvejebragt.

Det maa dog synes uøkonomisk at opfodre en Vare, der paa Hovedmarkedet vilde betinge en Pris, kjendelig højere end den Pris, til hvilken tilsvarende Fodermateriale af lignende Foderværdi vilde kunne indkøbes.

Fragt og Handelsomkostningerne ved at bringe vort

Byg frem paa det engelske Marked, i Forbindelse med de noget større Fragtomkostninger, der medgaa, naar det nys nævnte prisbillige Byg skal bringes frem paa vort i Stedet for paa det engelske Marked, maa naturligvis beslaglægge en ikke uvæsentlig Del af den ovenanførte betydelige Forskjel, som den engelske Statistik gjør mellem de nævnte Bygpartiers Handelsværdi. Ej heller er det overseet, at der her hjemme fra foreligger ugunstige Resultater af Indførselen af saadant meget prisbilligt Byg, idet dettes Kvalitet angives at have ladet meget tilbage at ønske. Det danske Maltbyg synes imidlertid paa det engelske Marked at indtage en saa hæderlig Plads, at man ikke skulde antage det nødvendigt at gaa til det laveste Kvalitetsniveau for Foderbyg, for at en Transaktion som den her anførte skulde kunne levere danske Maltbygproducenter Overskud.

Thi selv om vi ved Ombytningen af vor Maltbygproduktion med dette billigere Fodermateriale kun skulde kunne avancere 1 Kr. pr. Cntr., er dette en Præmie, som Landmændene — særlig i disse Tider — sikkert ikke ere til Sinds at lade uhævet. Og der vilde ad denne Vej bringes fornyet Liv i Bygexporten og vækkes forøget Interesse for Maltbygproduktionen.

Skulde dette Aars Konjunkturer for de ulige Bygkvaliteter saa nogenlunde angive den fremtidige Prisforskjel herhjemme mellem god Maltvare og ordinært Foderbyg, og aabnes der ikke Landmændene let Adgang til billigt Foderbyg, saa tør man ikke undre sig over, om disse ogsaa i Landets maltbygproducerende Egne i øget Omfang indrette sig paa at opfodre Hovedparten af deres Bygavl. Og dette særlig, hvis Prisforholdet mellem Maltbyg og Flæsk vedblivende skulde stille sig saaledes, at Bygget ubetinget betales bedre af Svineproduktionen end af Ølindustrien.

Den her anførte Bevægelse begynder allerede at gjøre sig stærkt gjældende i vor Bygproduktion. Og skulde de fremtidige Forhold yderligere opfordre til en Fortsættelse af denne Bevægelse, maa ogsaa i de maltbygproducerende

Egne Tyngdepunktet i Bygavlen forlægges fra dennes Kvalitet til dens Kvantitet.

Alt i alt turde Forholdet for den fremtidige Bygdyrkning her i Landet i Korthed være at karakterisere saaledes:

Rækkevidden af de enkelte Dyrkningsvilkaars Indflydelse paa Bygafrødens Kvalitet og Kvantitet tør i den store Almindelighed siges at foreligge nogenlunde tilstrækkelig belyst. Som det for Kvantitetens Vedkommende er Jordbundens Produktionsevne, der er den dominerende Faktor, saaledes er det ogsaa Avlsstedets Jordbund og Beliggenhed, der i overvejende Grad paatrykker Afgrøden sit Kvalitetspræg.

Ved rigtig Udnyttelse af de enkelte Dyrkningsvilkaars Evne til at paavirke Kvaliteten kan denne bøjes i den ønskede Retning, men kun i forholdsvis begrænset Udstrækning. Og skulle vi blandt de Dyrkningsfaktorer, over hvilke Landmanden er Herre, fremhæve en enkelt som særlig betydningsfuld for Afgrøden, maa i første Række nævnes Valget af den rette Bygsort.

Dette tør saaledes siges at gjælde Landets egentlige Maltbygge, hvor man vil have det i sin Magt ved Valget af Bygsorten at føre Avlen i den tilsigtede Retning — alt efter Konjunkturerne enten med Hensynet til Afgrødens Kvalitet eller til dennes Kvantitet som væsentligst bestemmende Faktor.

Den aftagende Prisforskjel mellem god Maltvare og ordinair Fodervare vil ventelig her i Landet begrænse Territoriet for den egentlige Maltbygavl noget — man vil med andre Ord formentlig i de mindre udprægede Maltbygge finde Præmien for Produktionen af den bedst mulige Maltbygkvalitet for ringe, og se sin Fordel ved at lade Hensynet til Foldudbyttet være saa godt som ene-raadende.

Ogsaa for disse Egenes Vedkommende, og i ikke mindre Grad for de store Dele af Landet, der absolut maa siges

at ligge udenfor det egentlig maltbygproducerende Omraade, vil det ligeledes blive Valget af den rette Bygsort, det særlig kommer an paa. Og i saa Henseende — med Hensyn til Valget mellem de Bygsorter, hvortil Saasæds-markedet aabner Adgang — er der og vil der formentlig vedblivende være Plads for Dyrkningsforsøg herhjemme. *Maltbygspørgsmaalet* har fortrinsvis været knyttet til Landets forholdsvis begrænsede Maltbygegne. Dette bør fremtidig afløses af *Bygspørgsmaalet*, der tager Sigte paa hele Landets Bygavl, og følgelig stiller sig som egentlig Opgave at udfinde de Bygsorter, der for Landets forskellige Egne besidde størst Dyrkningsværdi — uanset om disse ere at karakterisere som Maltbygsorter eller som Foderbygsorter.

Paa Grundlag af denne Betragtning agtes Malbygudvalgets iaar forberedte Forsøg førte ind i det paagjældende Spor.

Vort Lands aarlige Bygavl angives at repræsentere en Værdi af ca. 70 Millioner Kroner. Det er altsaa en Produktion af saa stor nationaløkonomisk Betydning, at den vel maa findes værd den Støtte, som vel ordnede og forholdsvis lidet bekostelige Dyrkningsforsøg maa kunne yde Avlen.

Og ligesom det maa paaskjønnes, at Bevillingsmyndighederne have haft Øje for Hensigtsmæssigheden af at muliggjøre de senere Aars Forsøg og Undersøgelser vedrørende Maltbygdyrkningen, saaledes er det at haabe, at den paagjældende Opgave, udvidet til at omfatte Landets Bygdyrkning i sin Helhed, ogsaa fra hin Side maa finde den forholdsvis beskedne Støtte, som dens Forfølgelse kræver.
